SWEDISH ENVIRONMENTAL PROTECTION AGENCY

2020-01-31 Ärendenr:
NV-08122-18

Jakttidsöversyn 2019/2020

Remissversion
Naturvårdsverkets preliminära förslag, paket 2

BESÖK: STOCKHOLM – VIRKESVÄGEN 2
ÖSTERSUND – FORSKARENS VÄG 5, HUS UB
POST: 106 48 STOCKHOLM
TEL: 010-698 10 00
FAX: 010-698 16 00
E-POST: REGISTRATOR@NATURVARDSVERKET.SE
INTERNET: WWW.NATURVARDSVERKET.SE

Innehåll

SAMMANFATTNING 7
Sammanfattning preliminära förslag allmän jakt 8
Sammanfattning preliminära förslag skyddsjakt på enskilds initiativ 9

1. INLEDNING 10
1.1. Läsanvisningar 10
1.2. Bakgrund 11
1.3. Syfte, målbild för jakttider 11
1.4. Riktlinjer 12
1.5. Omfattning 12
1.6. Avgränsning 12
1.7. Beredningsgrupp 12
1.8. Tillvägagångssätt/metod 13
1.9. Övergripande tids- och leveransplan 13

2. ALLMÄN JAKT 16
2.1. Naturvårdsverkets utgångspunkt för utformning av allmänna jakttider 16
2.2. Allmän jakt, generellt för fåglar 18
2.2.1. Jakt under tid för vårflytt inför häckning, häckningens olika stadier och uppfödningssäsong 18
2.2.2. Jakt på fåglar vars livsmiljö ska skyddas 19
2.2.3. Avtalet om bevarande av flyttande vattenfåglar i Afrika och Eurasien 19
2.2.4. Jakt på arter som minskar inom EU 19
2.2.5. Jakttidsöversynens utgångspunkt baserat på respektive arts populationsstatus 20
2.2.6. Naturvårdsverkets utgångspunkt för jaktstart på vissa fåglar i gränsälvsområdet i Norrbottens län 21
2.2.7. Naturvårdsverkets utgångspunkt allmän jakttid för gäss 22
2.2.8. Naturvårdsverkets utgångspunkt för allmän jakttid för änder 22

3. ALLMÄN JAKTTID, SÄDGÅS 24
3.1. Gällande bestämmelse 24
3.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag 24
3.3. Motivering 24
3.4. Konsekvens 25

4. ALLMÄN JAKTTID, BLÄSGÅS 26
4.1. Gällande bestämmelse 26
4.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag 26
4.3. Motivering 26
4.4. Konsekvens 27

5. ALLMÄN JAKTTID, GRÅGÅS 28
5.1. Gällande bestämmelse 28
5.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag 28
5.3. Motivering 29

6. ALLMÄN JAKTTID, KANADAGÅS 30
6.1. Gällande bestämmelse 30
6.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag 30
6.3. Motivering 31
6.4. Konsekvens 31

7. ALLMÄN JAKTTID, GRÄSAND, KRICKA OCH BLÄSAND 32
7.1. Gällande bestämmelse 33
7.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag 34
7.3. Motivering 34

8. ALLMÄN JAKTTID, SNATTERAND 35
8.1. Gällande bestämmelse 35
8.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag 35
8.3. Motivering 36
8.4. Konsekvens 36

9. ALLMÄN JAKTTID, KNIPA OCH STORSKRAKE 37
9.1. Gällande bestämmelse 38
9.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag 38
9.3. Motivering 38

10. ALLMÄN JAKTTID, ALFÅGEL OCH SJÖORRE 40
10.1. Gällande bestämmelse 41
10.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag 41
10.3. Motivering 41
10.4. Konsekvens 42

11. ALLMÄN JAKTTID, VIGG 43
11.1. Gällande bestämmelse 43
11.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag 43
11.3. Motivering 44

12. ALLMÄN JAKTTID, EJDER OCH SMÅSKRAKE 45
12.1. Gällande bestämmelse 46
12.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag 46
12.3. Motivering 46

13. ALLMÄN JAKTTID, DALRIPA OCH FJÄLLRIPA 47
13.1. Gällande bestämmelse 47
13.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag 48
13.3. Motivering 48
13.4. Konsekvens 50

14. ALLMÄN JAKTTID, JÄRPE, ORRE OCH TJÄDER 51
14.1. Gällande bestämmelse 52
14.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag 52
14.3. Motivering 52

15. ALLMÄN JAKTTID, ORRTUPP OCH TJÄDERTUPP 53
15.1. Gällande bestämmelse 53
15.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag 53
15.3. Motivering 53
15.4. Konsekvens 53

16. ALLMÄN JAKTTID, RAPPHÖNA 54
16.1. Gällande bestämmelse 54
16.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag 54
16.3. Motivering 54
16.4. Konsekvens 56

17. ALLMÄN JAKTTID, FASAN 56
17.1. Gällande bestämmelse 56
17.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag 56
17.3. Motivering 56
17.4. Konsekvens 57

18. ALLMÄN JAKTTID, MORKULLA 58
18.1. Gällande bestämmelse 58
18.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag 58
18.3. Motivering 58

19. ALLMÄN JAKTTID, HAVSTRUT, GRÅTRUT OCH FISKMÅS 60
19.1. Gällande bestämmelse 61
19.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag 61
19.3. Motivering 61
19.4. Konsekvens 62

20. ALLMÄN JAKTTID, RINGDUVA 62
20.1. Gällande bestämmelse 62
20.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag 62
20.3. Motivering 63

21. ALLMÄN JAKTTID, BJÖRKTRAST 65
21.1. Gällande bestämmelse 65
21.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag 65
21.3. Motivering 65

22. ALLMÄN JAKTTID, NÖTSKRIKA 66
22.1. Gällande bestämmelse 66
22.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag 66
22.3. Motivering 66

23. ALLMÄN JAKTTID, KRÅKA, KAJA OCH SKATA 67
23.1. Gällande bestämmelse 68
23.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag 68
23.3. Motivering 68

24. ALLMÄN JAKTTID, RÅKA 69
24.1. Gällande bestämmelse 69
24.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag 69
24.3. Motivering 69

25. ALLMÄN JAKTTID, ENKELBECKASIN 70
25.1. Gällande bestämmelse 70
25.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag 70
25.3. Motivering 70
25.4. Konsekvens 71

26. SKYDDSJAKT PÅ ENSKILDS INITIATIV MED STÖD AV JF BILAGA 4 72
26.1. Utgångspunkt för utformning av jakttider för skyddsjakt på enskilds initiativ 72
26.2. Undantagsregler i AHD och FD 72
26.3. Rapportering vid skyddsjakt på enskilds initiativ 73
26.4. Skyddsjakt på fåglar vars livsmiljö ska skyddas 73
26.5. Begrepp och definitioner i JF bilaga 4 73
26.6. Sanitär olägenhet / olägenhet för människas hälsa 74
26.7. Eventuell påverkan på ersättning och bidrag för skador på gröda 75

27. SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, PUNKT 7, ÅRSUNGE AV RÅKA 76
27.1. Gällande bestämmelse 76
27.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag 76
27.3. Motivering 76
27.4. Konsekvens 76

28. SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, PUNKT 13 OCH 14, SÄDGÅS 77
28.1. Gällande bestämmelse 77
28.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag 77
28.3. Motivering 77
28.4. Konsekvens 78

29. SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, PUNKT 15, GRÅGÅS 80
29.1. Gällande bestämmelse 80
29.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag 80
29.3. Motivering 80

30. SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, PUNKT 16, VITKINDAD GÅS 82
30.1. Gällande bestämmelse 82
30.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag 82
30.3. Motivering 82
30.4. Konsekvens 83

31. SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, PUNKT 17, KANADAGÅS 85
31.1. Gällande bestämmelse 85
31.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag 85
31.3. Motivering 85

32. SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, PUNKT 20, RINGDUVA 86

32.1. Gällande bestämmelse 86
32.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag 86
32.3. Motivering 86

33. BILAGA: JAKTTIDER I JAKTFÖRORDNING 88

34. BILAGA: OMSTRUKTURERINGSFÖRSLAG JAKTFÖRORDNING 91
34.1. Nuläge – hur tiderna regleras idag 91
34.2. Önskat nyläge – möjliga lösningar 92

35. BILAGA: AKTÖRER SOM LÄMNAT FÖRSLAG 97

36. BILAGA: INLÄMNADE FÖRSLAG UTAN BERÖRINGSPUNKT FÖR ÖVERSYNEN AV JAKTTIDER 98

37. BILAGA: VILTFORSKARE SOM KONSULTERATS 102

38. BILAGA: FÖRSLAGSUPPDELNING PER PAKET 103
38.1. Paket 1 (föregående leverans) 103
38.2. Paket 2 (denna leverans) 104

39. BILAGA: FAKTAUNDERLAG FÖR RESPEKTIVE ART 105

40. BILAGA: HÄCKNINGS OCH UPPFÖDNINGSPERIODER SAMT VÅRFLYTT INFÖR HÄCKNING (ENL KCD) 106

41. BILAGA: SLU KUNSKAPSSAMMANSTÄLLNING – TID FÖR VÅRFLYTT INFÖR HÄCKNING, HÄCKNINGENS OLIKA STADIER OCH UPPFÖDNINGSSÄSONG 107

42. BILAGA: FD ART 12 RAPPORTERING - SVERIGE NIVÅ 127

43. BILAGA: FD ART 12-RAPPORTERING – EU NIVÅ 133

44. BILAGA: AEWA-LISTNING 137

45. BILAGA: INVENTERINGSMETODEN DISTANCE SAMPLING 138

46. BILAGA: SVENSK FÅGELTAXERING, POPULATIONSUTVECKLING RIPOR 139

47. BILAGA: SVENSK FÅGELTAXERING, POPULATIONSUTVECKLING SKOGSHÖNS I SÖDRA SVERIGE 141

48. BILAGA: REFERENSER / KÄLLFÖRTECKNING 143

Sammanfattning

Jakttider är ett centralt verktyg för viltförvaltningen och en regelbunden översyn av dessa är en förutsättning för en adaptiv viltförvaltning.

Regeringen har genom ändring i 2 § jaktförordningen (2018:639) gett Naturvårdsverket i uppdrag att minst vart sjätte år se över de jakttider som regleras i denna förordning. Vid behov ska Naturvårdsverket föreslå ändringar.

Detta dokument innehåller Naturvårdsverkets preliminära förslag till jakttidsändringar från den första översynen inom ramen för detta uppdrag. Berörda aktörer ges härmed möjlighet att under en remiss lämna synpunkter på förslaget. Efter att ha tagit del av synpunkterna kommer Naturvårdsverket bereda ett slutligt förslag som ska överlämnas till regeringen för fortsatt beredning och beslut.

Det preliminära förslaget har delats in i två delleveranser, eller paket. Detta dokument omfattar paket 2. Resterande preliminära förslag, paket 1, skickades på remiss i december 2019.

Översynens målbild har varit att säkerställa att jakttiderna:

- Uppfyller nationell lag, EU:s naturvårdsdirektiv och de internationella överenskommelser som Sverige förbundit sig att följa.
- I möjligaste mån inte tillåter att vilt jagas under parnings- och uppfödningsperioder. Detta kan behöva åsidosättas när det är motiverat utifrån ett samhälleligt perspektiv.
- Ligger i linje med *strategi för svensk viltförvaltning.*

Denna översyn omfattar samtliga jakttider som regleras i jaktförordningen. Översynen omfattar inte jakttider som regleras i föreskrifter eller beslut. Utgångspunkten för uppdraget har varit den befintliga regleringen av jakt och det har därmed inte ingått i översynen att se över hela regleringen av jakt från grunden.

Den process och tidsplan som föreslogs i regeringsuppdraget *Beredning av jakttidsändringar* NV-08970-16 har i stora delar följts. Arbetet inleddes i januari 2019 med en inledande förslagsperiod där samtliga berörda aktörer gavs möjlighet att lämna förslag. Därefter har beredning av förslagen gjorts i samverkan med en beredningsgrupp. Efter remiss av detta preliminära förslag kommer förslagen att beredas ytterligare.

Planen är att förslagen lämnas över till regeringen i juni 2020. Regeringen beslutar om justeringar av jakttider och även när de träder i kraft.

På kommande sidor sammanfattas de preliminära förslagen i paket 2.

Sammanfattning preliminära förslag allmän jakt

JF Bilaga 1, punkt 11	Sädgås	Förslaget innebär att den allmänna jakten på sädgås avskaffas.
JF Bilaga 1, punkt 12	Bläsgås	Förslaget innebär att den nuvarande dygnsbegränsningen tas bort samt att jaktens slutdatum senareläggs.
JF Bilaga 1, punkt 13	Grågås	Förslaget innebär att startdatum för jakten harmoniseras över landet, förutom i gränsälvsområdet i Norrbottens län som bibehåller nuvarande starttidpunkt. Jaktens slutdatum senareläggs i hela landet.
JF Bilaga 1, punkt 14	Kanadagås	Förslaget innebär att startdatum för jakten i länen i norra Sverige tidigareläggs så att startdatum för jakten harmoniseras över landet, förutom i gränsälvsområdet i Norrbottens län som bibehåller nuvarande starttidpunkt. Jaktens slutdatum senareläggs i hela landet.
JF Bilaga 1, punkt 15	Gräsand, kricka och bläsand	Förslaget innebär en tidigareläggning av jaktstart med några dagar i de norra länen. Sluttidpunkt för jakt på gräsand senareläggs till januari och för kricka och bläsand till december.
JF Bilaga 1, ny	Snatterand	Förslaget innebär att allmän jakt på snatterand införs i ett antal län i södra Sverige.
JF Bilaga 1, punkt 16	Knipa och storskrake	Förslaget innebär att starttidpunkt för jakt på knipa och storskrake tidigareläggs med några dagar i några län och att nuvarande sluttidpunkt bibehålls.
JF Bilaga 1, punkt 17	Alfågel och sjöorre	Förslaget innebär att allmän jakt på alfågel avskaffas. Starttidpunkt för jakt på sjöorre senareläggs i hela landet och sluttidpunkt senareläggs i inlandsområdena.
JF Bilaga 1, punkt 18	Vigg	Förslaget innebär att starttidpunkt för jakt på vigg tidigareläggs i några län och att sluttidpunkten bibehålls. Jaktstart på denna art harmoniseras över landet, förutom för gränsälvsområdet.
JF Bilaga 1, punkt 19	Ejder	Förslaget innebär att den allmänna jakten på ejder avskaffas.
JF Bilaga 1, punkt 20	Småskrake	Förslaget innebär att den allmänna jakten på småskrake avskaffas.
JF Bilaga 1, punkt 21	Dalripa och fjällripa	Förslaget innebär att jaktens sluttidpunkt blir enhetlig i hela utbredningsområdet genom ett senare avslut nedanför lappmarksgränsen.
JF Bilaga 1, punkt 22	Järpe, orre och tjäder	Förslaget innebär ingen ändring mot dagens jakttider.
JF Bilaga 1, punkt 23	Orrtupp och tjädertupp	Förslaget innebär att slutdatumet senareläggs för län i norra och mellersta Sverige.
JF Bilaga 1, punkt 24	Rapphöna	Förslaget innebär att allmän jakttid införs även i de nordligaste länen. Start- och slutdatum för jakten senareläggs.
JF Bilaga 1, punkt 25	Fasan	Förslaget innebär att startdatum tidigareläggs i hela landet.
JF Bilaga 1, punkt 26	Morkulla	Förslaget innebär att starttidpunkt och sluttidpunkt för jakten senareläggs och att jakttiden harmoniseras över landet.
JF Bilaga 1, punkt 27	Havstrut, gråtrut och fiskmås	Förslaget innebär att allmän jakt på gråtrut avskaffas. Jaktstarten på havstrut och fiskmås senareläggs och jaktslutet för dessa arter tidigareläggs i hela landet.
JF Bilaga 1, punkt 28	Ringduva	Förslaget innebär att starttidpunkten tidigareläggs i några län i södra Sverige och att sluttidpunkten tidigareläggs i flera län.
JF Bilaga 1, punkt 29	Björktrast	Förslaget innebär att jaktslutet tidigareläggs och att parentesen med snöskata tas bort.
JF Bilaga 1, punkt 30	Nötskrika	Förslaget innebär att jaktstarten senareläggs samt att jakten avslutas tidigare.
JF Bilaga 1, punkt 31	Kråka, kaja och skata	Förslaget innebär att jaktstarten senareläggs samt att jaktslutet tidigareläggs i hela landet.
JF Bilaga 1, punkt 32	Råka	Förslaget innebär en tidigarelagd jaktstart och tidigarelagt jaktslut.
JF Bilaga 1, ny	Enkelbeckasin	Förslaget innebär att allmän jakt på enkelbeckasin införs i hela landet.

Sammanfattning preliminära förslag skyddsjakt på enskilds initiativ

JF Bilaga 4, punkt 7, råkunge	Förslaget innebär att skyddsjakt på enskilds initiativ på årsunge av råka i Skåne län avskaffas.
JF Bilaga 4, punkt 13, sädgås	Förslaget innebär att tidigare två punkter ersätts med att sädgås får skyddsjagas på enskilds initiativ i hela landet för att förebygga skada på oskördade morötter.
JF Bilaga 4, punkt 14, sädgås	Förslaget innebär att tidigare två punkter ersätts med att sädgås får skyddsjagas på enskilds initiativ i hela landet för att förebygga skada på oskördade morötter.
JF Bilaga 4, punkt 15, grågås	Förslaget innebär en språklig anpassning till miljöbalken samt att det har förtydligats att det är hela landet som avses. I praktiken innebär förslaget ingen ändring.
JF Bilaga 4, punkt 16, vitkindad gås	Förslaget innebär att skyddsjakt på enskilds initiativ på vitkindad gås möjliggörs i hela landet under hela året och att villkoret även omfattar olägenhet för människans hälsa.
JF Bilaga 4, punkt 17, kanadagås	Förslaget innebär en språklig anpassning till miljöbalken samt att det har förtydligats att det är hela landet som avses. I praktiken innebär förslaget ingen ändring.
JF Bilaga 4, punkt 20, ringduva	Förslaget innebär att ett tidigare datum för skyddsjakt i samtliga län och att jaktslut tidigareläggs i flera län.

1. Inledning

Regeringen har genom ändring i 2 § jaktförordningen (2018:639) gett Naturvårdsverket i uppdrag att minst vart sjätte år se över de jakttider som regleras i denna förordning. Vid behov ska Naturvårdsverket föreslå ändringar.

Detta dokument innehåller Naturvårdsverkets preliminära förslag till jakttidsändringar från den första översynen inom ramen för detta uppdrag. Berörda aktörer ges härmed möjlighet att under en remiss lämna synpunkter på förslaget. Efter att ha tagit del av synpunkterna kommer Naturvårdsverket bereda ett slutligt förslag som ska överlämnas till regeringen för fortsatt beredning och beslut. Överlämning sker enligt plan under sommaren 2020.

Det preliminära förslaget har delats in i två delleveranser, eller paket. Detta dokument omfattar paket 2. Resterande preliminära förslag, paket 1, skickades ut på remiss i december 2019.

1.1. Läsanvisningar

Följande förkortningar har använts i detta dokument:

Författningar	**Förkortning**
Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter	AHD
Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar	FD
Jaktlag (1987:259)	JL
Jaktförordning (1987:905)	JF
Miljöbalken	MB
Artskyddsförordning (2007:845)	
Rennäringslag (1971:473)	
Internationella överenskommelser	
Agreement on the Conservation of African-Eurasian Migratory Waterbirds	AEWA
Beteckningar	
Kronhjortskötselområde	KSO
Älgskötselområde	ÄSO
Invasiva främmande arter	IAS
ArtDatabanken	ADb
Gynnsam bevarandestatus	GYBS
Övrigt	
Habitats and Birds Directive Derogation System	HABIDES
EU-kommissionen	KOM

1.2. Bakgrund

En systematisk och regelbunden översyn av de svenska jakttiderna har inte gjorts sedan år 2000. Sedan dess har flera viltpopulationer ökat medan andra har minskat. Under perioden har vissa arter ändrat flyttningsmönster, tider för brunst och migration mellan sommar- och övervintringsområden med mera. Förändringarna hänger samman med bland annat klimatförändringar och ändrad markanvändning. Kunskapen om arters biologi har förbättrats och nya viltsjukdomar och främmande arter har gjort sitt intåg i Sverige sedan förra översynen.

I regleringsbrevet för år 2017 gav regeringen Naturvårdsverket i uppdrag att utreda hur ändringar av de jakttider som regleras i JF bör beredas inför regeringens beslut. Naturvårdsverket redovisade uppdraget *Beredning av jakttidsändringar* (NV-08970-16) i juni 2017. Enligt Naturvårdsverkets förslag bör översyn och ändring av jakttider göras systematiskt, regelbundet, transparant och med hög delaktighet av viltförvaltningens intressenter. Enligt förslaget bör översynen synkroniseras med den rapportering till EU-kommissionen som görs vart sjätte år i enlighet med EU:s naturvårdsdirektiv (AHD och FD) avseende status och utveckling av arternas populationer.

Regeringen beslutade i maj 2018 att införa följande i 2 § tredje stycket JF: ”Naturvårdsverket ska minst en gång vart sjätte år se över de jakttider som regleras i denna förordning och vid behov föreslå ändringar till regeringen.”

Under 2019 har ovan nämnda rapportering genomförts, för AHD i april och för FD i juli. Den första jakttidsöversynen påbörjades under 2019 som en naturlig följd av detta. För de arter som omfattas av dessa direktiv och varit aktuella inom jakttidsöversynen finns sammanfattning av rapporterade data i bilaga. Rapporteringen enligt FD artikel 12 finns som bilaga 42 i detta paket och rapporteringen enligt AHD artikel 17 fanns som bilaga till paket 1.

1.3. Syfte, målbild för jakttider

Jakttider är ett centralt verktyg för viltförvaltningen och en regelbunden översyn av dessa är en förutsättning för en adaptiv viltförvaltning. Översynens målbild har varit att säkerställa att jakttiderna:

- Uppfyller nationell lag, EU:s naturvårdsdirektiv och de internationella överenskommelser som Sverige förbundit sig att följa.
- I möjligaste mån inte tillåter att vilt jagas under parnings- och uppfödningsperioder. Detta kan behöva åsidosättas när det är motiverat utifrån ett samhälleligt perspektiv.
- Ligger i linje med strategi för svensk viltförvaltning[1] som ska vara vägledande för Naturvårdsverkets viltarbete.

Naturvårdsverket presenterade 2015 *Strategi för svensk viltförvaltning* som ska vara vägledande för myndighetens viltarbete. Enligt strategin ska beslut fattas så nära de människor som berörs som möjligt. Det innebär att förvaltningen till stor del ska styras på regional och lokal nivå. Flera av de föreslagna förändringarna i jakttiderna innebär något längre och nationellt enhetliga jakttider, när det inte

[1] Naturvårdsverket. 2019 (A).

finns biologiska skäl mot detta. Det möjliggör adaptiv viltförvaltning när de lokala och regionala förutsättningarna är lämpliga.

1.4. Riktlinjer

Baserat på ovan nämnda målbild för jakttider och efter samråd med beredningsgruppen togs *Riktlinjer för utformning av jakttider*[2] fram som ett stöd under jakttidsöversynen. Detta gjordes under januari–februari 2019 och riktlinjerna beslutades av Naturvårdsverket i mars 2019. Beredningsgruppens medlemmar gavs möjlighet att lämna synpunkter på riktlinjernas utformning.

1.5. Omfattning

Denna översyn omfattar samtliga jakttider som regleras i JF. I bilaga Jakttider i jaktförordningen listas samtliga identifierade jakttider i JF, med en hänvisning till var reglering sker och en kommentar om hur de har hanterats i översynen.

De mest omfattande delarna är:

- Allmänna jakttider (JF bilaga 1).
- Tider för jakt efter älg (JF bilaga 2).
- Tider för jakt efter kronhjort (JF bilaga 3).
- Jakttid för skyddsjakt på enskilds initiativ (JF bilaga 4).
- Begränsning under dygnet (9 § JF, samt JF bilaga 1).
- Tider för jakt och jaktträning med hund (16 § JF).

1.6. Avgränsning

Översynen omfattar inte jakttider som regleras i föreskrifter eller beslut. Därmed omfattas exempelvis inte jakttider vid licensjakt på de stora rovdjuren, eftersom de regleras i Naturvårdsverkets föreskrifter.

Utgångspunkten för uppdraget har varit den befintliga regleringen av jakt. Jakttidsöversynen har haft som uppgift att föreslå lämpliga justeringar av regleringen av jakttider utifrån juridiska och biologiska överväganden samt att jakttiderna ligger i linje med *Strategi för svensk viltförvaltning*. Avgränsningen innebär att vissa förslag som har fokuserat på frågor kring den grundläggande regleringen av jakt inte har hanterats vidare.

Jakttidernas placering och struktur i JF har inte ingått som primär leverans inom ramen för översynen. Under arbetet med översynen har arbetsgruppen dock upptäckt möjliga områden för förbättring avseende detta. I bilaga Omstruktureringsförslag jaktförordning beskrivs sådana områden tillsammans med utkast på förslag för förbättring.

1.7. Beredningsgrupp

En beredningsgrupp bestående av särskilt berörda aktörer tillsattes initialt med uppgift att bistå med kompetens och olika perspektiv under beredningen. Gruppen består av representanter från följande organisationer och myndigheter: BirdLife Sverige, Jägarnas riksförbund, Lantbrukarnas riksförbund, Svenska Jägareförbundet, Naturskyddsföreningen, Skogsstyrelsen, Skogsindustrierna

[2] Naturvårdsverket. 2019 (B).

samt länsstyrelserna i Uppsala län, Västerbottens län och Skåne län. Deltagarna från länsstyrelserna har tagit ett koordinerande ansvar för länsstyrelserna i Sveriges mellersta, norra respektive södra delar.

För frågan om skyddsjakt på storskarv på enskilds initiativ tillsattes en modifierad beredningsgrupp bestående av representanter från: Sportfiskarna, Sveriges fiskares producentorganisation, Havs- och vattenmyndigheten, BirdLife Sverige, Naturskyddsföreningen, Världsnaturfonden WWF, Svenska Jägareförbundet, Jägarnas riksförbund samt länsstyrelserna i Södermanlands län, Västra Götalands län, Örebro län, Uppsala län, Kalmar län. Dessa länsstyrelser fattar regelbundet beslut om skyddsjakt på storskarv.

Att ovan nämnda organisationer och myndigheter deltagit i beredningsprocessen betyder inte att de ställer sig bakom samtliga förslag, motiveringar eller konsekvensbeskrivningar som framförs i detta dokument.

1.8. Tillvägagångssätt/metod

Den process och tidsplan som föreslogs i regeringsuppdraget *Beredning av jakttidsändringar* NV-08970-16 har i stora delar följts. Ledstjärna för arbetet med jakttidsöversynen har varit transparens och att möjliggöra delaktighet i processen. Transparens har skapats genom löpande information på Naturvårdsverkets webb och i nyhetsbrev. Delaktighet har möjliggjorts genom:

1. en inledande förslagsperiod där samtliga berörda aktörer gavs möjlighet att lämna förslag,
2. beredning i samverkan med en beredningsgrupp och
3. remiss av detta preliminära förslag där berörda aktörer ges möjlighet att lämna synpunkter som beaktas i den fortsatta beredningen.

1.9. Övergripande tids- och leveransplan

Den övergripande tidsplanen för översynen ser ut enligt nedan:

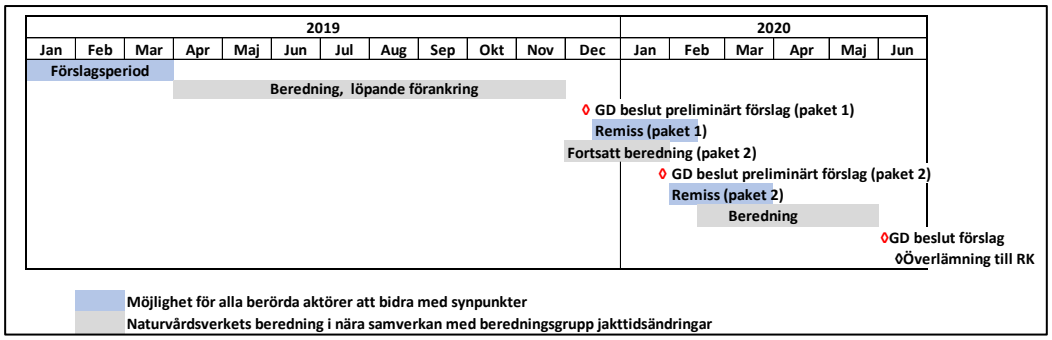

Förslagsperiod – januari–mars 2019

Beredningsprocessen inleddes med en förslagsperiod. Samtliga berörda aktörer gavs möjlighet att förutsättningslöst lämna förslag på ändring av nu gällande jakttider. Över 500 förslag kom in från 20 myndigheter, 27 intresseorganisationer och 39 privatpersoner. I bilaga Aktörer som lämnat förslag framgår vilka som lämnat förslag under förslagsperioden. Samtliga förslag finns tillgängliga på projektets webbplats[3].

[3] Naturvårdsverket. 2019 (C).

De inlämnade förslagen har använts som en viktig grund i arbetet med jakttidsöversynen. En del av de inlämnade förslagen innehöll synpunkter som inte har någon beröringspunkt för översynen av jakttider. Dessa förslag finns redovisade i bilaga Inlämnade förslag utan beröringspunkt för översynen av jakttider. Förslagen har inte tagits vidare inom ramen för översynen av jakttider.

Första beredningsperioden – april–december 2019
Under beredningsperioden har en systematisk översyn gjorts av samtliga jakttider som regleras i JF. De förslag som lämnades in under förslagsperioden har tillsammans med riktlinjerna för jakttidsöversynen varit en grund i arbetet.

Naturvårdsverket har inhämtat synpunkter från beredningsgruppen på utkast till jakttidsändringar vid flera tillfällen under perioden. Två workshops, en för däggdjur och en för fågel, har genomförts. Detta i syfte att gemensamt diskutera de förslag där beredningsgruppens synpunkter gick mest isär, baserat på synpunkterna på utkasten. Dessutom hölls en separat workshop för att diskutera ett potentiellt förslag för skyddsjakt på enskilds initiativ på storskarv, tillsammans med en för detta ändamål tillsatt beredningsgrupp.

Under beredningsperioden har Naturvårdsverket inhämtat utlåtanden från forskare för flera viltarter framförallt rörande arternas reproduktions- och uppfödningstider. Även skadebild har diskuterats för vissa arter. Dessutom har forskarna kommenterat förslagens konsekvens ur biologiskt/ekologiskt perspektiv. Vilka forskare som har konsulterats avseende vilka viltarter framgår av bilaga Viltforskare som konsulterats. Att forskarna kommenterat ovanstående aspekter innebär inte nödvändigtvis att de ställer sig bakom Naturvårdsverkets förslag, motiveringar och konsekvensbeskrivningar.

Under perioden har Naturvårdsverket även beställt en kunskapssammanställning om fåglarnas tid för vårflytt inför häckning, häckningens olika stadier och uppfödningssäsong.

Resultatet av den första beredningsfasen är detta preliminära förslag till jakttidsändringar som enligt ovan delats in i två paket.

Remiss – januari–februari 2020
Remissen är den period där samtliga berörda aktörer kan lämna synpunkter på bifogat preliminära förslag till jakttidsändringar. Remissen har etappindelats i två paket eller delleveranser:

Paket 1[4], som skickades på remiss i december 2019, omfattade i huvudsak förslag om:

- allmän och särskild jakt på däggdjur (JF bilaga 1 och 3)
- begränsning i tid på dygnet (JF 9 §)
- hundanvändning (JF 16 §)
- skyddsjakt på enskilds initiativ (JF bilaga 4), förutom på ringduva, gäss och årsunge av råka.

[4] Naturvårdsverket. 2019 (D).

Detta paket, paket 2 omfattar i huvudsak förslag om:

- allmän jakt på fåglar (JF bilaga 1)
- skyddsjakt på enskilds initiativ (JF bilaga 4) på ringduva, gäss och årsunge av råka.

Vilka delar som ingår i respektive paket framgår av bilaga Förslagsuppdelning per paket.

Under översynen har begreppet snabbkonsultation använts för denna fas i enlighet med föreslagen process i regeringsuppdraget *Beredning av jakttidsändringar*. Eftersom remiss tydligare beskriver vad som avses används nu detta begrepp istället.

Andra beredningsperioden – genomförs februari–maj 2020
Under denna period kommer synpunkterna från remisserna att tas om hand av Naturvårdsverket. Förslagen och motiveringarna kommer att kunna justeras och vid behov utvecklas ytterligare efter samråd med beredningsgruppen.

Överlämning till regeringen – juni 2020
Förslagen lämnas över till regeringen för vidare beredning och beslut. Regeringen beslutar om ändring av jakttider och när ändringar träder i kraft.

2. Allmän jakt

Enligt 2 § JF första punkten är jakt på vilt av olika slag tillåten under de tider av jaktåret (1 juli –30 juni) som anges i bilaga 1 till denna förordning (allmänna jakttider).

Allmän jakt innebär att jakten bedrivs under angiven tid utan särskilt tillstånd och utan antalsbegränsning.

2.1. Naturvårdsverkets utgångspunkt för utformning av allmänna jakttider

Jakttidsöversynens utgångspunkt för allmän jakt är att vilt inte ska jagas under parnings- och uppfödningsperioder. Detta kan undantagsvis behöva åsidosättas när det är motiverat utifrån ett samhälleligt perspektiv, exempelvis rådande skadesituation i jord- och skogsbruk.

Arternas framtida påverkan av klimatförändringar är en viktig fråga för viltförvaltningen som inte setts över inom detta uppdrag. Arternas reproduktionstid kan komma att ändras och deras utbredning förskjutas norrut och det är troligt att en del jaktbara arter kommer minska medan andra kommer att öka. Inför nästa jakttidsöversyn skulle det vara värdefullt att ha ökat kunskapen om detta.

I *Strategi för svensk viltförvaltning* framgår att jakt, viltturism och annat brukande av vilt inte ska begränsas av omotiverade hinder utan utgångspunkten är att det ska främjas. En åtgärd som identifierats i strategin för att främja brukandet av vilt är att verka för att så många arter som möjligt är föremål för allmän jakttid. Detta i syfte att både underlätta lokal förvaltning och minska myndigheternas administration.

I *Strategi för svensk viltförvaltning* står också att viltet ska kunna brukas på ett mångsidigt sätt som skapar värde i flera led – för naturupplevelser, friluftsliv och turism, jakt som fritidsintresse eller näring, produktion och förädling av kött och andra produkter. Samtidigt konstateras att viltet kan ställa till med betydande skador och att det därför är viktigt att förvaltningen ger möjligheter för markägare att kunna reglera viltstammarna och på så sätt påverka skadesituationen i jord- och skogsbruk på den egna fastigheten. Populationsreglerande jakt sker främst genom allmän jakt. Enligt nyss nämnda strategi bör populationsreglerande jakt på arter som orsakar stora skador särskilt främjas.

Ett sätt att möjliggöra ökad avskjutning för att minska skadorna är långa jakttider. På så sätt ges jägarna fler tillfällen att utöva jakt när lokala förutsättningar är lämpliga. En förlängning av jakttiden behöver inte innebära ett ökat jakttryck. Det är inte självklart att det finns ett samband mellan jakttidens längd och avskjutningens storlek. Däremot möjliggörs fler jakttillfällen om jakttiden utökas. Jägare har, precis som alla andra, inte obegränsat med tid. Mellan 1986/1987 och 2005/2006 ökade det genomsnittliga antalet jaktdagar

från 20 till 27 dagar för en genomsnittlig jägare.[5] Det genomsnittliga antalet jaktdagar ligger idag på samma nivå som 2005/2006.[6]

En adaptiv viltförvaltning består av olika delar, där jakttider är ett viktigt verktyg för att nå olika mål inom viltförvaltningen. Utökade jakttider kan givetvis inte ensamt t.ex. lösa problemen med viltskador. Även andra faktorer som samverkan, utbildning, och möjligheter till avsättning av viltkött med mera behöver utvecklas parallellt.

Markägare och jakträttshavare ansvarar för att jakten anpassas efter tillgången på vilt och att viltet vårdas i syfte att bevara de viltarter som tillhör landets viltbestånd och de fågelarter som tillfälligt förekommer naturligt i landet, samt att främja en med hänsyn till allmänna och enskilda intressen lämplig utveckling av viltstammarna.[7] Ett stort ansvar ligger således på den enskilde att avskjutningen för respektive viltart ligger på lämpliga nivåer och lämpliga individer. Hög artkännedom om det vilt som jagas är en förutsättning för varje jägare för att säkerställa att skott enbart avlossas mot tillåtet vilt.

Om det råder kärva väderförhållanden kan ordinarie jakttider sättas ur spel. Länsstyrelsen får meddela föreskrifter om en begränsning av den allmänna eller särskilda jakttiden för viss viltart om det behövs med hänsyn till snö-, is- eller temperaturförhållandena[8]. Den enskilde jägaren ansvarar alltid för att inte utsätta viltet för onödigt lidande.[9]

Vilka arter som kan jagas under allmän jakt i Sverige styrs till stor del av FD samt AHD. En åtgärd i *Strategi för svensk viltförvaltning* är samtidigt att så många arter som möjligt ska vara föremål för allmän jakttid och att viltförvaltningen ska vara adaptiv. Vid förändringar av jakttider så behövs hänsyn till både regelverket och *Strategi för svensk viltförvaltning*.

Kvaliteten på vilt som resurs varierar över året. Exempelvis är årets kid och kalvar mindre i början av säsongen än på slutet. Samtidigt kan viltköttet minska i kvalitet i slutet av säsongen när det blir svårare för djuren att hitta föda. Även pälsvärdet varierar över årstiderna. Jakttidsöversynen har inte tagit ställning till när nyttjandet är optimalt. Detta kan också variera lokalt och bero på olika årsmån. Den enskilde jägaren är mest lämpad att avgöra när nyttjandet är lämpligt utifrån olika skäl och förutsättningar.

När det är möjligt och lämpligt utifrån tidigare nämnda aspekter ger en harmonisering jakttider över hela eller delar av landet en ökad tydlighet och förutsägbarhet. Enhetliga tider för arter som ofta jagas samtidigt exempelvis gäss, änder och klövvilt möjliggör flerartsförvaltning och underlättar för jägare och övriga intressenter.

[5] Boman m.fl. 2011
[6] Mattson m.fl. under bearbetning
[7] 4 § JL
[8] 2 § JF
[9] 27 § JL

För samtliga arter som föreslås vara föremål för allmän jakt finns inledningsvis en faktaruta. I bilaga Faktaunderlag för respektive art framgår varifrån uppgifterna är hämtade.

2.2. Allmän jakt, generellt för fåglar

Till grund för jakt på fågel ligger fågeldirektivet, Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar. EU-kommissionen har utgivit en vägledning för jakt enligt fågeldirektivet[10].

Med hänsyn tagen till deras populationsnivå, geografiska spridning och reproduktion inom gemenskapen får fåglar som anges i bilaga 2 till FD jagas i enlighet med nationell lagstiftning.

2.2.1. Jakt under tid för vårflytt inför häckning, häckningens olika stadier och uppfödningssäsong

Allmän jakt på fågel är inte tillåten under vårflytt inför häckning, under häckningens olika stadier eller under uppfödningssäsongen (FD artikel 7.4).

EU-kommissionens har givit ut en vägledning till FD artikel 7.4 "*Key Concepts document on Period of Reproduction and prenuptial Migration of huntable bird Species in the EU"*. I vägledningen anges för varje fågelart en tid för vårflytt inför häckning och häckningens olika stadier samt uppfödningssäsong för respektive EU-land. Dessa tider har sammanfattats i bilaga Häcknings och uppfödningsperioder samt vårflytt inför häckning (enl KCD) för de fåglar som är föremål för allmän jakt i Sverige enligt gällande bestämmelser. Vägledningen är inte bindande, men den har stor betydelse för tolkningen av FD. Avvikelser från vägledningen behöver kunna motiveras.

Under arbetet med jakttidsöversynen har det framkommit att det finns tider för vårflytt inför häckning och för häckningens olika stadier och uppfödningssäsongen i EU-kommissionens vägledning som avviker från de bedömningar som svenska forskare gör. Vidare har jakttidsöversynen konstaterat att tiderna som anges i vägledningen för vissa arter i Sverige kan skilja sig, i vissa delar avsevärt, mellan angränsande grannländer inom EU som Finland och Danmark.

För att kunna lämna förslag som baseras på bästa tillgängliga kunskap har Naturvårdsverket beställt en kunskapssammanställning från Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) av tid för vårflytt inför häckning samt för häckningens olika stadier och uppfödningssäsongen för de fåglar som är aktuella för allmän jakt i Sverige. Referensgruppen för denna kunskapssammanställning består av professorerna Henrik Andrén (SLU), Johan Elmberg (HKR) och Tomas Pärt (SLU). Resultatet och en beskrivning av den metod som använts finns i bilaga SLU kunskapssammanställning – tid för vårflytt inför häckning, häckningens olika stadier och uppfödningssäsong. I denna rapport används ”kunskapssammanställningen” som hänvisning till detta dokument.

[10] Vägledning för jakt enligt FD

Naturvårdsverket har bl.a. utgått ifrån kunskapssammanställningen då den ger yttre ramar för jakttiderna. Jakten får inte börja innan häckningens olika stadier och uppfödningssäsong är över. Jakten får inte pågå efter det att artens vårflytt inför häckning har påbörjats.

Kunskapssammanställningen kan också användas för att uppdatera EU-kommissionens vägledning till FD artikel 7.4.

2.2.2. Jakt på fåglar vars livsmiljö ska skyddas

Förslaget omfattar allmän jakt på vissa fågelarter som är listade i FD bilaga 1. Speciella åtgärder ska vidtas för att skydda livsmiljöerna för dessa fåglar. Detta beskrivs i FD artikel 4 som handlar om bevarande av livsmiljöer och innehåller bestämmelser om förebyggande av betydande störningar inom särskilda skyddsområden. Kommissionen anser inte att socioekonomisk verksamhet – där jakt är ett exempel – nödvändigtvis strider mot dessa bestämmelser. Jakt inom särskilda skyddsområden måste dock förvaltas och övervakas på ett lämpligt sätt för att undvika betydande störningar. Det är således möjligt att jaga dessa arter. Om arten är grund för utpekandet av ett Natura 2000 område kan jakten på arten begränsas inom detta område.

2.2.3. Avtalet om bevarande av flyttande vattenfåglar i Afrika och Eurasien

Avtalet om bevarande av flyttande vattenfåglar i Afrika och Eurasien, som förkortas AEWA (efter den engelska kortvarianten av namnet: African-Eurasian Waterbird Agreement), är ett avtal som har utvecklats inom ramen för FN:s Bonnkonvention om skydd för flyttande djur. Avtalet omfattar bevarandeåtgärder för ett antal våtmarksfåglar som är ekologiskt beroende av våtmarker för någon del av sin årscykel. AEWA är ett självständigt internationellt traktat. Både Sverige och EU är parter till AEWA.

Inom ramen för AEWA fattas beslut angående om jakt kan bedrivas eller inte samt eventuella restriktioner vid jakt när sådan kan tillåtas för de populationer som berörs av avtalet. Inom ramen för AEWA beslutas också om behov av eventuell internationell åtgärdsplan[11] med principer för adaptiv jaktförvaltning. I bilaga AEWA-listning samt i de förslag med arter som berörs av avtalet framgår listning samt eventuellt krav på åtgärdsplan. KOM förväntar sig att jakt inte ska ske på arter som inte är tillåtna för jakt enligt AEWA. Detta aktualiserades efter att man inom ramen för AEWA i december 2018 ändrade listningen till att jakt inte längre är tillåten för flera arter för vilka jakt är tillåten inom EU.

2.2.4. Jakt på arter som minskar inom EU

Arter listade i FD bilaga 2 får jagas med hänsyn tagen till deras populationsnivå, geografiska spridning och reproduktion (FD art. 7.1). Sådan jakt får dock inte äventyra ansträngningar att bevara arterna i deras utbredningsområde och jakten ska överensstämma med principerna om ett förnuftigt utnyttjande (FD art. 7.4). Av vägledningen till FD framgår att jakt inte får bedrivas på en art som är på tillbakagång inom utbredningsområdet såvida den inte ingår i en väl fungerande

[11] AEWA bilaga 3, punkt 2.1.2

förvaltningsplan.[12] Det gäller arter där den sammanvägda bedömningen av artens bevarandestatus inom EU bedömts som ogynnsam.

Utöver vad som gäller enligt FD anser KOM att MS ska följa de beslut som fattas inom ramen för AEWA gällande vilka populationer där jakt inte är tillåten även om sådan jakt medges enligt FD, se ovan.

Flera av de arter som idag jagas eller som är föreslagna för allmän jakt i Sverige minskar/uppvisar negativ status på EU-nivå, se bilaga 43 Art 12 rapportering – EU nivå från 2013. Uppdaterad sammanställning på EU-nivå baserat på den senaste rapporteringen (2019) är under framtagande. Det finns ett behov att fortsatt bringa ytterligare klarhet i frågorna kring hur Sverige som medlemsstat ska hantera vägledningen från KOM angående fågelarter som minskar/uppvisar negativ status på EU-nivå och hur arbetet med förvaltningsplaner kommer att fortskrida.

2.2.5. Jakttidsöversynens utgångspunkt baserat på respektive arts populationsstatus

Det finns många åsikter om och synpunkter på förslag till nya och ändrade jakttider. Det har därför varit viktigt för jakttidsöversynen att använda en objektiv och transparant metod för bedömningen av om en art är jaktbar eller inte. Naturvårdsverket har valt att inte göra någon självständig bedömning utav populationsstatus utan istället utgått från bedömningar som gjorts av den svenska myndighet som följer och rapporterar arters status, d.v.s ArtDatabanken vid Sveriges lantbruksuniversitet. Naturvårdsverket har använt Sveriges rödlista som utgångspunkt för tillståndet för respektive art. Rödlistan är en objektiv redovisning av tillståndet för Sveriges flora och fauna och följer den Internationella naturvårdsunionens kriteriesystem för att kategorisera arter efter deras utdöenderisker.

ArtDatabankens bedömning enligt rödlistningskriterierna har använts av jakttidsöversynen för att på ett objektivt sätt kunna avgöra om allmän jakt bör införas, behållas eller utgå. Utgångspunkten för att föreslå allmän jakttid har varit att arten har status LC (least concern) enligt dessa kriterier. Arter som är rödlistade bedöms däremot inte vara lämpliga för allmän jakt. Frågan kan naturligtvis problematiseras ytterligare, men Naturvårdsverket har undvikit det i syfte att värna en objektiv bedömning.

Det kan vara svårt att förstå att Naturvårdsverket föreslår att avskaffa allmän jakt på en art som alfågel, vilken har en population på 370 000 övervintrande individer och samtidigt föreslå att införa allmän jakt på en art som snatterand med en population på 3 000 häckande individer. Förklaringen är att ArtDatabankens bedömningar tar hänsyn till fler aspekter än endast numerär.

Jakt innebär också olika påverkan på olika arter. Generellt påverkas småviltpopulationer av faktorer som predatortryck, väder och födotillgång i betydligt högre utsträckning än jakt. När det gäller arter med rödlistestatus som

[12] Vägledning för jakt enligt fågeldirektivet (punkt 2.4.25), med hänvisning till ett betänkande från Europaparlamentets utskott för miljö, folkhälsa och konsumentskydd om kommissionens förslag från 1991

inte är LC, hade det varit möjligt för Naturvårdsverket att göra en bedömning av jaktens påverkan på respektive art. Det har inte gjorts men är en utvecklingsmöjlighet till nästa jakttidsöversyn.

När det gäller utformningen av jakttider för arter som bedömts vara livskraftiga (LC) har Naturvårdsverket konsulterat viltforskare i syfte att ta fram de mest lämpliga jakttiderna för arterna ur ett biologiskt perspektiv. Forskarna har ombetts att kommenterat förslagens konsekvens ur biologiskt/ekologiskt perspektiv.

Den rödlistningsbedömning som jakttidsöversynen har grundat sig på gjordes 2015. Naturvårdsverket känner till att Artdatabanken arbetar med en revidering av arternas populationsstatus. Under april 2020 bör rödlista 2020 vara fastställd, enligt ArtDatabankens plan. Det innebär att vissa arter kan komma att klassificeras om efter den här remissen och innan Naturvårdsverket lämnar över förslaget om nya jakttider till regeringen. Naturvårdsverket har ändå valt att bortse från de preliminära nya bedömningar som finns tillgängliga eftersom de endast är preliminära. Arters populationer kommer ständigt att variera över tid och bättre data kommer att presenteras kontinuerligt. Kännetecknande för en adaptiv förvaltning är dock att beslut behöver fattas även om data saknas eller om uppgifterna har ett par år på nacken. Det är naturligtvis olyckligt att jakttidsöversynen inte ligger väl i fas med Artdatabankens populationsbedömningar. Artdatabanken har en femårig cykel och jakttidsöversynen en sexårig sådan vilket innebär att under nästkommande revidering av jakttider kommer dessa ligga väl i fas med varandra. I det här fallet hade den jakttidsöversyn som har bedrivits under 2019–2020 inte kunnat ske utan att utgå ifrån de uppgifter som fanns rapporterade när projektet startade.

Det är också skäligt att bedöma populationsstatus utifrån ett internationellt perspektiv när arten är en delad resurs vilket gäller exempelvis gäss och änder mm. I dessa fall har Naturvårdsverket utgått ifrån AEWA:s bedömning. Naturvårdsverket har även presenterat populationsstorlek och populationsutveckling på EU-nivå för fåglar där denna information funnits tillhanda.

2.2.6. Naturvårdsverkets utgångspunkt för jaktstart på vissa fåglar i gränsälvsområdet i Norrbottens län

Jaktstart i gränsälvsområdet[13] i Norrbottens län delas idag med Finland där de båda länderna har en gemensam jaktstart den 20 augusti kl. 12.00 lokal tid i Finland och kl. 11.00 lokal tid i Sverige. Jakten avser enligt gällande bestämmelser grågås, kanadagås, gräsand, bläsand, kricka, knipa, storskrake, alfågel, sjöorre, vigg, ejder och småskrake. Denna starttidpunkt regleras i respektive punkt för allmän jakt för dessa fåglar[14].

I gränsälvsområdet mot Finland är en gemensam jaktstart fördelaktigt eftersom jakten sker på ett gemensamt fågelbestånd. Den gemensamma jaktstarten värdesätts lokalt och har liknats vid älgjaktpremiären i andra delar av landet.

[13] Torne, Muonio och Könkämä älvar, där dessa utgör gräns mot Finland samt längs dessa älvsträckor ett område på 200 meters bredd räknat från älv- respektive sjöstrand.
[14] JF bilaga 1 punkterna 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 och 20

Naturvårdsverkets förslag är att denna särskilda starttidpunkt behålls för att gynna samförvaltning av populationer som delas av länderna.

2.2.7. Naturvårdsverkets utgångspunkt allmän jakttid för gäss

Flera gåsarter förekommer idag i större antal och närmare fler människor än någonsin tidigare, såväl i Sverige som i övriga Västeuropa. De ökande antalen leder ofta till problem och konflikter. På jordbruksmark kan gäss genom framförallt bete orsaka kostsamma skador på oskördade grödor[15]. Hårt bete kan också påverka naturlig växtlighet och då bli ett naturvårdsproblem. Bete på växande grödor kan också skapa intressekonflikter i områden där gäss samlas i stora antal, till exempel vid skyddade och restaurerade våtmarker. Samtidigt bidrar gässen med många ekosystemtjänster, bland andra i form av naturupplevelser, jakt och kött[16].

Enligt *strategi för svensk viltförvaltning* bör populationsreglerande jakt på arter som orsakar stora skador särskilt främjas. Eftersom gässen bidrar till skador inom jordbruket i Sverige finns det anledning att öppna för lång allmän jakttid för de gäss som finns i livskraftiga populationer. Följaktligen föreslår Naturvårdsverket en så tidig jaktstart som möjligt med hänsyn tagen till gässens tid för häckningens olika stadier och uppfödningssäsong.

Utgångspunkten medför även att slutdatum för jakten för respektive art ska förlängas i den mån det är möjligt. Övervintrande gäss är anpassningsbara och har möjlighet att söka sig till nya platser om förhållanden visar sig för kärva, till exempel om födotillgången är begränsad[17]. Naturvårdsverket ser inga hinder att bedriva jakt på gäss under januari månad.

Enhetliga jakttider för flera gäss inom samma område är fördelaktigt eftersom gåsjakt kan bedrivas på flera arter samtidigt.

2.2.8. Naturvårdsverkets utgångspunkt för allmän jakttid för änder

De nu gällande starttidpunkterna för jakt på änder är differentierade över landet och det saknas biologiska skäl till denna geografiska uppdelning. Häckningsperioden för de änder som föreslås vara tillåtna för allmän jakt förutom sjöorre, pågår fram till den sista tredjedelen av augusti[18]. En harmoniserad starttidpunkt för andjakt på samtliga änder över landet är lämplig eftersom andjakt ofta bedrivs på flera arter samtidigt och skulle underlätta för jägare och övriga intressenter. Naturvårdsverket föreslår därför en gemensam starttidpunkt över landet för jakt på alla änder utom sjöorre den 21 augusti när häcknings- och uppfödningsperioden är avslutad. Gränsälvsområdet behåller sin en dag tidigare jaktstart som är harmoniserad med Finland. Detta motiveras i kapitel 2.2.6 Naturvårdsverkets utgångspunkt för jaktstart på vissa fåglar i gränsälvsområdet i Norrbottens län.

I *Strategi för svensk viltförvaltning* framgår att det ska vara enkelt för olika grupper att ta del av olika former av brukande och för jägare att få tillfällen att

[15] Frank J. et al. 2019
[16] Elmberg J. & Månsson J. (red.) 2018
[17] Pers komm. Johan Månsson
[18] Kunskapssammanställningen

jaga. Jakt, viltturism och annat brukande av vilt ska inte begränsas av omotiverade hinder utan utgångspunkten är att det ska främjas. Naturvårdsverket föreslår att jakten pågår fram till den tidpunkt när fåglarnas livsmiljö vid normala snö-, is- och temperaturförhållanden inte är så begränsad att jakten påverkar fåglarnas möjligheter till rast och födosök. Den enskilde jägaren ansvarar alltid för att säkerställa att jakten inte orsakar viltet onödigt lidande, vilket innebär att anpassa jakten efter rådande förutsättningar.

Avskjutningen för respektive andart är låg i förhållande till populationsuppskattningen. Naturvårdsverket gör därmed bedömningen att populationernas status inte påverkas negativt av föreslagna jakttidsändringar och att jakten därmed inte påverkar upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus för dem.

3. Allmän jakttid, sädgås

Sädgås *Anser fabalis*	
Adb rödlistning (2015)	Nära hotad (NT).
Tajgasädgås *Anser fabalis fabalis*	
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	420 häckande par. Minskande på kort och lång sikt. 67 000 flyttande ind. Kort sikt: stabil. Lång sikt: ökande 40 000 övervintrande ind. Ökande på kort och lång sikt.
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: okänd. 1 600 – 3 500 häckande par. Ökande på kort och lång sikt. 622 00 – 826 000 överv. ind. Okänd på kort och lång sikt.
AEWA listning	Jakt får förekomma om den är hållbar. En internationell åtgärdsplan inkl. principer för adaptiv jaktförvaltning krävs. (kolumn A, kategori: 3*)
AEWA åtgärdsplan	AEWA:s åtgärdsplan för tajgasädgås[19]
Tundrasädgås *Anser fabalis rossicus*	
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	4 000 övervintrande ind. Okänd utveckling på kort och lång sikt.
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: okänd. 1 600 – 3 500 häckande par. Ökande på kort och lång sikt. 622 00 – 826 000 överv. ind. Okänd på kort och lång sikt.
AEWA listning	Jakt får bedrivas. (kolumn c)
Sädgås *Anser fabalis*	
Förekomst i Sverige	Häckar i skogsland i Dalarnas, Gävleborgs, Västernorrlands, Västerbottens, Norrbottens samt Jämtlands län. Förekommer i hela landet.[20]

Tid för vårflytt:

jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec
			■								

Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:

jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec
		■	■						*		

Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2017/2018
	934	3 141	1 619	1 977
Övrigt	Skyddsjakt JF bilaga 4 punkt 13 och 14.			

3.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 11		
Sädgås	Blekinge län, Skåne län	dagligen före kl. 11.00 under tiden den 1 okt.-den 31 dec.

3.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Förslaget innebär att den allmänna jakten på sädgås avskaffas.

3.3. Motivering

Arten delas in i två underarter; tajgasädgås (*Anser fabalis fabalis*) respektive tundrasädgås (*Anser fabalis rossicus*). Majoriteten av sädgässen i Sverige utgörs av underarten tajgasädgås[21] som är rödlistad som nära hotad. I Sverige häckar tajgasädgåsen sparsamt och minskande på myrar i skogslandet från norra

[19] AEWA 2015 (A)
[20] Artfakta 2019 (A)
[21] Liljebäck N. 2019

Dalarna och norrut. Tundrasädgåsen, som inte betraktas som hotad, häckar däremot främst i nordligaste Norge och i Sibirien, men förekommer i relativt stora antal i Sverige under rastning och övervintring. Underarterna är mycket svåra att särskilja i fält och deras flyttvägar och övervintringslokaler överlappar delvis med varandra.

Tajgasädgåsen omfattas av en internationell åtgärdsplan, framtagen genom AEWA, med det övergripande målet att tillåta arten att återhämta sig och öka i antal. Inom AEWA finns en fastställd gemensam jaktkvot för de nationer som hyser underarten i fråga. Det årliga jaktuttaget av tajgasädgås i Sverige tangerar det numerär som är fastställt enligt det senaste mötet inom AEWA:s gåsplattform[22]. För att minska risken att den överenskomna kvoten överskrids gör Naturvårdsverket bedömningen att det mest lämpliga är att avskaffa den allmänna jakttiden på sädgås.

3.4. Konsekvens

Sädgås kommer med detta förslag enbart kunna jagas under skyddsjakt och möjligheten till populationsreglerande jakt avskaffas. Konsekvensen bedöms som mindre eftersom en betydande del av avskjutningen i Skåne och Blekinge av sädgäss redan idag sker som skyddsjakt[23].

[22] AEWA 2019
[23] Liljebäck N. och Ohlsson T. 2019

4. Allmän jakttid, bläsgås

Bläsgås *Anser albifrons*	
Adb rödlistning (2015)	Ej tillämplig (N/A)
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	6 000 övervintrande ind. Minskande på kort sikt, ökande på lång sikt.
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Populationsstatus: tryggad/säkerställd. 1 410 000 – 2 260 000 övervintrande ind. Ökande på kort och lång sikt.
AEWA-listning	Jakt får bedrivas. (kolumn c)
Förekomst i Sverige	Förekommer framför allt i Götaland och Svealand, men även i Norrland, observeras under sträck och rastperioder mellan häckningsområden och övervintringsområden i andra länder[24]. I Skåne uppträder bläsgåsen i större flockar från och med oktober[25]. Övervintrar i södra Sverige under milda förhållanden[26].

Tid för vårflytt:

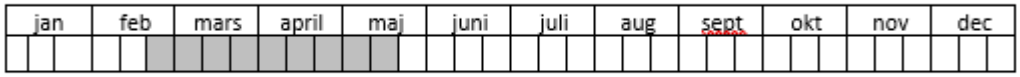

Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong: bläsgås häckar inte i Sverige.

Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2017/2018
	553	88	549	150

4.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 12		
Bläsgås	Skåne län	dagligen före kl. 11.00 under tiden den 1 okt.-den 31 dec.

4.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Bläsgås	Skåne län	den 1 okt.-den 31 jan.

Förslaget innebär att den nuvarande dygnsbegränsningen tas bort samt att jaktens slutdatum senareläggs.

4.3. Motivering

Bläsgås är bedömd som livskraftig och har en ökande populationsutveckling i sitt utbredningsområde. Arten övervintrar i Skåne under milda förhållanden och bidrar till skador i jordbruket. Av dessa skäl föreslås att jakttiden utökas en månad på slutet. Övervintrande gäss är anpassningsbara och har möjlighet att söka sig till nya platser om förhållanden visar sig för kärva, till exempel om födotillgången är begränsad[27].

Tidpunkten för jaktens start sätts till den tidpunkt när bläsgåsen börjar uppträda i Skåne.

[24] Artfakta 2019 (B)
[25] Svensson L. et al. 2010
[26] Pers komm. Johan Månsson
[27] Pers komm. Johan Månsson

Till skillnad från för övriga gåsarter får bläsgås och sädgås enligt nu gällande bestämmelse enbart jagas fram till klockan 11.00 på förmiddagen. Bestämmelsen är en kvarleva från en period när gässen var betydligt färre än nu och då gåsjakten ökade snabbt i popularitet. Regleringen infördes för att gässen skulle kunna söka föda ostört under del av dagen. Naturvårdsverket anser att begränsningen nu har förlorat sin betydelse och föreslår därför att den tas bort.

Det har kommit förslag på att tillåta jakt av bläsgås i ytterligare län, exempelvis Västra Götaland. Enligt riktlinjerna för jakttidsöversynen ska hänsyn tas om jakt på en art innebär risk för förväxling med annan *särskilt skyddsvärd* art vars beståndsstatus skulle kunna påverkas vid störning eller avskjutning. Bläsgåsen är snarlik den akut hotade fjällgåsen[28] och arterna kan vara mycket svåra att skilja åt. I vissa delar av Västra Götaland uppträder fjällgäss och bläsgäss tillsammans under hösten. Av försiktighetsskäl utökas därför inte området för allmän jakt på bläsgås till Västra Götaland.

4.4. Konsekvens

Harmoniserad tid på dygnet med övriga gäss.

[28]Artfakta 2019 (C)

5. Allmän jakttid, grågås

Grågås *Anser anser*	
Adb rödlistning (2015)	Livskraftig (LC)
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	41 000 häckande par. Stabil på kort, ökande på lång sikt. 30 000 övervintrande ind. Stabil på kort, ökande på lång sikt.
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: tryggad/säkerställd 197 000 – 344 000 häckande par. Ökande på kort och lång sikt. 798 000 – 1 110 000 övervintrande individer. Ökande på kort och lång sikt.
AEWA listning	Jakt får bedrivas. (kolumn c)
Förekomst i Sverige	Arten förekommer i hela Sverige[29].

Tid för vårflytt:

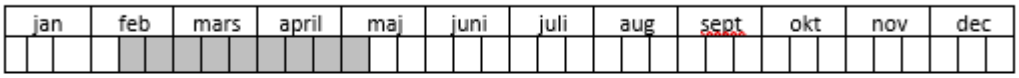

Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:

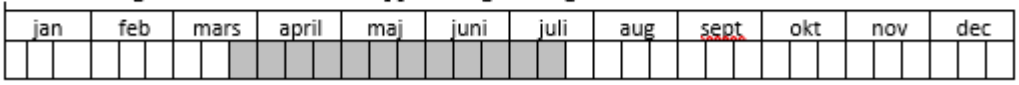

Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2017/2018
	4 168	13 862	23 139	22 069
Övrigt	AEWA förvaltningsplan för grågås[30] Skyddsjakt JF bilaga 4 punkt 15.			

5.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 13		
Grågås	Gotlands län: huvudön och Fårö	den 20 juli-den 31 dec.
	Dalarnas län, Gävleborgs län, Västernorrlands län, Jämtlands län, Västerbottens län	den 21 aug.-den 31 dec.
	Norrbottens län: gränsälvsområdet	den 20 aug. kl 11.00 - den 30 sept.
	Norrbottens län: länet utom gränsälvsområdet	den 21 aug. - den 30 sept.
	Övriga delar av landet	den 11 aug. - den 31 dec.

5.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Grågås	Hela landet utom gränsälvsområdet i Norrbottens län.	den 11 aug. - den 31 jan.
	Norrbottens län: gränsälvsområdet	den 20 aug. kl. 11.00 – den 31 jan.

Förslaget innebär att startdatum för jakten harmoniseras över landet, förutom i gränsälvsområdet i Norrbottens län som bibehåller nuvarande starttidpunkt. Jaktens slutdatum senareläggs i hela landet.

[29] Ottosson U, et al. 2012
[30] AEWA 2018

5.3. Motivering

Grågåsen är en av de arter som har ökat i landet sedan den senaste stora jakttidsöversynen, både som häckfågel och övervintrande och arten orsakar stora skador i lantbruket. På jordbruksmark kan gäss genom framförallt bete orsaka kostsamma skador på oskördade grödor[31]. Hårt bete kan också påverka naturlig växtlighet och då bli ett naturvårdsproblem. Samtidigt bidrar gässen med många ekosystemtjänster, bland andra i form av naturupplevelser, jakt och kött[32].

Enligt *strategi för svensk viltförvaltning* bör populationsreglerande jakt på arter som orsakar stora skador särskilt främjas. Eftersom gässen bidrar till skador inom jordbruket i Sverige finns det anledning att öppna för lång allmän jakttid för de gäss som finns i livskraftiga populationer. I AEWA:s förvaltningsplan för grågås pekas jakt ut som ett av flera verktyg för att minska de problem som fåglarna skapar.

Naturvårdsverket föreslår en så tidig jaktstart som möjligt med hänsyn tagen till gässens tid för häckningens olika stadier och uppfödningssäsong. Naturvårdsverket föreslår en harmonisering av jaktstarten för grågås över landet. Den särskilda jaktstarten för gränsälvsområdet i Norrbotten behålls dock som en gemensam premiär mellan länderna, se kapitel 2.2.6 Naturvårdsverkets utgångspunkt för jaktstart på vissa fåglar i gränsälvsområdet i Norrbottens län.

Grågässen flyttar söderut i omgångar. Övervintrande gäss är anpassningsbara och har möjlighet att söka sig till nya platser om förhållanden visar sig för kärva, till exempel om födotillgången är begränsad[33]. Naturvårdsverket ser inga hinder att bedriva jakt på gäss under januari månad. Sammantagen innebär detta att Naturvårdsverket föreslår en förlängning av jakttiden fram till 31 januari.

Enhetliga jakttider för flera gäss inom samma område är fördelaktigt eftersom gåsjakt kan bedrivas på flera arter samtidigt. Föreslagna jakttider är samma som för kanadagås.

[31] Frank J. et al. 2019
[32] Elmberg J. & Månsson J. (red.) 2018
[33] Pers komm. Johan Månsson

6. Allmän jakttid, kanadagås

Kanadagås *Branta canadensis*	
Adb rödlistning (2015)	Ej tillämplig (N/A)
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	13 000 häckande par. Minskande på kort och ökande på lång sikt.
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Saknas
AEWA-listning	Saknas
Förekomst i Sverige	Arten förekommer i hela Sverige[34].

Tid för vårflytt:

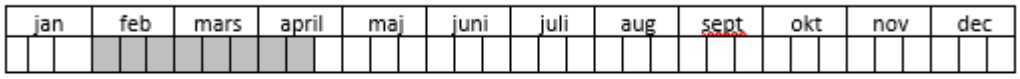

Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:

Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2017/2018
	15 855	26 711	31 493	16 475
Övrigt	Främmande vilt med riskklass mycket hög risk (4/4)[35]. Skyddsjakt JF bilaga 4 punkt 17.			

6.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 14		
Kanadagås	Gävleborgs län, Västernorrlands län, Jämtlands län, Västerbottens län, Norrbottens län: länet utom gränsälvsområdet	den 21 aug.-den 31 dec.
	Övriga delar av landet	den 11 aug.-den 31 dec
	Norrbottens län: gränsälvsområdet	den 20 aug. kl. 11.00-den 31 dec.

6.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Kanadagås	Hela landet utom gränsälvsområdet i Norrbottens län.	den 11 aug. - den 31 jan.
	Norrbottens län: gränsälvsområdet	den 20 aug. kl. 11.00 - den 31 jan.

Förslaget innebär att startdatum för jakten i länen i norra Sverige tidigareläggs så att startdatum för jakten harmoniseras över landet, förutom i gränsälvsområdet i Norrbottens län som bibehåller nuvarande starttidpunkt. Jaktens slutdatum senareläggs i hela landet.

[34] Ottosson U. et al. 2012
[35] Strand M. et al. 2018

6.3. Motivering

Kanadagåsen är i huvudsak en stannfågel som övervintrar i framförallt södra Sverige. På jordbruksmark kan gäss genom framförallt bete orsaka kostsamma skador på oskördade grödor[36]. Hårt bete kan också påverka naturlig växtlighet och då bli ett naturvårdsproblem. Samtidigt bidrar gässen med många ekosystemtjänster, bland andra i form av naturupplevelser, jakt och kött[37].

Kanadagåsen är klassad av ArtDatabanken som en främmande art med hög riskklassning. Följaktligen bör utbredning och etablering begränsas. Enligt *strategi för svensk viltförvaltning* bör populationsreglerande jakt på arter som orsakar stora skador särskilt främjas. Förslaget är att utöka den allmänna jakttiden så långt som möjligt inom de biologiska jakttidsramarna, samtidigt som förslaget harmoniserar med start- och sluttid för grågås.

Naturvårdsverket föreslår en harmonisering av jaktstarten för kanadagås över landet. Den särskilda jaktstarten för gränsälvsområdet i Norrbotten behålls dock som en gemensam premiär mellan länderna, se kapitel 2.2.6 Naturvårdsverkets utgångspunkt för jaktstart på vissa fåglar i gränsälvsområdet i Norrbottens län.

Enhetliga jakttider för flera gäss inom samma område är fördelaktigt eftersom gåsjakt kan bedrivas på flera arter samtidigt. Förslaget är enhetligt med det för grågås.

6.4. Konsekvens

Den något tidigare jaktstarten medger större möjligheter att bedriva jakt i norra delarna av landet med undantag för gränsälvsområdet i Norrbottens län.

[36] Frank J. et al. 2019
[37] Elmberg J. och Månsson J. (red.) 2018

7. Allmän jakttid, gräsand, kricka och bläsand

Gräsand *Anas platyrhynchos*	
Adb rödlistning (2015)	Livskraftig (LC)
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	200 000 häckande par. Stabil på kort och ökande på lång sikt. 200 000 övervintrande par. Stabil på kort och ökande på lång sikt.
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: tryggad/säkerställd 1 700 000 – 2 920 000 häckande par. Minskande på kort och lång sikt. 3 990 000 – 4 640 000 överv. individer. Stabil på kort och lång sikt.
AEWA listning	Jakt får bedrivas. (kolumn c)
Förekomst i Sverige	Gräsanden finns i hela landet[38].

Tid för vårflytt:

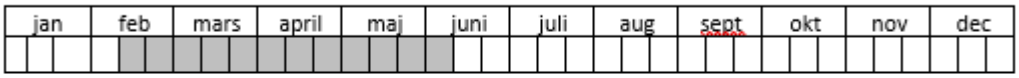

Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:

Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2017/2018
	70 913	91 447	112 017	69 588
Övrigt	Gräsand får sättas ut för jaktändamål utan särskilt tillstånd. Det sätts årligen ut ca 250 000 uppfödda gräsänder i Sverige[39]. Utsatta gräsänder löper större risk att bli skjutna under jakt än vilda sådana, sannolikt p g a att de är mer naiva till jaktsituationer än vilda gräsänder[40].			

Kricka *Anas crecca*	
Adb rödlistning (2015)	Livskraftig (LC)
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	76 000 häckande par. Minskande på kort och lång sikt. 150 000 flyttande ind. Ökande på kort och lång sikt.
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: tryggad/säkerställd 226 000 – 420 000 häckande par. Minskande på kort och lång sikt. 812 000 – 1 060 000 överv. ind. Ökande på kort och lång sikt.
AEWA listning	Jakt får bedrivas. (kolumn c)
Förekomst i Sverige	Krickan finns i hela landet[41].

Tid för vårflytt:

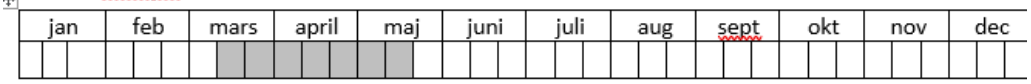

Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:

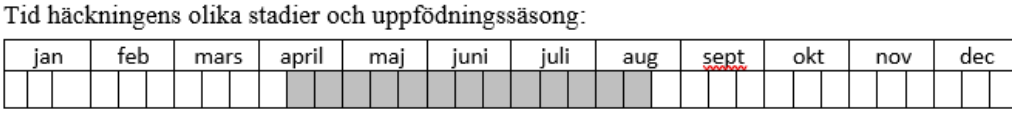

Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2017/2018
	6 584	9 881	5 936	5 948

[38] Ottosson U. et al. 2012
[39] Söderquist P.2015
[40] Chamagnon et al. 2016
[41] Ottosson U. et al. 2012

Bläsand *Anas penelope / Mareca penelope*	
Adb rödlistning (2015)	Livskraftig (LC)
Populationsstorlek och –utv i Sverige (FD art 12, 2019)	17 000 häckande par. Minskande på kort och lång sikt. 230 000 flyttande ind. Ökande på kort och lång sikt. 10 000 övervintrande ind. Ökande på kort och lång sikt.
Populationsstatus och –utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: hotad. 226 000 – 420 000 häckande par. Minskande på kort och lång sikt. 1 900 000 – 2 270 000 övervintrande individer. Fluktuerande på kort och ökande på lång sikt.
AEWA listning	Jakt får bedrivas om den är reglerad. (kolumn b, kategori 2c)
Förekomst i Sverige	Bläsanden häckar framför allt norr om den biologiska norrlandsgränsen, i invatten från kusten och upp i fjällens videzon. I södra Svealand och Götaland häckar den numera fåtaligt och lokalt, men ändå i många landskap[42].

Tid för vårflytt:

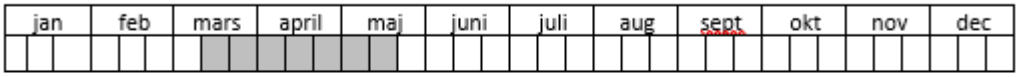

Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:

Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2017/2018
	972	896	1 109	700

7.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 15		
Gräsand, kricka, och bläsand	Gotlands län, Blekinge län, Skåne län	den 21 aug.-den 31 dec.
	Dalarnas län, Gävleborgs län, Västernorrlands län, Jämtlands län, Västerbottens län, Norrbottens län: länet utom gränsälvsområdet	den 25 aug.-den 30 nov.
	Övriga delar av landet	den 21 aug.-den 30 nov.
Kricka och bläsand	Övriga delar av landet	den 21 aug.-den 30 nov.
Gräsand	Övriga delar av landet	den 21 aug.-den 31 dec.
Gräsand, kricka, och bläsand	Norrbottens län: gränsälvsområdet	den 20 aug. kl. 11.00-den 30 nov.

[42] Pers. komm. Johan Elmberg

7.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Kricka och bläsand	Hela landet utom gränsälvsområdet i Norrbottens län.	den 21 aug. - den 31 dec.
Kricka och bläsand	Norrbottens län: gränsälvsområdet	den 20 aug. kl. 11.00 – den 31 dec.
Gräsand	Hela landet utom gränsälvsområdet i Norrbottens län.	den 21 aug. - den 31 jan.
Gräsand	Norrbottens län: gränsälvsområdet	den 20 aug. kl. 11.00- den 31 jan.

Förslaget innebär en tidigareläggning av jaktstart med några dagar i de norra länen. Sluttidpunkt för jakt på gräsand senareläggs till januari och på kricka och bläsand till december.

7.3. Motivering

De nu gällande starttidpunkterna för jakt på änder är differentierade över landet och det saknas biologiska skäl till denna geografiska uppdelning. Häckningsperioden pågår, med undantag för sjöorre, fram till den sista tredjedelen av augusti[43]för de änder som föreslås vara tillåtna för allmän jakt. En harmoniserad starttidpunkt för andjakt på huvuddelen änder över landet är lämplig eftersom andjakt ofta bedrivs på flera arter samtidigt och skulle underlätta för jägare och övriga intressenter. Naturvårdsverket föreslår därför en gemensam starttidpunkt över landet för jakt på alla änder utom sjöorre den 21 augusti när häcknings- och uppfödningsperioden är avslutad. Gränsälvsområdet behåller sin en dag tidigare jaktstart som är harmoniserad med Finland. Detta motiveras i kapitel Naturvårdsverkets utgångspunkt för jaktstart på vissa fåglar i gränsälvsområdet i Norrbottens län.

I *Strategi för svensk viltförvaltning* framgår att det ska vara enkelt för olika grupper att ta del av olika former av brukande och för jägare att få tillfällen att jaga. Jakt, viltturism och annat brukande av vilt ska inte begränsas av omotiverade hinder utan utgångspunkten är att det ska främjas. Naturvårdsverket föreslår att jakten pågår fram till den tidpunkt när fåglarnas livsmiljö vid normala snö-, is- och temperaturförhållanden inte är så begränsad att jakten påverkar fåglarnas möjligheter till rast och födosök.

Krickornas höstflyttning påbörjas i augusti/september. Bläsänderna påbörjar flytten något senare, i september/oktober. Krickor och bläsänder förefaller att övervintra i Sverige allt större utsträckning, vilket troligtvis beror på ett gynnsammare klimat. Krickor och bläsänder övervintrar fåtaligt i södra Sverige och då framförallt i Skåne och Halland, men även på Öland och Gotland. Dessa änder är relativt nya som övervintrare i Sverige och kan vid kärva förhållanden på senvintern koncentreras till ett fåtal lämpliga rast- eller födosöksplatser. Vid sådana situationer kan de vara trängda och kan bli negativt påverkade av jakt under senvintern[44]. Naturvårdsverket föreslår därför att jakten avslutas vid årsskiftet för krickor och bläsänder.

[43] Kunskapssammanställningen
[44] Pers komm. Johan Elmberg

Gräsanden har en längre historik av att övervintra i landet och är bättre anpassad att klara vintern än krickor och bläsänder. Gräsänderna koncentreras inte till en begränsad livsmiljö under vintern som krickor och bläsänder gör. Det gör gräsänderna mindre sårbara för störningar genom jakt[45]. Naturvårdsverket föreslår att jakten på gräsänder tillåts i januari i hela landet.

8. Allmän jakttid, snatterand

Snatterand *Anas strepera / Mareca strepera*	
Adb rödlistning (2015)	Livskraftig (LC)
Populationsstorlek och – utv. i Sverige (FD art 12, 2019)	3 000 häckande par. Ökande på kort och på lång sikt.
Populationsstatus och – utv. i EU (FD art 12, 2013)	Status: tryggad/säkerställd 37 300 – 69 900 häckande par. Ökande på kort och på lång sikt. 142 000 – 197 000 övervintrande ind. Ökande på kort och lång sikt.
AEWA listning	Jakt får bedrivas. (kolumn c)
Förekomst i Sverige	Snatteranden häckar lokalt i södra Sverige och sällsynt i Norrlands kustland. Utbredningen är koncentrerad till den södra delen av ostkusten, framför allt Öland och Stockholms skärgård, men en betydande del av beståndet finns i vissa rika slättsjöar i södra Sverige. Arten har ökat markant de senaste 30 åren[46].
Tid för vårflytt: 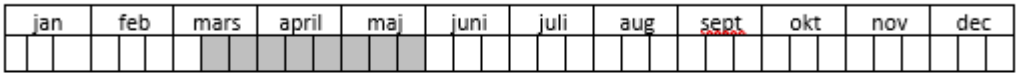 Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong: 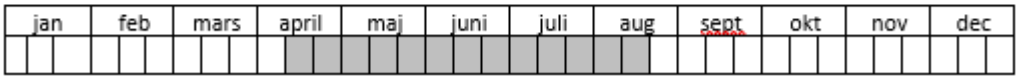 	
Jakttid i grannländer	Danmark 1 sept. - 31 dec. samt på fiskeriterritoriet dessutom 1 jan. – 31 jan.

8.1. Gällande bestämmelse

Det finns idag ingen allmän jakttid för snatterand i Sverige.

8.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Snatterand	Värmlands län, Örebro län, Västmanlands län, Uppsala län, Stockholms län, Västra Götalands län, Södermanlands län, Östergötlands län, Hallands län, Jönköpings län, Kalmar län, Gotlands län, Kronobergs län, Blekinge län, Skåne län	den 21 aug. - den 31 dec.

Förslaget innebär att allmän jakt på snatterand införs i ett antal län i södra Sverige.

[45] Pers komm. Johan Elmberg
[46] Ottosson, U et al. 2012

8.3. Motivering

Det har inkommit förslag om allmän jakt på snatterand.

Snatterand är listad i bilaga 2 i FD och därmed tillåten för allmän jakttid. Enligt artens AEWA klassning kan jakt tillåtas. Populationen har bedömts som livskraftig och ökar på såväl kort som och lång sikt.

I *Strategi för svensk viltförvaltning* framgår att det ska vara enkelt för olika grupper att ta del av olika former av brukande och för jägare att få tillfällen att jaga. Jakt, viltturism och annat brukande av vilt ska inte begränsas av omotiverade hinder utan utgångspunkten är att det ska främjas. Med anledning av artens populationsstatus och populationsutveckling finner Naturvårdsverket inte att det finns några sådana hinder och föreslår därför att snatterand får jagas under allmän jakttid.

Föreslagen jaktstart sker vid samma datum som för övriga änder, utom sjöorre, vilket är efter artens häckningsperiod.

Naturvårdsverket föreslår att jakten pågår fram till den tidpunkt när fåglarnas livsmiljö vid normala snö-, is- och temperaturförhållanden inte är så begränsad att jakten påverkar fåglarnas möjligheter till rast och födosök.

Snatterandens höstflyttning påbörjas i september, men på vissa lokaler i södra Sverige dröjer sig större flockar kvar in i oktober-november. Arten förefaller att övervintra i Sverige i ökande utsträckning, vilket troligen beror på ett allt gynnsammare klimat. Snatteranden övervintrar enbart i södra Sverige och då framförallt i Skåne och Halland, men även på Öland och Gotland. Precis som kricka och bläsand, kan snatteranden vid kärva förhållanden på senvintern koncentreras till ett fåtal lämpliga rast- eller födosöksplatser. Vid sådana situationer är de trängda och kan bli negativt påverkade av jakt under senvintern[47]. Naturvårdsverket gör därför bedömningen att jakten bör avslutas vid årsskiftet, liksom för kricka och bläsand. Snatterand kan dock inte ingå i samma punkt som kricka och bläsand eftersom arten har ett mer begränsat utbredningsområde och allmän jakt inte kan tillåtas i hela landet.

8.4. Konsekvens

Snatterandens population är relativt liten och det har av den anledningen framkommit argument mot att inte införa allmän jakt på arten. Högst sannolikt kommer det inte att ske någon riktad jakt efter snatteränder i Sverige utan jakten kommer troligen ske i samband med jakt på andra änder. Naturvårdsverket bedömer att allmän jakt skulle påverka populationen marginellt.

[47] Pers. komm. Johan Elmberg

9. Allmän jakttid, knipa och storskrake

Knipa *Bucephala clangula*				
Adb rödlistning (2015)	Livskraftig (LC)			
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	65 000 häckande par. Minskande på kort och lång sikt. 90 000 övervintrande ind. Stabil på kort och ökande på lång sikt.			
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: tryggad/säkerställd. 267 000 - 382 000 häckande par. Stabil på kort och ökande på lång sikt. 322 000 - 426 000 övervintrande individer. Minskande på kort och ökande på lång sikt.			
AEWA listning	Jakt får bedrivas. (kolumn c)			
Förekomst i Sverige	Knipan är den vanligaste dykanden i det svenska inlandet men förekommer också i kusternas skärgårdar med skogsklädda öar. Den häckar över hela landet med undantag för fjällen ovan trädgränsen[48].			
Tid för vårflytt: 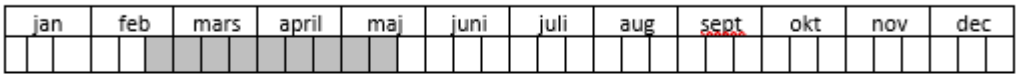 				
Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong: 				
Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998 10 893	2007/2008 8 438	2012/2013 7 036	2017/2018 4 750

Storskrake *Mergus merganser*				
Adb rödlistning (2015)	Livskraftig (LC)			
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	34 000 häckande par. Stabil på kort. ökande lång sikt. 77 000 flyttande ind. Ökande på kort och lång sikt. 35 000 övervintrande ind. Okänd på kort, ökande på lång sikt.			
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: tryggad/säkerställd 56 000 – 85 000 häckande par. Minskande på kort, minskande på lång sikt, 119 000 – 182 000 övervintrande individer. Minskande på kort, stabil på lång sikt.			
AEWA listning	Jakt får bedrivas. (kolumn c)			
Förekomst i Sverige	Storskrake häckar över hela landet och förekommer både vid kusterna och i inlandet. Den är också vanlig i fjällkedjan[49].			
Tid för vårflytt: 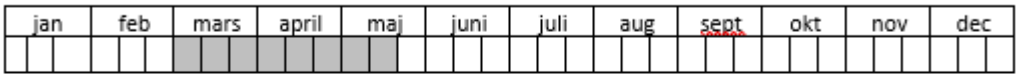 				
Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong: 				
Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998 3 481	2007/2008 1 396	2012/2013 1 043	2017/2018 577

[48] Ottosson U. et al. 2012
[49] Ottosson U. et al. 2012

9.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 16		
Knipa och storskrake	Gävleborgs län och Västernorrlands län: Inlandsområdena Västerbottens län: inlandsområdet nedanför odlingsgränsen Dalarnas Län. Jämtlands län: utanför renbetesfjällen Norrbottens län: inlandsområdet nedanför odlingsgränsen utom gränsälvsområdet	den 25 aug.- den 31 jan.
	Gävleborgs, Västernorrlands och Västerbottens län samt Norrbottens län utom gränsälvsområdet: kustområdena	den 25 aug.- den 31 jan.
	Övriga län: inlandsområdena	den 21 aug.- den 31 jan.
	Övriga delar av landet: kustområdena	den 21 aug.- den 31 jan.
	Norrbottens län: gränsälvsområdet	den 20 aug. kl. 11.00 - den 31 jan.

9.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Knipa, storskrake	Hela landet utom gränsälvsområdet i Norrbottens län	den 21 aug. - den 31 jan
	Norrbottens län: gränsälvsområdet	den 20 aug. kl. 11.00 – den 31 jan.

Förslaget innebär att starttidpunkt för jakt på knipa och storskrake tidigareläggs med några dagar i några län och att nuvarande sluttidpunkt bibehålls.

9.3. Motivering

De nu gällande starttidpunkterna för jakt på änder är differentierade över landet och det saknas biologiska skäl till denna geografiska uppdelning. Häckningsperioden för de flesta änder som föreslås vara tillåtna för allmän jakt pågår fram till den sista tredjedelen av augusti[50]. En harmoniserad starttidpunkt för andjakt på merparten änder över landet är lämplig eftersom andjakt ofta bedrivs på flera arter samtidigt och skulle underlätta för jägare och övriga intressenter. Naturvårdsverket föreslår därför en gemensam starttidpunkt över landet för jakt på alla änder utom sjöorre den 21 augusti när häcknings- och uppfödningsperioden är avslutad. Gränsälvsområdet behåller sin en dag tidigare jaktstart som är harmoniserad med Finland. Detta motiveras i kapitel *Naturvårdsverkets utgångspunkt för jaktstart på vissa fåglar i gränsälvsområdet i Norrbottens län*.

Häcknings- och uppfödningsperioden för knipa är slut tidigare än för övriga änder[51], men Naturvårdsverket gör bedömningen att det saknas skäl att tidigarelägga jaktstart enbart för den arten. Detta eftersom änder oftast jagas samtidigt och enhetliga jakttider underlättar för berörda.

I *Strategi för svensk viltförvaltning* framgår att det ska vara enkelt för olika grupper att ta del av olika former av brukande och för jägare att få tillfällen att jaga. Jakt, viltturism och annat brukande av vilt ska inte begränsas av

[50] Kunskapssammanställningen
[51] Kunskapssammanställningen

omotiverade hinder utan utgångspunkten är att det ska främjas. Naturvårdsverket föreslår att jakten pågår fram till den tidpunkt när fåglarnas livsmiljö vid normala snö-, is- och temperaturförhållanden inte är så begränsad att jakten påverkar fåglarnas möjligheter till rast och födosök.

Knipa och storskrake flyttar i huvudsak i oktober och november, från invatten till kust och senare delvis från landet mot sydväst. Båda arterna har lång historik av att övervintra i Sverige och är anpassade för det. Jakten på dessa änder bedrivs i deras naturliga höst- och vinterhabitat så som i skärgård och havsvikar. Under vintern kan de normalt hitta alternativa platser för rast- och födosök och behöver inte koncentrera sig till ett fåtal lämpliga platser. Jaktens påverkan under normala förhållanden i januari bedöms därför som relativt liten[52].

Knipa och storskrake uppträder mer spritt idag jämfört med före millenniumskiftet. Den allt senare isläggningen inlandet gör att fåglarna dröjer sig kvar i sjöar och deras ankomst till skärgårdsmiljöer inträder först vid hårdare väder under senare hälften av vintern[53].

Naturvårdsverket anser baserat på ovanstående bedömningen att nuvarande sluttidpunkt den 31 januari är lämplig även i fortsättningen.

[52] Pers. komm. Johan Elmberg
[53] Nilsson, L. & Haas, F. 2016

10. Allmän jakttid, alfågel och sjöorre

Alfågel *Clangula hyemalis*	
Adb rödlistning (2015)	Livskraftig (LC) (SE häckande pop) Starkt hotad (EN) (övervintrande pop)
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	900 häckande par. Minskande på kort och ökande på lång sikt. 370 000 övervintrande ind. Kraftigt minskande på kort och lång sikt. Jakt i och utanför EU har angetts som hot av medelstor betydelse på de övervintrande alfåglarna.
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: hotad 2 400 – 3 800 häckande par. Okänd på kort och lång sikt, 1 220 000 – 2 280 000 övervintrande individer. Minskande på kort och lång sikt,
AEWA listning	Alfågel får inte jagas (oavsett förvaltningsplan) enligt AEWA. (kolumn a, kategori 1b). Sverige lämnade dock en reservation i samband med denna listning.
Förekomst i Sverige	Övervintrande population: Alfågel övervintrar i stor utsträckning i egentliga Östersjön, nämligen cirka 90% av det europeiska och västsibiriska häckfågelbeståndet. Av dessa påträffas ca 50 % i svenska vatten, främst runt Gotland[54].

Tid för vårflytt:

jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec
*											

Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:

jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec

Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2017/2018
	2 200	130	44	8

Sjöorre *Melanitta nigra*	
Adb rödlistning (2015)	Livskraftig (LC).
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	6 100 häckande par. Okänd på kort, ökande på lång sikt. 4 500 övervintrande ind. Ökande på kort och lång sikt.
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: tryggad/säkerställd 6 000 – 9900 häckande par. Stabil på kort, ökande på lång sikt. 673 000 - 793 000 övervintrande individer. Stabil på kort, ökande på lång sikt.
AEWA listning	Jakt får bedrivas om den är reglerad. (kolumn b, kategori 2a).
Förekomst i Sverige	Sjöorren häckar vid sjöar i fjällkedjan från videregionen ned till den övre barrskogsregionen. I de tre nordligaste lappmarkerna förekommer den dessutom i lågfjällsmyrområdet öster om fjällen[55]. Flytten sker över hela landet.

Tid för vårflytt:

jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec

Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:

jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec

Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2017/2018
	saknas	saknas	143	1

[54] Artfakta 2019 (D)
[55] Ottosson U. et al. 2012

10.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 17		
Alfågel och sjöorre	Gävleborgs län och Västernorrlands län: Inlandsområdena Västerbottens län: inlandsområdet nedanför odlingsgränsen Dalarnas Län. Jämtlands län: utanför renbetesfjällen Norrbottens län: inlandsområdet nedanför odlingsgränsen utom gränsälvsområdet	den 25 aug.- den 30 nov.
	Norrbottens län: gränsälvsområdet	den 20 aug. kl. 11.00- den 30 nov.
	Gävleborgs, Västernorrlands och Västerbottens län samt Norrbottens län utom gränsälvsområdet: kustområdena	den 25 aug.- den 31 jan.
	Övriga län: inlandsområdena	den 21 aug.- den 30 nov.
	Övriga delar av landet: kustområdena	den 21 aug.- den 31 jan

10.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Sjöorre	Hela landet	den 21 sept. - den 31 jan

Förslaget innebär att allmän jakt på alfågel avskaffas. Starttidpunkt för jakt på sjöorre senareläggs i hela landet och sluttidpunkt senareläggs i inlandsområdena.

10.3. Motivering

Det förekommer två populationer av alfågel i Sverige; dels den som häckar i Sverige och dels den arktiska populationen.

Den svenska häckande populationen av alfågel häckar sparsamt i de skandinaviska fjällen och övervintrar sannolikt till havs utanför Norges kust. Jakt på den populationen sker därför knappast i Sverige. Den populationen är klassad som livskraftig.

Alfåglar som övervintrar i Östersjön är från den arktiska populationen från tundraområden i Ryssland som har uppskattats till 370 000 övervintrande individer. Trots denna relativt talrika population har arten bedömts som starkt hotad bland annat som följd av oljeutsläpp i Östersjön, minskad födotillgång och/eller händelser i häckningsområdet på ryska tundran m.m.[56]. Jakt och bifångst i samband med fiske framhålls som viktiga påverkansfaktorer i Helcom:s rödlista[57], i AEWA:s åtgärdsplan[58] och av IUCN[59]. Naturvårdsverkets förslag är därför att jakten på alfågel avskaffas. En sådan adaptiv viltförvaltning ligger i linje med *Strategi för svensk viltförvaltning*.

Häckningsperioden för sjöorre gick inte att fastställa på grund av få inrapporterade data i artportalen, enbart 63 st. observationer fanns tillhanda. Av

[56] Artfakta 2020 (D)
[57] HELCOM 2013
[58] AWEA 2015 (B)
[59] IUCN Red List 2018

den anledningen har tidigare bedömningar använts för att fastställa häckningstiden[60]. Enligt dessa bedömningar pågår artens häcknings- och uppfödningssäsong till mitten av september. Naturvårdsverket föreslår därför att tidpunkten för jaktstart senareläggs till dess att häckningssäsongen är över.

Sjöorren lämnar fjällsjöarna i augusti-september och flyttningen av framförallt ryska fåglar längs kusterna är en utdragen process under september till november. Sjöorren övervintrar i öppet vatten i Östersjön och Nordsjön. Arten har en lång historik av att övervintra i Sverige och är anpassad för det. Jakten på sjöorre bedrivs i dess naturliga höst- och vinterhabitat så som i skärgård och havsvikar. Under vintern kan arten normalt hitta alternativa platser för rast- och födosök och behöver inte koncentrera sig till ett fåtal lämpliga platser. Jaktens påverkan under normala förhållanden i januari bedöms därför som relativt liten. Utom häckningstiden är sjöorre är en utpräglat marin and och förekommer egentligen inte i inlandet efter flytten. Jakttid efter flytten i dessa delar av landet innebär i praktiken ingen jakt[61]. Naturvårdsverket gör därför bedömningen att nuvarande sluttidpunkt den 31 januari för kustområden kan gälla för hela landet.

10.4. Konsekvens

Naturvårdsverket gör bedömningen att avskaffa den svenska jakten på alfågel kommer ha marginell påverkan på alfågelpopulationen eftersom få alfåglar har rapporterats fällda i Sverige.

Jaktstarten för sjöorre föreslås ligga en månad senare än för övriga änder, vilket gör att sjöorren under den tiden inte kan ingå i en flerartsförvaltning av änder.

[60] Kunskapssammanställningen
[61] Pers komm. Johan Elmberg

11. Allmän jakttid, vigg

Vigg *Aythya fuligula*	
Adb rödlistning (2015)	Livskraftig (LC).
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	75 000 häckande par. Stabil på kort och lång sikt. 180 000 övervintrande ind. Ökande på kort och lång sikt.
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: tryggad/säkerställd 181 000 – 293 000 häckande par. Minskande på kort och lång sikt. 1 030 000 – 1 410 000 övervintrande individer. Minskande på kort, stabil på lång sikt.
AEWA listning	Jakt får bedrivas. (kolumn c)
Förekomst i Sverige	Viggen häckar såväl vid kusten som vid invatten, spridd över större delen av Sverige.[62]

Tid för vårflytt:

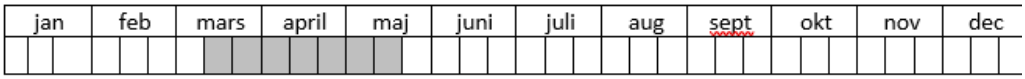

Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:

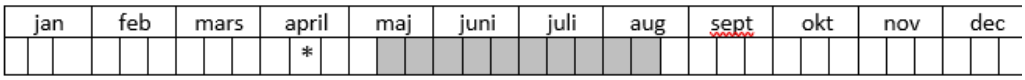

Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2017/2018
	3 276	2 894	1 766	1 451

11.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 18		
Vigg	Gävleborgs, Västernorrlands och Västerbottens län: inlandsområdena. Dalarnas län. Jämtlands län Norrbottens län: inlandsområdet utom gränsälvsområdet	den 25 aug.- den 31 jan.
	Norrbottens län: gränsälvsområdet	den 20 aug. kl. 11.00- den 31 jan.
	Övriga delar av landet: inlandsområdena	den 21 aug.- den 31 jan.
	Hela landet: kustområdena utom gränsälvsområdet	den 1 sept.- den 31 jan.

11.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Vigg	Hela landet utom gränsälvsområdet i Norrbottens län	den 21 aug. - den 31 jan.
	Norrbottens län: gränsälvsområdet	den 20 aug. kl. 11.00- den 31 jan.

Förslaget innebär att starttidpunkt för jakt på vigg tidigareläggs i några län och att sluttidpunkten bibehålls. Jaktstart på denna art harmoniseras över landet, förutom för gränsälvsområdet.

[62] Artfakta 2020 (E)

11.3. Motivering

Vigg bedöms ha livskraftig population som medger allmän jakt. Häckningsperioden för vigg var svår att fastställa på grund av få inrapporterade data och bedömningen att häckningsperioden är avslutad i andra tredjedelen av augusti månad baseras på tidigare bedömningar[63]. Naturvårdsverket anser att det finns skäl till harmonisering av jaktstart över landet samt att jaktstarten sker samtidigt som för övriga änder. Därav föreslås jakten starta den 21 augusti i hela landet utom gränsälvsområdet i Norrbottens län.

Vigg påbörjar flytten under perioden september/november och övervintrar i öppet vatten i framförallt Östersjön. Arten har en lång historik av att övervintra i Sverige och är anpassad för det. Jakten på vigg bedrivs i dess naturliga höst- och vinterhabitat så som i skärgård och havsvikar m.m. Under vintern kan arten normalt hitta alternativa platser för rast- och födosök och behöver inte koncentrera sig till ett fåtal lämpliga sådana platser. Jaktens påverkan under normala förhållanden i januari bedöms därför som relativt liten[64]. Naturvårdsverket gör bedömningen att nuvarande sluttidpunkt på 31 januari är lämplig även i fortsättningen.

[63] Kunskapssammanställningen
[64] Pers komm Johan Elmberg

12. Allmän jakttid, ejder och småskrake

Ejder *Somateria mollissima*	
Adb rödlistning (2015)	Sårbar (VU)
Populationsstorlek och –utv i Sverige (FD art 12, 2019)	59 000 häckande par. Minskande på kort och på lång sikt. 52 000 övervintrande ind. Ökande på kort och lång sikt.
Populationsstatus och –utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: hotad 224 000 – 321 000 häckande par. Minskande på kort och lång sikt. 638 000 – 696 000 övervintrande individer. Minskande på kort och lång sikt.
AEWA listning	Jakt får förekomma om den är hållbar. En internationell åtgärdsplan inkl. principer för adaptiv jaktförvaltning krävs. Undantag kan medges av specificerade skäl. (kolumn a, kat 4) EU har gjort en reservation som ännu inte godkänd. KOM menar att vi oavsett ska respektera listningen.

Tid för vårflytt:

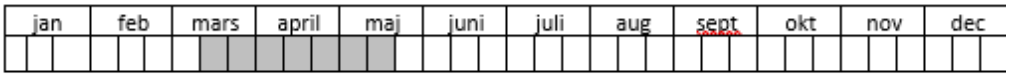

Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:

Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2017/2018
	1 222	1 951	1 800	812

Småskrake *Mergus serrator*	
Adb rödlistning (2015)	Livskraftig (LC)
Populationsstorlek och –utv i Sverige (FD art 12, 2019)	21 000 häckande par. Stabil på kort och ökande på lång sikt. 5 000 övervintrande ind. Minskande på kort och ökande på lång sikt. 19 000 flyttande individer. Stabil på kort och minskande på lång sikt.
Populationsstatus och –utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: hotad 48600 – 68700 häckande par. Minskande på kort och på lång sikt. 44 500 – 59 500 övervintrande individer. Minskande på kort, fluktuerande på lång sikt.
AEWA listning	Ej tillåten för jakt. (kolumn a, kategori 3c) EU har gjort en reservation men den är ännu inte godkänd. KOM menar att vi oavsett ska respektera listningen.
Förekomst i Sverige	Småskraken häckar över hela Sverige, med högst täthet längs kusterna.[65]

Tid för vårflytt:

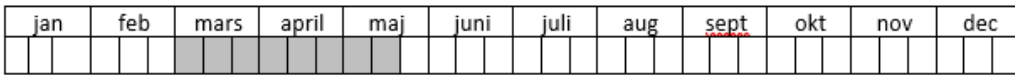

Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:

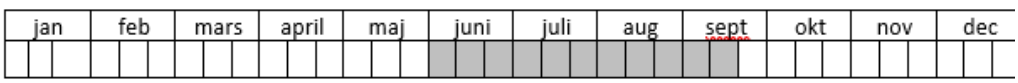

Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2017/2018
	283	686	250	207

[65] Ottosson, U. et al. 2012.

12.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 19		
Ejder	Gävleborgs, Västernorrlands och Västerbottens län: inlandsområdena. Dalarnas län. Jämtlands län Norrbottens län: inlandsområdet utom gränsälvsområdet	den 25 aug.- den 31 jan.
	Övriga delar av landet: inlandsområdena	den 21 aug.- den 31 jan.
	Hela landet: kustområdena utom gränsälvsområdet	den 1 sept.- den 31 jan.
	Norrbottens län: gränsälvsområdet	den 20 aug. kl. 11.00- den 31 jan.

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 20		
Småskrake	Gävleborgs, Västernorrlands och Västerbottens län: inlandsområdena. Dalarnas län. Jämtlands län Norrbottens län: inlandsområdet utom gränsälvsområdet	den 25 aug.- den 30 nov.
	Norrbottens län: gränsälvsområdet	den 20 aug. kl. 11.00- den 30 nov.
	Övriga delar av landet: inlandsområdena	den 21 aug.- den 30 nov.
	Hela landet: kustområdena utom gränsälvsområdet	den 1 okt.- den 31 dec.

12.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Förslaget innebär att den allmänna jakten på ejder och småskrake avskaffas.

12.3. Motivering

Populationerna av ejder och småskrake minskar inom EU. Bilageändringar av hur dessa arter ska listas inom AEWA har också genomförts. Som en följd av detta behöver internationella åtgärdsplaner som genomför en adaptiv jaktförvaltning finnas för arterna, om allmän jakttid ska vara möjlig. Dessa arter saknar åtgärdsplaner vilket innebär att allmän jakt strider mot avtalet AEWA samt fågeldirektivets bestämmelser. Resurser saknas på Naturvårdsverket för att ta fram sådana förvaltningsplaner. Europeiska kommissionen (KOM) har flera gånger påtalat att de förväntar sig att jakten efter ejder och småskrake stoppas tills sådana planer har tagits fram samt implementerats.

Av skäl ovan har Naturvårdsverket hemställt till regeringen[66] om att ejder och småskrake tas bort från JF bilaga 1 och att den allmänna jakttiden därmed upphör. Inom pågående jakttidsöversyn har det därför inte gjorts någon ytterligare översyn av jakttiderna.

[66] NV-05650-19

13. Allmän jakttid, dalripa och fjällripa

Dalripa *Lagopus lagopus lagopus*	
Adb rödlistning (2015)	Livskraftig (LC)
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	190 000 häckande par. Stabil på kort och minskande på lång sikt.
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: hotad 360 000 – 705 000 häckande par. Minskande på kort och lång sikt.
Förekomst i Sverige	Jämtlands, Västernorrlands, Västerbottens, Norrbottens, Värmlands, Dalarnas och Gävleborgs län[67].

Tid för vårflytt: inte tillämplig

Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:

Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2014	2017/18
	41 700	54 518	21 919

Fjällripa *Lagopus mutus*	
Adb rödlistning (2015)	Livskraftig (LC)
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	124 000 häckande par. Ökande på kort och lång sikt.
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: hotad 24 000 – 82 000 häckande par. Minskande på kort, osäker på lång sikt
Förekomst i Sverige	Förekommer i fjällregionen från Dalarna till Torne lappmark[68].

Tid för vårflytt: inte tillämplig

Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:

Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2014	2017/2018
	12 300	11 606	7 402

13.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 21		
Dalripa och fjällripa	Dalarnas län: Älvdalens kommun Jämtlands län	den 25 aug.-den 28(29) feb.
	Dalarnas län: övriga delar av länet Värmlands län Gävleborgs län Västernorrlands län	den 25 aug.-den 15 nov.
	Västerbottens och Norrbottens län: Ovanför lappmarksgränsen	den 25 aug.-den 15 mars
	Västerbottens och Norrbottens län: nedanför lappmarksgränsen	den 25 aug.-den 31 jan.

[67] Ottosson U. et al. 2012
[68] Ottosson U. et al. 2012

13.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Dalripa och fjällripa	Dalarnas län, Jämtlands län, Värmlands län, Gävleborgs län, Västernorrlands län, Västerbottens och Norrbottens län	den 25 aug.- den 15 mars

Förslaget innebär att jaktens sluttidpunkt blir enhetlig i hela utbredningsområdet genom ett senare avslut nedanför lappmarksgränsen.

13.3. Motivering

Antalet dalripor och fjällripor varierar kraftigt mellan år till största delen beroende av rovdjurens påverkan på ripornas häckningsframgång. Riporna kan till viss del påverkas av smågnagartillgången men sambandet är inte helt klarlagt[69].

Den årliga ripinventeringen och data från svensk fågeltaxerings standardrutter ger delvis olika utfall när det gäller populationsutvecklingen för ripor. Svensk fågeltaxering visar att antalet dalripor har halverats de senaste 20 åren medan populationen av fjällripor är stabil. Det som skiljer för populationerna, enligt svensk fågeltaxerings metod, är huvudsakligen att fjällripan, men inte dalripan uppvisade en populationstopp 2015. Den årliga riktade ripinventeringen, visar inte någon nedåtgående trend för dalripa.

Den årliga ripinventeringen är en standardiserad metod som sker genom linjetaxering med hjälp av stående fågelhundar. Hundarna är betydelsefulla för att öka möjligheterna att upptäcka de ripor som finns. Vid ripinventering inventeras mellan 25 och 30 områden vart år, från Härjedalens kommun i söder till Kiruna kommun i norr. Svensk fågeltaxering inventerar utan hund, enligt standardrutter som är ett inventeringssystem som täcker hela landet och utförs således delvis även i samma områden som ripinventeringen. Det låga antalet observationer i fågeltaxeringen, totalt 91/86 observationer 2018 för dalripa/fjällripa och 103/54 observationer 2017 för de två arterna i hela landet, gör att resultaten från svensk fågeltaxering när det gäller ripa, bör hanteras med större försiktighet än resultaten från den årliga ripinventeringen. Ripinventeringen baserar sig på totalt 85 000 observationer av ripor, i genomsnitt ca 3 400 observationer per år.

Ripinventeringen, som utförs enligt metoden distance sampling, se bilaga 45 Inventeringsmetoden distance sampling, ger detaljerad information om hur många ripor det finns per kvadratkilometer och häckningsframgång. Ripinventeringen visar att populationerna varierar men är stabila, se exempel för dalripa i grafen nedan.

[69] Pers.komm. Maria Hörnell Willebrand

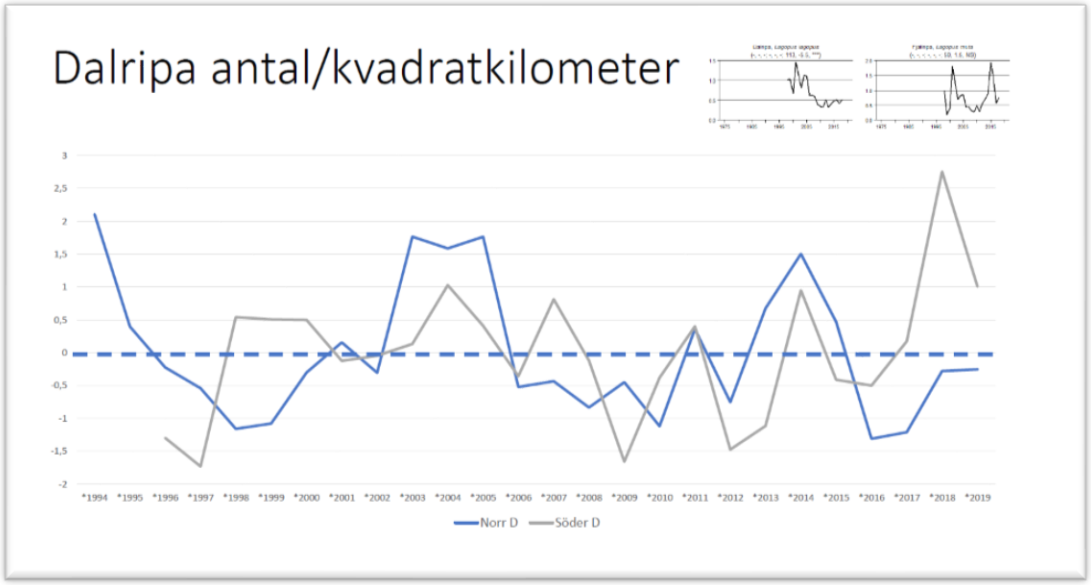

Graf över beståndsutvecklingen för dalripa enligt den årliga ripinventeringen.

Jakten på ripa på statens mark

Två tredjedelar av all jakt sker under de första 10 dagarna av jakten[70]. Den jakt som med stor sannolikhet utgör det största uttaget av arterna sker på statens mark ovan odlingsgränsen. Ett jaktuttag på i snitt 5–10% (utslaget över hela fjällkedjan på dalripa och betydligt mindre på fjällripa) är litet jämfört med annan dödlighet. Jakttrycket i fjällänen är begränsat till maximalt tre jaktmandagar per km^2. Begränsningen finns för att förhindra överbeskattning. Tre jaktmandagar per km^2 är beräknat utifrån tidigare avskjutningsstatistik vilket motsvarar en avskjutning på ungefär 30 % av populationen beroende på täthet[71]. Administrationen av jaktkort och återrapportering sker via en webbapplikation och varje jägare måste återrapportera inom två veckor efter avslutad jakt för att ha möjligheten att köpa nytt jaktkort. Vid återrapportering uppger jägaren var jakten skett och om något vilt fällts och i så fall art och antal. Materialet är i sig unikt med detaljerad information om jägarna och med 96 procentig återrapportering[72]. Återrapporteringen ger en bild av det aktuella jakttrycket som tillsammans med inventeringsdata gör det möjligt för länsstyrelserna att under och mellan år utvärdera jakten.

Jaktstart

Ripkycklingarna anses som självständiga och klarar sig själva oberoende av hönan från 50 dagar efter kläckning. Data som forskningen insamlat i Sverige har senaste kläckdatum den 4 juli och visar därför att vid nuvarande jaktstart den 25 augusti är kycklingarna självständiga. Det finns inget som talar för att äggkläckning, äggläggning och parning skulle ske tidigare i de södra delarna av fjällkedjan än i den norra. Variationerna i kläckdatum är större mellan olika år inom samma område än vad det är mellan norra och södra delen av fjällkedjan

[70] Willebrand 1996
[71] Willebrand och Hörnell 2001
[72] Lindberget M 2009

samma år[73]. Naturvårdsverket anser därför att nuvarande tidpunkt för jaktstart är lämplig även framöver.

Önskemål har framförts om en senarelagd starttid med hänsyn till rennäringen vars känsliga perioder kan överlappa jakten på ripa. Länsstyrelsen beslutar med stöd av 32§ rennäringslagen (1971:473) om att upplåta jakt på statens mark ovan odlingsgränsen och på renbetesfjällen. Enligt rennäringslagen ska jakten bedrivas på ett sådant sätt att hänsyn tas till rennäringens behov. Länsstyrelsen har därför också möjlighet att avlysa områden på statens mark med hänsyn till renskötseln med stöd av samma bestämmelse. Naturvårdsverket anser därför inte att det finns skäl att skjuta fram jaktstarten generellt eftersom renskötselns behov kan tillgodoses regionalt/lokalt där behov finns.

Jaktslut
Ripor är anpassade till ett hårt vinterklimat och har möjlighet att söka sig till nya platser om förhållanden visar sig för kärva, till exempel om födotillgången är begränsad. Naturvårdsverket finner baserat på ovanstående inte att det finns några sådana hinder för att jaga dal- och fjällripa fram till den 15 mars över ripornas hela utbredningsområde.

13.4. Konsekvens

Jakt under senare delen av säsongen, vilken sker på fåglar som överlevt vintern, kan påverka populationen i större utsträckning än den jakt som sker tidigt. Det är därför viktigt att man inom den adaptiva förvaltningen följer upp jaktens påverkan om jakttiden på ripa förlängs i enlighet med Naturvårdsverkets förslag. Befintlig inventering och förvaltningsmodell tar omhand detta behov.

[73] Pers komm. Maria Hörnell Willebrand

14. Allmän jakttid, järpe, orre och tjäder

Järpe *Tetrastes bonasia / Bonasa bonasia*	
Adb rödlistning (2015)	Livskraftig (LC)
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	64 000 häckande par. Minskande på kort och lång sikt.
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: tryggad/säkerställd 663 000 - 912 000 häckande par. Stabil på kort, minskande på lång sikt.
Utbredningsområde	Förekommer i stort sett i hela landet utom på Öland och Gotland[74].

Tid för vårflytt: inte tillämplig

Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:

Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2017/2018
	9 164	9 252	7 314	6 311

Orre *Lyrurus tetrix tetrix*	
Adb rödlistning (2015)	Livskraftig (LC)
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	116 000 spelande tuppar. Minskande på kort och lång sikt.
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: utarmad 792 000 – 1 030 000 spelande tuppar. Ökande på kort, minskande på lång sikt.
Förekomst i Sverige	Förekommer i hela landet utom på Öland[75].

Tid för vårflytt:

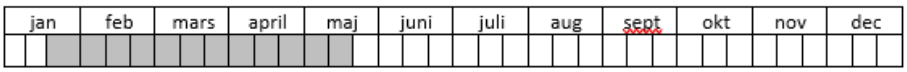

Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:

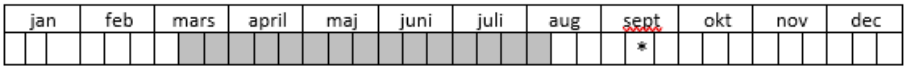

Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2017/2018
	21 777	43 706	19 320	20 454

Tjäder *Tetrao urogallus*	
Adb rödlistning (2015)	Livskraftig (LC)
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	350 000 spelande tuppar. Stabil på kort och lång sikt.
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: utarmad 554 000 - 819 000 spelande tuppar. Ökande på kort, minskande på lång sikt.
Förekomst i Sverige	Förekommer i hela landet utom på Öland och Gotland[76].

Tid för vårflytt: inte tillämplig

Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:

Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2017/2018
	18 769	33 937	15 301	20 671

[74] Ottosson U. 2012
[75] Ottosson U. 2012
[76] Ottosson U. 2012

14.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 22		
Järpe, orre och tjäder	Östergötlands län, Jönköpings län, Kronobergs län, Kalmar län, Blekinge län, Hallands län, Västra Götalands län	den 25 aug.-den 30 sept.
	Övriga delar av landet utom Gotlands och Skåne län	den 25 aug.-den 15 nov.

14.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 22		
Järpe, orre och tjäder	Östergötlands län, Jönköpings län, Kronobergs län, Kalmar län, Blekinge län, Hallands län, Västra Götalands län	den 25 aug.-den 30 sept.
	Övriga delar av landet utom Gotlands och Skåne län	den 25 aug.-den 15 nov.

Förslaget innebär ingen ändring mot dagens jakttider.

14.3. Motivering

Tjäder, orre och järpe är klassade som livskraftiga i Sverige[77] och det finns inga tecken på betydande populationsförändringar för någon av populationerna[78].

Hönsfåglar har en stark tillväxtpotential under år med god häckningsframgång men variationen i populationstäthet är stor mellan år. Populationerna regleras i huvudsak av andra faktorer än jakt, så som av predation och under vissa extrema år även av väderförhållanden.

Från sommaren och hösten 2018 rapporteras ett rekordår för skogshönsen[79]. Det var tio år sedan sist, vilket är den tid som de skandinaviska hönspopulationerna brukar ha mellan populationstopparna[80].

Ett årligt genomsnittligt jaktuttag har beräknats utifrån ovanstående tabell med antagande om en jämn könskvot. Då motsvarar det jaktliga uttaget för tjäder ca 3%, för järpe ca 6% och för orre ca 11 % av populationsstorleken. Jaktuttaget sker huvudsakligen i norra Sverige. Avskjutningsstatistik från södra Sverige visar mellan 150 - 550 fällda tjädrar årligen mellan jaktåret 2014/15 och 2017/18. För orre och järpe i södra Sverige är antalet fällda fåglar lägre.

Naturvårdsverket har övervägt frågan om olika jakttider för olika delar av Sverige eftersom det har funnits farhågor om minskande stammar i södra Sverige. Fågeltaxeringen visar dock inga säkerställda förändringar för de sydliga populationerna[81] men antalet observationer är få. Naturvårdsverkets bedömning är att trots att jakten har en ytterst marginell påverkan på skogshönspopulationen bör försiktighetsprincipen råda. Naturvårdsverket anser därför att de

[77] Artfakta 2020 (E)
[78] Artdatabanken artfakta
[79] Fågeltaxeringen 2018
[80] Fågeltaxeringen 2018
[81] Bilaga 46 Fågeltaxeringen 2020

regionaliserade jakttiderna som finns för tjäder, orre och järpe bör behållas oförändrade.

15. Allmän jakttid, orrtupp och tjädertupp

Avseende populationsstatus samt övriga artrelaterade fakta, se kapitlet ovan.

15.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 23		
Orrtupp och tjädertupp	Östergötlands län, Jönköpings län, Kronobergs län, Kalmar län, Blekinge län, Hallands län, Västra Götalands län	den 1 jan.-den 31 jan.
	Skåne län	den 1 sept.-den 15 sept. och den 1 jan. den 31 jan.
	Övriga delar av landet utom Gotlands län	den 16 nov.-den 31 jan.

15.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Orrtupp och tjädertupp	Östergötlands län, Jönköpings län, Kronobergs län, Kalmar län, Blekinge län, Hallands län, Västra Götalands län	den 1 jan.-den 31 jan.
	Skåne län	den 1 sept.-den 15 sept. och den 1 jan. den 31 jan.
	Övriga delar av landet utom Gotlands län	den 16 nov.-den 15 feb.

Förslaget innebär att slutdatumet senareläggs för län i norra och mellersta Sverige.

15.3. Motivering

Populationernas storlek och utveckling påverkas framförallt av antalet hönor och deras framgång i häckningen. Arterna är polygama, vilket innebär att ett fåtal tuppar parar flera hönor. Jaktligt uttag av tuppar har därmed inte någon närmare påverkan på populationsstorleken. Av försiktighetsprincip behålls jakttiderna för orrtupp och tjädertupp oförändrade i södra Sverige.

Både orr- och tjädertupp tillbringar tid vid spelplatsen redan innan reproduktionsperioden. Spelperioden tar fart från mitten av mars[82]. Tjäderspelet kulminerar under den så kallade hönveckan som infaller normalt mellan den 20 april och 5 maj beroende på vårens framskridande[83]. Förslaget, att jakttiden avslutas den 15 februari för län i norra och mellersta Sverige, ger marginal till häckningstidens början.

15.4. Konsekvens

Genom att ha marginal mellan jaktslut och speltidens början kommer inte spelen, och därmed inte den årliga reproduktionen, att påverkas av jakten.

[82] Kunskapssammanställningen
[83] Pers. komm. Eric Ringaby 2020

16. Allmän jakttid, rapphöna

Rapphöna *Perdix perdix*				
Adb rödlistning (2015)	Nära hotad (NT)			
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	13 600 häckande par. Stabil på kort, minskande på lång sikt.			
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: minskande 1 020 000 – 2 030 000 häckande par. Minskande på kort och lång sikt.			
Förekomst i Sverige	Skåne, Hallands, Västra Götalands, Östra Götalands, Sörmlands, Uppsala län, Gotland, Öland.[84] Historiskt utbredningsområde, vanlig upp till Värmland och Dalarna men med sparsam oregelbunden förekomst längre norrut, främst förekommande längs kusten[85].			
Tid för vårflytt: inte tillämplig Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong: jan feb mars april maj juni juli aug sept okt nov dec *				
Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998 10 622	2007/2008 2 327	2012/2013 4 194	2017/2018 2 797
Övrigt	Rapphöna får sättas ut för jaktändamål utan särskilt tillstånd. Årligen sker utsättningar av ca 12–15 000 rapphöns[86] .			

16.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 24		
Rapphöna	Hela landet utom Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län	den 16 sept.-den 31 okt.

16.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Rapphöna	Hela landet	den 21 sept. -den 30 nov.

Förslaget innebär att allmän jakttid införs även i de nordligaste länen. Start- och slutdatum för jakten senareläggs.

16.3. **Motivering**

Det naturliga svenska beståndet av rapphöna har gått kraftigt tillbaka från sitt tidigare utbredningsområde och arten är rödlistad som nära hotad. Detta beror på jordbrukets strukturomvandling som medfört att rapphönans naturliga habitat i stort sett har försvunnit. Rapphönan har relativt specifika krav på sin livsmiljö bland annat behöver arten tillgång till särskilda häcknings-, kyckling- och vinterbiotoper. Lämpliga habitat och tillräckliga mängder av dessa är en förutsättning för artens överlevnad i det vilda.

Rapphönans situation kan i första hand förbättras genom habitatåtgärder och många av de marker där rapphöns sätts ut sköts av markägare som värnar fågeln,

[84] Ottosson U. et al. 2012
[85] Artfakta 2019 (E)
[86] Pers. komm. Annelie Jönsson, 2020

ofta som en jaktbar resurs. Eftersom det är bristen på lämpliga habitat som gör att rapphönan minskar i landet är skötsel av deras levnadsmiljöer som görs med anledning av utsättningar av rapphöns, åtgärder som även bidrar till den vilda populationens bevarande.

Av svensk fågeltaxerings rapport från 2018 framgår att utsättningar är centrala för artens populationsutveckling. Naturvårdsverkets bedömning är att jakt på dessa utplanterade fåglar är ett incitament för att fortsätta investeringar i habitatförbättrande åtgärder. I Europa har vissa av de viktigaste naturområdena bestått trots hot om exploatering tack vare viltvård. Där har jakten utgjort ett starkt motiv för att förhindra sådan negativ påverkan på naturmiljöerna. I Frankrike är exempelvis bestånden av rapphöns stora i vissa regioner med intensivt jordbruk tack vare viltvårdsinsatser, särskilt genom att man avsatt tusentals hektar viltområden med ekonomiskt stöd från jägare[87]. Viltvårdsåtgärder kan således stärka arten långsiktigt men det är oklart i vilken mån de fåglar som sätts ut bidrar till en positiv tillväxt i populationen[88]. I stort sett all jakt på rapphöna sker på uppfödda och utplanterade fåglar, möjligtvis med undantag från Öland och Gotland. Nuvarande jakttid skulle kunna vara begränsande för denna verksamhet och därför föreslås en förlängd jakttid.

Naturvårdsverket föreslår vidare att jakt tillåts i de nordligaste länen. Det kan bidra till ett ökat intresse för att göra utsättningar och habitatförbättrande åtgärder för rapphöns, vilket i sin tur skulle kunna leda till en återetablering av rapphöna där de en gång fanns. Det är dock viktigt att notera att utsättning inom områden där arten inte förekommer eller har förekommit i vilda stammar inte är tillåten[89].

Rapphönans häckning pågår fram till mitten av september[90]. Starttidpunkten för jakt på rapphöna senareläggs för att anpassa jakttiden till artens häckningstid.

Rapphöns som har kommit förbi kycklingstadiet har visat sig ha en 80 procentig dödlighet inom ett år. Det beror till stor del på predation men även på rapphönans sårbarhet under vintern då mycket tid åtgår till att söka efter föda[91]. Naturvårdsverket föreslår att jaktens slutpunkt sätts till den 30 november. Datumet möjliggör en förlängd jakttid och därmed ökade jaktmöjligheter på utplanterade fåglar samtidigt som åtgärden innebär att fåglarna inte störs genom jakt under vintern.

Förslaget är en enhetlig och förlängd jakttid inom landet. Vidare föreslås en harmoniserad jaktstart för rapphöna och fasan som ofta jagas samtidigt med samma jaktmetod.

[87] Vägledning för jakt enligt FD kap 2.4.21-2.4.24
[88] Rymešová D. et al 2012
[89] 6 § NFS 2002:20
[90] Kunskapssammanställningen
[91] Fog, M 1989

16.4. Konsekvens

Förlängd jakttid bidrar till rapphönans fortlevnad och väntas öka jägares ansträngningar i arbetet med viltvård. Bra rapphönsbiotoper ger ett landskap med ökad biologisk mångfald. Viltvård för rapphöns gynnar exempelvis fasaner, fältharar och pollinerare[92].

Harmoniserad starttidpunkt för jakt på fasan och rapphöna innebär en stärkt flerartsförvaltning.

17. Allmän jakttid, fasan

Fasan *Phasianus colchicus*				
Adb rödlistning (2015)	N/A (introducerad asiatisk art)			
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	31 000 häckande par. Minskande på kort och lång sikt.			
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: tryggad/säkerställd 3 930 000 – 5 040 000 häckande par. Ökande på kort och lång sikt.			
Förekomst i Sverige	Skåne, Blekinge, Hallands, Kalmar, Jönköpings, Kronobergs, Östergötlands, Västra Götalands, Värmlands, Södermanlands, Örebro, Stockholms, Västmanlands, Uppsala, Gävleborgs, Västerbottens, Norrbottens län[93].			
Tid för vårflytt: inte tillämplig Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong: jan feb mars april maj juni juli aug sept okt nov dec *				
Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998 42 050	2007/2008 21 860	2012/2013 23 747	2017/2018 16 601
Övrigt	Fasan får sättas ut för jaktändamål utan särskilt tillstånd.			

17.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 25		
Fasan	Hela landet	den 1 okt.-den 31 jan.

17.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Fasan	Hela landet	den 21 sept.-den 31 jan.

Förslaget innebär att startdatum tidigareläggs i hela landet.

17.3. Motivering

Fasanen är en asiatisk art som introducerades till Sverige under 1800-talet. I stort sett all jakt på fasan sker på uppfödda och utplanterade fåglar och jakten sker i stor omfattning där utsättningen har gjorts. Många av de marker där fasan finns och sätts ut sköts av markägare som värnar fältfågeln, ofta som en jaktbar resurs.

[92] Jensen P-E och von Essen, C 2019
[93] Ottosson U et al. 2012

Fasanens häckning pågår fram till mitten av september[94] vilket är ungefär samtidigt som rapphönan. Förslaget är en enhetlig jaktstart för rapphöna och fasan som ofta jagas samtidigt med samma jaktmetod.

Däremot finns det biologiska skäl till att jakten på rapphöna avslutas före fasanen, se föregående kapitel. Vintern tillbringar fasanen i biotoper med god tillgång till skydd för predatorer och hårt väder[95]. Naturvårdsverket föreslår att sluttidpunkten för jaken behålls oförändrad.

17.4. Konsekvens

Harmoniserad starttidpunkt för jakt på fasan och rapphöna innebär en stärkt flerartsförvaltning.

Viltvård, som görs i syfte att gynna fasan, gynnar inte bara fasanen utan även andra fågelarter, fältvilt samt insekter.

[94] Kunskapssammanställningen
[95] Jensen P-E och von Essen C. 2019

18. Allmän jakttid, morkulla

Morkulla *Scolopax rusticola*	
Adb rödlistning (2015)	Livskraftig (LC)
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	580 000 häckande par. Stabil på kort och lång sikt.
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: tryggad/säkerställd 728 000 – 1 480 000 spelande tuppar. Minskande på kort och ökande på lång sikt.
AEWA listning	Jakt får bedrivas. (kolumn c)
Förekomst i Sverige	Förekommer i hela landet[96].

Tid för vårflytt:

Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:

Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2017/2018
	4 498	4 845	1 229	1 180
Jakttid i nordiska grannländer	Norge 10 sept. – 23 dec Hela landet Danmark 1 okt – 31 jan (lokala avvikelser) Finland 20 aug kl. 12:00 – 31 dec Hela landet Åland 1 sept. – 31 dec			
Övrigt	Morkullan är Sveriges vanligaste vadare[97]. Sommarjakten avskaffades år 1995 i Sverige och återinfördes som prov under 1998 under två år, men togs bort då uttaget bedömdes för stort.			

18.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 26		
Morkulla	Dalarnas län, Gävleborgs län, Västernorrlands län, Jämtlands län, Västerbottens län, Norrbottens län	den 21 aug.-den 31 okt.
	Övriga delar av landet	den 21 aug.-den 30 nov.

18.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Morkulla	Hela landet	den 11 sept.- den 31 dec.

Förslaget innebär att starttidpunkt och sluttidpunkt för jakten senareläggs och att jakttiden harmoniseras över landet.

18.3. Motivering

Det saknas biologisk grund till nuvarande differentierade sluttidpunkt i landet för jakt på morkulla. Morkullan har en relativt utdragen häckningsperiod[98]. Starttidpunkten för jakt på morkulla senareläggs med hänsyn till ny kunskap om artens häckningstid.

[96] Ottosson U. 2012
[97] Ottosson U. 2012
[98] Kunskapssammanställningen

Genomsnittligt jaktuttag på morkulla i Sverige mycket lågt, ca 3 promille av populationen. För en art som morkullan, där omsättningen i populationen är hög[99], innebär jakten en ringa inverkan på populationsutvecklingen. Svenska morkullor flyttar i huvudsak i oktober och november. Med anledningen av detta bör morkullans jakttid avslutas den sista december i hela landet. Slutpunkten är en harmonisering med jakttiderna på morkulla i Finland, på Åland och till viss del med Norge. Naturvårdsverket gör bedömningen att ett senare avslut på jakten inte påverkar morkullans populationsstatus.

Flera förslag har inkommit om att återinföra försommarjakt på morkulla. Den avskaffades 1995 som en följd av Sveriges inträde i EU, eftersom FD förbjuder jakt på fågel under häckningsperioden. De inlämnade förslagen motiveras bl.a. med att jakten endast bedrivs på spelande hanar, som inte tar aktiv del i häckningen. Naturvårdsverket delar uppfattningen att de biologiska argumenten mot sommarjakt på morkulla är relativt svaga. Däremot finns det juridiska hinder mot att återinföra sommarjakten. EU-domstolen har prövat frågan om jakt på fåglar under häckningsperioden vid ett flertal tillfällen[100]. Av domarna framgår att andra lämpliga lösningar ska uttömmas innan jakt under häcknings- och uppfödningssäsongen kan medges. Även om det inte helt kan uteslutas att sommarjakt på morkulla genom anpassning skulle kunna vara förenligt med FD, exempelvis genom att höstens jakt förkortas samt att strikta bestämmelser och kontrollsystem införs, är Naturvårdsverkets sammantagna bedömning att avstå från att lämna förslag till jakt på morkulla sommartid.

[99] Marcström V. 1992.
[100] Mål C-135/04, Mål C 507/04 och Mål C-182/02

19. Allmän jakttid, havstrut, gråtrut och fiskmås

Havstrut *Larus marinus*	
Adb rödlistning (2015)	Livskraftig (LC)
Populationsstorlek och – utv. i Sverige (FD art 12, 2019)	8 000 häckande par. Minskande på kort och lång sikt.
Populationsstatus och – utv. i EU (FD art 12, 2013)	Status: tryggad/säkerställd 40 500 - 47 000 häckande par. Minskande på kort, ökande på lång sikt.
AEWA listning	Jakt får bedrivas. (kolumn c)
Förekomst i Sverige	Förekommer i hela Sverige[101].

Tid för vårflytt:

jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec
*											

Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:

jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec

Avskjutningsstatistik (st.)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2017/2018
	3 379	2 208	633	622
Övrigt	Måsfåglar, främst trutar, verkar i stor utsträckning vara viktiga predatorer på ungar, snarare än ägg, av änder, tärnor och vadare[102].			
Gällande reglering av jakttid	Skyddsjakt JF bilaga 4 punkt 2 andra stycket och punkt 6.			

Gråtrut *Larus argentatus argentatus*	
Adb rödlistning (2015)	Sårbar (VU)
Populationsstorlek och – utv. i Sverige (FD art 12, 2019)	61 000 häckande par. Stabil på kort och minskande på lång sikt.
Populationsstatus och – utv. i EU (FD art 12, 2013)	Status: hotad 414 000 – 493 000 häckande par. Minskande på kort och lång sikt.
AEWA listning	Jakt får bedrivas om den är reglerad. (kolumn B, kategori 2c.
Förekomst i Sverige	Förekommer i hela Sverige.

Tid för vårflytt:

jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec
*											

Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:

jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec

Avskjutningsstatistik (st.)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2017/2018
	12 614	8 035	3 878	5 071
Övrigt	Måsfåglar, främst trutar, verkar i stor utsträckning vara viktiga predatorer på ungar, snarare än ägg, av änder, tärnor och vadare[103].			
Gällande reglering av jakttid	Skyddsjakt JF bilaga 4 punkt 2 andra stycket och punkt 6.			

[101] Artfakta och Ottosson U. 2012
[102] Widemo F. 2008
[103] Widemo F. 2008

Fiskmås *Larus canus*				
Adb rödlistning (2015)	Livskraftig (LC)			
Populationsstorlek och – utv. i Sverige (FD art 12, 2019)	100 000 häckande par. Stabil på kort och minskande på lång sikt.			
Populationsstatus och – utv. i EU (FD art 12, 2013)	Status: tryggad/säkerställd 262 000 - 353 000 häckande par. Stabil på kort och ökande på lång sikt.			
AEWA listning	Jakt får bedrivas. (kolumn c)			
Förekomst i Sverige	Förekommer i hela Sverige[104].			
Tid för vårflytt: jan feb mars april maj juni juli aug sept okt nov dec * Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong: jan feb mars april maj juni juli aug sept okt nov dec				
Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998 8 293	2007/2008 9 237	2012/2013 6 877	2017/2018 9 268
Gällande reglering av jakttid	Skyddsjakt JF bilaga 4 punkt 2 andra stycket och punkt 6.			

19.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 27		
Havstrut, gråtrut och fiskmås	Hela landet	den 1 aug.-den 31 mars

19.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Havstrut	Hela landet	den 21 aug.-den 20 feb.
Fiskmås	Hela landet	den 11 aug.-den 28 (29) feb.

Förslaget innebär att allmän jakt på gråtrut avskaffas. Jaktstarten på havstrut och fiskmås senareläggs och jaktslutet för dessa arter tidigareläggs i hela landet.

19.3. Motivering

Gråtruten är rödlistad som sårbar. ArtDatabanken har gjort bedömningen att jakt tillsammans med andra faktorer ger en viss negativ effekt på populationen. Sammantaget innebär det att Naturvårdsverket föreslår att den allmänna jakttiden på gråtrut avskaffas.

Populationerna av fiskmås och havstrut har bedömts som livskraftiga. Jakttiderna för dessa arter justeras för att inte längre överlappa respektive arts tid för vårflytt eller dess häcknings- och uppfödningssäsong.

Under jakttidsöversynen har det framkommit förslag på att avskaffa jakt på havstrut, gråtrut och fiskmås utifrån andra aspekter än dem som jakttidsöversynen arbetat utifrån. Jakttidsöversynens uppdrag har inte varit att ifrågasätta eller motivera jakt som sådan. Att avgöra om jakt är lämpligt eller inte utifrån andra principer än riktlinjerna har inte ingått i jakttidsöversynen.

[104] Ottosson U. et al. 2012

19.4. Konsekvens

Möjlig tid att bedriva jakt på predatorer av änder tärnor och vadare minskar i och med att den allmänna jakttiden på havstrut minskar med nästan två månader och den allmänna jakten på gråtrut avskaffas.

20. Allmän jakttid, ringduva

Ringduva *Columba palumbus palumbus*				
Adb rödlistning (2015)	Livskraftig (LC)			
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	980 000 häckande par. Stabil på kort och ökande på lång sikt			
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: tryggad/säkerställd 19 000 000 – 26 400 000 häckande par. Ökande på kort och lång sikt.			
Förekomst i Sverige	Förekommer i hela Sverige[105].			
Tid för vårflytt: 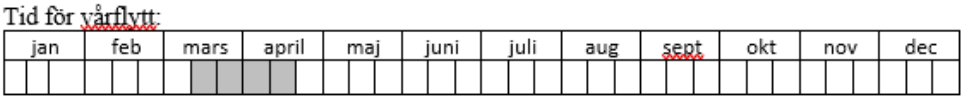 Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong: 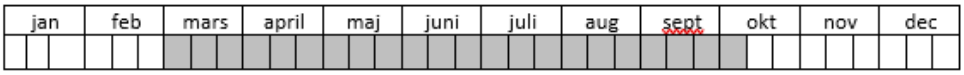 				
Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998 46 420	2007/2008 71 017	2012/2013 47 814	2017/2018 65 626
Gällande reglering av jakttid	Skyddsjakt JF bilaga 4 punkt 20.			

20.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 28		
Ringduva	Värmlands län, Örebro län, Västmanlands län, Dalarnas län, Gävleborgs län, Västernorrlands län, Jämtlands län, Västerbottens län, Norrbottens län	den 1 aug.-den 31 okt.
	Blekinge län, Skåne län, Hallands län	den 16 aug.-den 28(29) feb.
	Övriga delar av landet	den 16 aug.-den 31 dec.

20.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Ringduva	Hela landet	den 1 aug.–den 30 nov.

Förslaget innebär att starttidpunkten tidigareläggs i några län i södra Sverige och att sluttidpunkten tidigareläggs i flera län.

[105] Artfakta 2020 (C)

20.3. Motivering

Ringduvan är allmänt förekommande i hela landet, i jordbrukslandskapet men även i många andra livsmiljöer. Ringduvan är en art som gynnats av jordbrukets utveckling och kan orsaka skador på nysådda åkrar samt i växande gröda. Ringduvan föredrar glesa odlingar, eller odlingar som redan skadats av annat vilt, där den har lätt att landa. Ärtodlingar föredras, men även vete om liggsäd eller barfläckar uppkommit i grödan.

Ringduvan kan få flera kullar per år. Flera på varandra följande kullar under samma säsong innebär att ringduvan har en lång och utdragen häckningsperiod och att den kan ha ungar i boet senare än många andra fåglar.

Enligt *strategi för svensk viltförvaltning* bör populationsreglerande jakt på arter som orsakar stora skador särskilt främjas. Allmän jakttid under hösten minskar behovet av skyddsjakt under växtodlingsperioden, vilken i stort sammanfaller med fåglarnas häcknings- och uppfödningsperiod.

Tiden mellan artens utdragna häcknings- och uppfödningsperiod och tidpunkten för dess höstflytt är kort eller obefintlig. Ringduvan flyttar söderut till Västeuropa i september och oktober medan en del fåglar övervintrar i de sydligaste delarna av Sverige. Fåglarna återkommer sedan i mars - april[106] då häckningsperioden inleds. Det innebär att flyttande ringduvor huvudsakligen uppehåller sig i landet under tid för vårflytt inför häckning och under häckningens olika stadier samt under uppfödningssäsongen, d.v.s. när jakt inte är tillåten enligt FD art 7.4. För att ge utrymme åt erforderlig förvaltning av en art som orsakar skada i jordbruket föreslår Naturvårdsverket att den allmänna jakten bör den starta den första augusti när den huvudsakliga häckningsperioden är över.

Naturvårdsverkets förslag innebär följaktligen att delar av jakten på ringduva kommer att sammanfalla med artens häckningsperiod i vissa delar av landet. För fåglar med utdragen häckningsperiod, och som även förekommer i talrika populationer med gynnsam bevarandestatus, kan jakt bedrivas under häckningsperioden om arten fredas från jakt under häckningsperiodens topp[107]. Ringduvans häckningstopp infaller mellan mitten på mars och början av juli[108], se graf nedan. Då jakten enligt förslaget inte påbörjas förrän i augusti har artens häckningstopp därmed passerats.

[106] Rudebeck G. 1984
[107] Vägledning för jakt enligt FD
[108] Kunskapssammanställningen

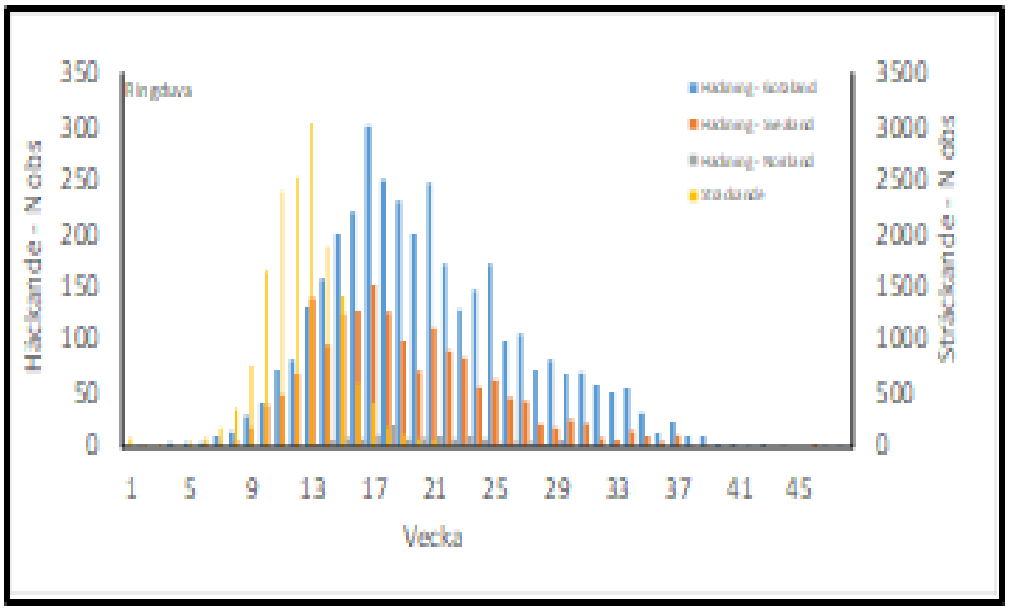

Graf över kunskapssammanställningens tider för ringduvans vårflytt samt häckning och uppfödningssäsong. Observera att numreringen inte motsvarar årets 52 veckor. Den utdragna häckningsperioden har sin topp under vecka 9 -25. Naturvårdsverket föreslår jaktstart under vecka 29[109].

EU-kommissionen skriver i sin vägledning till FD att det för arten inte finns några bevarandebehov som kräver att jakttiden begränsas till efter deras utdragna häckningstid med tanke på deras fruktsamhet och bevarandestatus. Vidare framhålls att överlevnaden för ungar som kläcks sent troligen i allmänhet är mycket låg på grund av klimatförhållandena under hösten och bristen på tid för dem att växa till sig och samla på sig tillräckligt mycket energidepåer före vintern[110].

Tidpunkten för jaktens sluttid bör ligga efter att den huvudsakliga flytten har skett. Samtidigt kommer varmare vintrar medföra att allt fler duvor kan komma att stanna kvar i landet under vintern. Att övervintring av ringduva tycks bli vanligare förstärker behovet av jakt i Sverige.

Jakttiden på ringduva som helhet bör begränsas, i enlighet med FD, som en följd av att undantag för jakt under häckningssäsongen föreslås. Enligt Naturvårdsverkets bedömning bör jakten avslutas senast den 30 november.

[109] Kunskapssammanställningen
[110] Vägledning för jakt enligt FD

21. Allmän jakttid, björktrast

Björktrast *Turdus pilaris*				
Adb rödlistning (2015)	Livskraftig (LC)			
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	594 000 häckande par. Minskar på kort, ökar på lång sikt.			
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: hotad 3 050 000 – 4 700 000 häckande par. Minskande på kort, osäker på lång sikt.			
Förekomst i Sverige	Förekommer i hela landet.			
Tid för vårflytt: 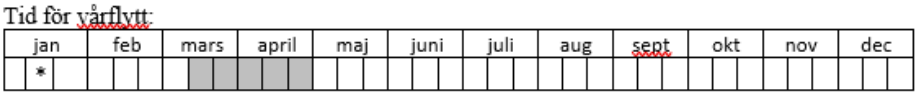 Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong: 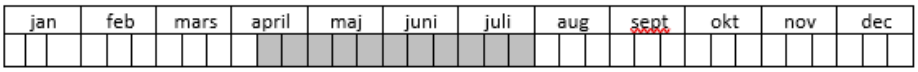 				
Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998 1 619	2007/2008 243	2012/2013 1 851	2017/2018 916

21.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 29		
Björktrast (snöskata)	Hela landet	den 1 aug.-den 31 mars

21.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Björktrast	Hela landet	den 1 aug.-den 10 mars

Förslaget innebär att jaktslutet tidigareläggs och att parentesen med snöskata tas bort.

21.3. Motivering

Datum för jaktens slut har justerats för att inte överlappa med tiden för artens återvändande till häckningsplatserna. Naturvårdsverket har inte funnit andra skäl till ändring av tidpunkten för jaktstart, vilken infaller efter häcknings- och uppfödningsperioden.

Ingen annan art har fler trivialnamn än ett i JF och Naturvårdsverket föreslår därför att parentesen med ”snöskata” tas bort.

Under jakttidsöversynen har det framkommit förslag på att avskaffa jakt på björktrast utifrån andra aspekter än dem som jakttidsöversynen arbetat utifrån. Jakttidsöversynens uppdrag har inte varit att ifrågasätta eller motivera jakt som sådan. Att avgöra om jakt är lämpligt eller inte utifrån andra principer än riktlinjerna har inte ingått i jakttidsöversynen.

22. Allmän jakttid, nötskrika

Nötskrika *Garrulus glandarius*				
Adb rödlistning (2015)	Livskraftig (LC).			
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	294 000 häckande par. Stabil på kort, minskar på lång sikt.			
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: tryggad/säkerställd 4 560 000 – 8 020 000 häckande par. Ökande på kort och lång sikt.			
Förekomst i Sverige	Finns i större delen av landet[111].			
Tid för vårflytt: 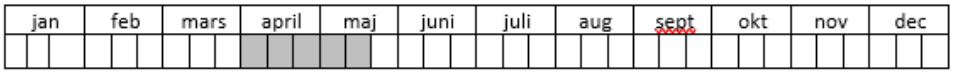 Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong: 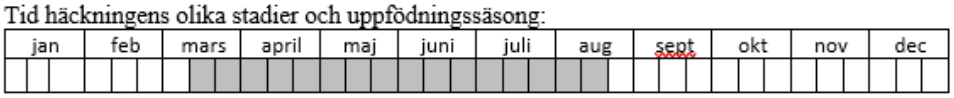 				
Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998 20 897	2007/2008 24 310	2012/2013 29 658	2017/2018 15 981

22.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 30		
Nötskrika	Hela landet	den 16 juli-den 31 mars

22.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Nötskrika	Hela landet	den 21 aug. -den 1 mars

Förslaget innebär att jaktstarten senareläggs samt att jakten avslutas tidigare.

22.3. Motivering

Nuvarande jaktstart sker innan häcknings- och uppfödningsperioden är avslutad. Naturvårdsverket föreslår att jaktstarten skjuts upp tills denna är avslutad.

Under jakttidsöversynen har det framkommit förslag på att avskaffa jakt på nötskrika utifrån andra aspekter än dem som jakttidsöversynen arbetat utifrån. Jakttidsöversynens uppdrag har inte varit att ifrågasätta eller motivera jakt som sådan. Att avgöra om jakt är lämpligt eller inte utifrån andra principer än riktlinjerna har inte ingått i jakttidsöversynen.

[111] Ottosson U. et al. 2012

23. Allmän jakttid, kråka, kaja och skata

Kråka *Corvus cornix*	
Adb rödlistning (2015)	Livskraftig (LC)
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	145 000 häckande par. Minskar på kort och på lång sikt.
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: tryggad/säkerställd 5 850 000 – 9 640 000 häckande par. Ökande på kort och lång sikt.
Förekomst i Sverige	Förekommer i hela landet[112].
Tid för vårflytt: 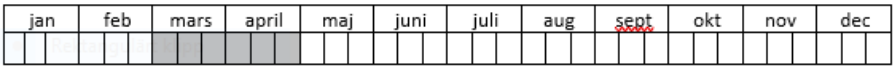 Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong: 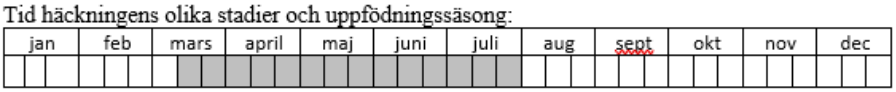 	
Predation	Kråkan är habitatgeneralist och därmed den art bland kråkfåglarna som har störst betydelse som bopredator. Kråkan är i första hand ett hot mot häckande fåglar, men kan även påverka stammarna av hare.[113]
Gällande reglering av jakttid	Skyddsjakt JF bilaga 4 punkt 2.
Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998 2007/2008 2012/2013 2017/2018 89 625 82 713 71 091 51 320

Kaja *Corvus monedula*	
Adb rödlistning (2015)	Livskraftig (LC)
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	199 000 häckande par. Stabil på kort och ökar på lång sikt.
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: tryggad/säkerställd 5 280 000 – 9 330 000 häckande par. Stabil på kort och lång sikt.
Förekomst i Sverige	Förekommer i hela Sverige [114].
Tid för vårflytt: 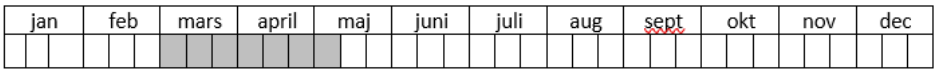 Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong: 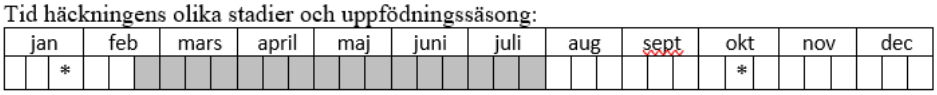 	
Gällande reglering av jakttid	Skyddsjakt JF bilaga 4 punkt 2.
Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998 2007/2008 2012/2013 2017/2018 24 142 48 098 57 587 58 878

Skata *Pica pica*	
Adb rödlistning (2015)	Livskraftig (LC)
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	184 000 häckande par. Minskar på kort och på lång sikt.
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: tryggad/säkerställd 7 050 000 – 11 200 000 häckande par. Stabil på kort och lång sikt.

[112] Ottosson U. et al. 2012
[113] Widemo F. 2008
[114] Ottosson et al. 2012

Förekomst i Sverige	Förekommer i hela landet[115].

Tid för vårflytt:

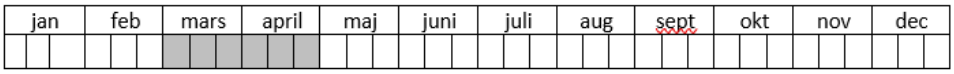

Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:

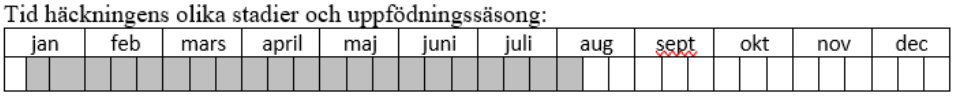

Gällande reglering av jakttid	Skyddsjakt JF bilaga 4 punkt 2.			
Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2017/2018
	40 143	49 200	43 766	28 469

23.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 31		
Kråka, kaja och skata	Västernorrlands län, Jämtlands län, Västerbottens län, Norrbottens län	den 16 juli-den 30 april
	Övriga delar av landet	den 1 juli-den 15 april

23.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Kråka, kaja	Hela landet	den 1 aug.-den 20 feb.
Skata	Hela landet	den 11 aug.-den 10 jan.

Förslaget är att jaktstarten senareläggs samt att jaktslutet tidigareläggs i hela landet.

23.3. Motivering

Justeringarna görs för att jakttiden inte längre ska överlappa arternas respektive häcknings- och uppfödningsperioder eller flyttider för återvändande till häckningsplatserna.

Under jakttidsöversynen har det framkommit förslag på att avskaffa jakt på kråka, kaja och skata utifrån andra aspekter än dem som jakttidsöversynen arbetat utifrån. Jakttidsöversynens uppdrag har inte varit att ifrågasätta eller motivera jakt som sådan. Att avgöra om jakt är lämpligt eller inte utifrån andra principer än riktlinjerna har inte ingått i jakttidsöversynen.

[115] Ottosson U. 2012

24. Allmän jakttid, råka

Råka *Corvus frugilegus*				
Adb rödlistning (2015)	Livskraftig (LC)			
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	48 000 häckande par. Ökar på kort och på lång sikt.			
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: tryggad/säkerställd 3 740 000 – 6 630 000 häckande par. Minskande på kort, osäker på lång sikt.			
Förekomst i Sverige	Främst i Skåne- och Hallands län men kolonier finns lokalt i Götaland, Svealand och södra Norrland[116].			
Tid för vårflytt: 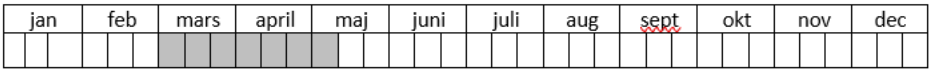 Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong: 				
Gällande reglering av jakttid	Skyddsjakt JF bilaga 4 punkt 2 och 7.			
Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2017/2018
	10 481	5 110	6 652	6 085

24.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 32		
Råka	Skåne län, Hallands län	den 1 aug.-den 28 (29) feb.

24.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Råka	Skåne län, Hallands län	den 21 juli-den 31 jan.

Förslaget innebär en tidigarelagd jaktstart och tidigarelagt jaktslut.

24.3. Motivering

Justeringar görs för att jaktslutet inte längre ska överlappa artens häcknings-och uppfödningsperiod. Jaktstarten tidigareläggs baserat på ny kunskap om när artens häcknings- och uppfödningsperiod infaller.

Råkan har etablerat sig längre upp i landet och jakt i övriga delar skulle på sikt kunna övervägas.

Under jakttidsöversynen har det framkommit förslag på att avskaffa jakt på råka utifrån andra aspekter än dem som jakttidsöversynen arbetat utifrån. Jakttidsöversynens uppdrag har inte varit att ifrågasätta eller motivera jakt som sådan. Att avgöra om jakt är lämpligt eller inte utifrån andra principer än riktlinjerna har inte ingått i jakttidsöversynen.

[116] Ottosson U. 2012

25. Allmän jakttid, enkelbeckasin

Enkelbeckasin *Gallinago gallinago*	
Adb rödlistning (2015)	Livskraftig (LC)
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	160 000 häckande par. Stabil på kort, minskar på lång sikt.
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Populationsstatus: Minskande. 378 000 – 699 000 häckande par. Minskande på kort och lång sikt.
AEWA listning	Jakt får bedrivas om den är reglerad. (kolumn b, kategori 2c).
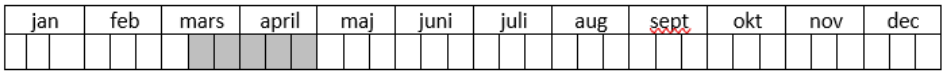 Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong: 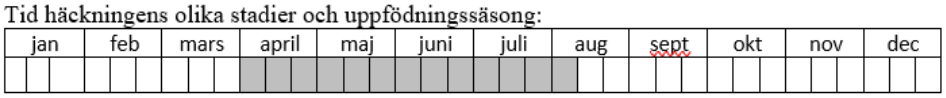	
Förekomst i Sverige	Enkelbeckasin häckar vid sankmarker och på fuktiga hyggen över hela landet[117].
Jakttid i nordiska grannländer	Norge den 21 aug. – 31 okt Danmark den 1 sept. – 31 dec.
Övrigt	International Multi-Species Action Plan for the Conservation of Breeding Waders in Wet Grassland Habitats in Europe (2018 – 2028).

25.1. Gällande bestämmelse

Det finns idag ingen allmän jakttid för enkelbeckasin i Sverige.

25.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Enkelbeckasin	Hela landet	den 1 okt. - den 31 dec.

Förslaget innebär att allmän jakt på enkelbeckasin införs i hela landet.

25.3. Motivering

Det har inkommit förslag om allmän jakt på enkelbeckasin.

Enkelbeckasin är listad i FD bilaga 2 och därmed tillåten för allmän jakt. Artens listning i AEWA-avtalet tillåter också allmän jakt. Populationen har bedömts som livskraftig och består av ca 160 000 häckande par. Enkelbeckasinen förekommer i ett brett spektrum av biotoper.

Naturvårdsverket bedömer att artens bevarandestatus inte skulle äventyras om allmän jakt införs. I enlighet med *strategi för svensk viltförvaltning* ska jakt, viltturism och annat brukande av vilt inte begränsas av omotiverade hinder utan utgångspunkten är att det ska främjas. Baserat på ovanstående finner Naturvårdsverket att det inte finns något som hindrar att enkelbeckasin får jagas under allmän jakt under den tid som föreslås.

[117] Artfakta 2020 (D)

Enligt riktlinjerna för jakttidsöversynen ska hänsyn tas om jakt efter en jaktbar art innebär risk för förväxling med annan särskilt skyddsvärd art vars beståndsstatus skulle kunna påverkas vid störning eller avskjutning. Dubbelbeckasin, som är rödlistad och klassad NT, är snarlik enkelbeckasin till utseendet och lever till viss del i samma biotoper. Arten flyttar under tidig höst söderut. För att i möjligaste mån undvika förväxlingsrisk vid jakt förespråkas därför jaktstart vid en tidpunkt då de flesta dubbelbeckasinerna antas ha flyttat från Sverige. Detta görs som en försiktighetsåtgärd. God artkännedom om det vilt som jagas är en förutsättning för varje jägare för att säkerställa att skott enbart avlossas mot jaktbara arter.

Enkelbeckasinen påbörjar sin flytt till vinterområdena under juli och i november månad har de flesta enkelbeckasiner flyttat söder ut. Naturvårdsverket föreslår att jakten avslutas den 31 december. Vid jakt på morkulla förekommer det att enkelbeckasin observeras. Naturvårdsverket förespråkar att jakttiderna så långt möjligt harmoniseras för arter som jagas i samma med samma metod och återfinns på samma plats. Med föreslaget slutdatum harmoniseras jaktslutet med morkulla.

25.4. Konsekvens

Naturvårdsverket bedömer att artens bevarandestatus inte kommer att påverkas om allmän jakt införs. Det var tillåtet att bedriva allmän jakt på enkelbeckasin fram till år 1998. Avskjutningen för några år när allmän jakt var tillåten uppgick till: år 1998: 139 st, år 1993: 812 st, år 1988: 830 st. Om avskjutningen vid ett införande skulle ske kvar på motsvarande nivå skulle det innebära en avskjutning om mindre än 0,2 procent av den häckande populationen.

Jakt på enkelbeckasin kan medföra positiva effekter i form av habitatvård. Det förekommer vård av mossar som är direkt kopplad till jakten på enkelbeckasin[118].

[118]Vägledning för jakt enligt FD.

26. Skyddsjakt på enskilds initiativ med stöd av JF bilaga 4

I syfte att förhindra skada får skyddsjakt bedrivas mot specifika problemskapande individer eller grupper. Naturvårdsverkets riktlinjer för beslut om skyddsjakt definierar och beskriver förutsättningar för skyddsjakt[119]. Skyddsjakt kan ske på enskilds initiativ eller efter beslut av myndighet. Enligt JF 26 § får skyddsjakt på enskilt initiativ bedrivas för att förebygga skador av vilt under de tider och övriga villkor som anges i bilaga 4 till nyss nämnda förordning. Detta kapitel behandlar den skyddsjakt som bedrivs på enskilds initiativ med stöd av JF bilaga 4.

Vid skyddsjakt på enskilds initiativ bedrivs jakten i enlighet med gällande bestämmelser avseende eventuell begränsning av tid på dygnet, hundanvändning, jaktmedel med mera. Tillsyn bedrivs på samma sätt och det är de rättsvårdande myndigheterna som har att avgöra om den som har bedrivit skyddsjakten har uppfyllt kriterierna för skyddsjakten, precis som vid skyddsjakt med stöd av myndighetsbeslut. Skyddsjakt bedrivs av jakträttsinnehavaren om inget annat framgår.

26.1. Utgångspunkt för utformning av jakttider för skyddsjakt på enskilds initiativ

Vilt är en resurs som brukas till nytta och glädje för många människor, men orsakar också skador på bland annat landsbygdens näringar. Enligt *Strategi för svensk viltförvaltning* ska viltförvaltningen aktivt bidra till att förebygga skador och andra problem. Vidare ska beslut fattas så nära de människor som berörs som möjligt. Det innebär att förvaltningen till stor del styrs på regional och lokal nivå.

Enligt de riktlinjer som definierades inledningsvis i jakttidsöversynen är en bedömningsgrund för förändringar av skyddsjakt på enskilds initiativ, som exempelvis införande av en ny art i JF bilaga 4, i vilken omfattning sådan skyddsjakt idag beviljas av länsstyrelsen.

26.2. Undantagsregler i AHD och FD

Flera av punkterna i JF bilaga 4 innehåller arter som är listade i AHD och FD. I vissa punkter förekommer dessa arter tillsammans med arter som inte är listade i något av dessa direktiv. För samtliga fåglar samt för däggdjur som finns upptagna i AHD finns möjligheter till undantag från naturvårdsdirektivens strikta skydd. Syftet kan bland annat vara att förhindra allvarlig skada eller att skydda djur och växter.

Grunderna för skyddsjakt på samtliga fågelarter som förekommer naturligt inom EU utgår sedan inträdet i EU från undantagsreglerna i FD art 9.1. Motsvarande bestämmelser för däggdjur finns i AHD art. 16.1 och gäller då för arter som är listade i AHD:s bilagor.

[119] Rapport 6568, Naturvårdsverkets riktlinjer för beslut om skyddsjakt.

Undantagsreglerna i FD art 9.1 och AHD art 16.1 är idag bland annat genomförda genom 23 a § JF. Där anges att *beslut* om skyddsjakt får meddelas vid ett antal givna förutsättningar om det inte finns någon annan lämplig lösning, och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde.

När enskild fattar beslut om skyddsjakt med stöd av gällande bestämmelse JF bilaga 4 framgår inte undantagsreglerna i FD art 9.1 och AHD art 16.1 explicit på samma sätt. Detta behöver åtgärdas och tydliggöras för samtliga fågelarter som förekommer naturligt i Sverige samt för de däggdjur som listats i AHD:s bilagor. För det första bör bara arter där skyddsjakt på enskilds initiativ inte försvårar upprätthållandet av GYBS hos arten i dess naturliga utbredningsområde vara tillåtna för detta. Det kriteriet ska alltså vara en förutsättning för att arten ska få listas i JF bilaga 4. Undantagsreglerna i övrigt, som exempelvis att skyddsjakten ska förhindra *allvarlig* skada, kan tydliggöras antingen genom att relevanta undantagsgrunder anges för varje art eller grupp av arter som räknas upp i punkten. Alternativt kan det göras genom en ny inledande bestämmelse där relevanta undantagsgrunder i FD och AHD anges för samtliga arter. Regleringen kan antingen göras som paragraf i JF eller i inledningen till JF bilaga 4. Detta har inte åtgärdats inom jakttidsöversynen.

26.3. Rapportering vid skyddsjakt på enskilds initiativ

Frågan om rapportering vid skyddsjakt på enskilds initiativ behöver ägnas ytterligare uppmärksamhet i samband med att jakttiderna ses över. Frågan berör både AHD och FD samt behoven i förvaltningen.

26.4. Skyddsjakt på fåglar vars livsmiljö ska skyddas

Det preliminära förslaget innehåller förslag på skyddsjakt på enskilds initiativ på vissa fågelarter som är listade i FD bilaga 1. Precis som för fåglar som inte är listade i FD bilaga 1 gäller att kriterierna i FD art 9.1 måste vara uppfyllda vid skyddsjakt. Fågelarterna i FD bilaga 1 har inget ytterligare skydd under exempelvis häckningen.

26.5. Begrepp och definitioner i JF bilaga 4

Det har under jakttidsöversynen framkommit synpunkter på att begrepp och definitioner i JF bilaga 4 är otydliga, inkonsekvent använda samt svårtolkade vilket ger upphov till frågor inom förvaltningen. Exempel på sådana begrepp är anläggning, gård, trädgård, vid, invid och olägenhet med mera. I vissa fall står att skada ska förebyggas, i vissa fall att den ska förhindras och i vissa fall finns krav på att skadan ska vara pågående för att skyddsjakt ska få bedrivas. Då skyddsjakt får ske på enskilds initiativ är tydlighet särskilt viktigt för att undvika rättsosäkerhet. Det finns därför behov av att på ett tydligt och konsekvent sätt tydliggöra villkoren för skyddsjakt på enskilds initiativ genom att använda definierade begrepp konsekvent. Det finns dock inte utrymme för en sådan översyn inom ramen för detta arbete.

Olika terminologi används också för olika former av grödor. Med oskördad gröda menas gröda som är avsedd att skördas, inbegripet nysådd och vall[120]. Till vall räknas både slåttervall och betesvall på åkermark. Vall är samlingsnamnet på en gröda som producerar grönmassa för användning till hö, ensilage och bete. [121] Naturliga beten som inte är avsedda att skördas, exempelvis strandängsbete, ingår därmed inte i begreppet oskördad gröda. Flera lantbrukare drabbades hårt av torkan 2018 och foder till djuren var en bristvara på många lantbruk. Med anledning av detta har fodret på betesmarker blivit av allt större vikt och flera förslag har inlämnats till jakttidsöversynen om att villkoren för skyddsjakt på grågås, kanadagås och vitkindad gås även ska inbegripa slåttervall och betesvall på åkermark. Enligt definitionen ovan inbegriper oskördad gröda slåttervall och betesvall på åkermark och det finns därför ingen anledning att lägga till detta i villkoret för skyddsjakten.

En del villkor i JF bilaga 4 inbegriper skyddsjakt på enskilds initiativ under perioden den 1 juli–den 30 juni. För läsbarheten hade det varit enklare att skriva ”under hela året”. Det finns dock en koppling till JF 16 § där jakt och jaktträning med hund regleras som medför att detta skrivsätt blir olämpligt. Det gäller de fall där tiden för jakt och jaktträning med hund anges till ”den senare tidpunkt då jakten ska vara avslutad”. Datumangivelse bidrar i dessa fall till ökad tydlighet.

26.6. Sanitär olägenhet / olägenhet för människas hälsa

Ett i gällande bestämmelser förekommande villkor för skyddsjakt med stöd av JF bilaga 4 är ”sanitär olägenhet”. Begreppet är sannolikt en kvarleva från tiden före miljöbalkens införande. Då miljöbalken infördes samlades ett stort antal rättsakter inom hälsoskydd, miljö- och naturvård med mera inom balken och begreppet ”sanitär olägenhet” utgick till förmån för ”olägenhet för människors hälsa”[122]. Med olägenhet för människors hälsa avses störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig[123].

I gällande bestämmelser för skyddsjakt på enskilds initiativ på grågås och kanadagås tillåts skyddsjakt vid sanitär olägenhet. Detta är även tillåtet för pilfink och gråsparv vid vissa förutsättningar. Omformuleringarna i förslagen är en anpassning till formuleringen i miljöbalken och ska således inte ses som en skärpning av bestämmelserna i sak. Då ”sanitär olägenhet” kan uppfattas vidare än ”olägenhet för människors hälsa” behöver vägledning och information tas fram för att klargöra betydelsen av den nya lydelsen som görs som anpassning till miljöbalken.

Det bör poängteras att undantagsreglerna i naturvårdsdirektiven (FD art 9.1 och AHD art 16.1) i detta sammanhang tillsammans täcker in det äldre begreppet ”sanitär olägenhet”, även om kraven är formulerade mer precist i direktiven. Den skada som skyddsjakten är avsedd att förhindra får ske med hänsyn till allmän hälsa och säkerhet samt för att förhindra allvarlig skada på bland annat egendom.

---

[120] Månsson J. et al. 2015
[121] Månsson J. et al. 2011
[122] Prop 1997/98:45 s. 109
[123] Månson J. et al. 2015

Detta bör tolkas som fullt ut motsvarande det nu gällande villkoret ”sanitär olägenhet”.

Många smittämnen är kända hos vilda gäss och svanar men dessa utgör sällan en hälsorisk för människor, men något oftare för tamdjur och då främst fjäderfän. Eftersom det för några smittämnen fortfarande är oklart om gäss och svanar alls har någon betydelse för spridning till tamdjur eller människa[124] är Naturvårdsverkets förslag att villkoret olägenhet för människas hälsa behålls av försiktighetsskäl. Att avgöra om spillning i foder utgör allvarlig skada för boskap behöver avgöras från fall till fall. Även att avgöra om gåsspillning på strandbad eller dylikt innebär risk för människas hälsa behöver göras från fall till fall. Om enskild är osäker bör ansökan om skyddsjakt lämnas till länsstyrelsen för bedömning och beslut.

26.7. Eventuell påverkan på ersättning och bidrag för skador på gröda

Länsstyrelsen bedriver och lämnar bidrag till drabbade brukare för förebyggande verksamhet för de stora betande fåglarna i form av betesåkrar, skrämsel och annat. Skyddsjakt kan ibland behövas som komplement för att minska risken för allvarlig skada. Trots denna möjlighet kan en brukare ändå drabbas av stora skador. Bidrag ur viltskadeanslaget kan lämnas för åtgärder som syftar till att locka och skrämma fredade fåglar från skadedrabbade fält. Bidrag kan även ges för icke fredade fåglar om det finns särskilda skäl, till exempel i områden där fåglar samlas och där stora mängder fåglar orsakat skador under minst tre år. Ersättning för uppkomna skador kan lämnas när skadan inte kunnat förutses eller när det trots försök inte gått att förebygga skada och skadan har besiktigats. [125]

För det fall när skador orsakas av fåglar som uppträder i höga tätheter vid särskilt utsatta lokaler, får länsstyrelsen med stöd av 4 § andra stycket Naturvårdsverkets föreskrifter om bidrag och ersättningar för viltskador besluta om ersättning.

Skyddsjakt på enskilds initiativ innebär att skadedrabbad har möjlighet att förhindra skada på sin gröda utan att ansöka om skyddsjakt hos länsstyrelsen. För skadedrabbad kan det innebära att ersättning för uppstådda skador inte behöver utgå.

[124] Elmberg J. och Månsson J. 2018

[125] Månson J. et al. 2015

27. Skyddsjakt JF bilaga 4, punkt 7, årsunge av råka

27.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4 punkt 7		
Årsunge av råka	får jagas i Skåne län om det behövs för att förhindra sanitär olägenhet	den 10 maj-den 10 juni.

27.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Förslaget innebär att skyddsjakt på enskilds initiativ på årsunge av råka i Skåne län avskaffas.

27.3. Motivering

Majoriteten av landets råkpopulation finns Skåne och Hallands län där även allmän jakt på råka år tillåten under delar av året. Fasta råkpopulationer finns även i andra län, såsom Uppsala.

Råkor häckar under våren i kolonier med ett stort antal fåglar. Framförallt när ungarna börjar bli flygga i maj månad kan skränande fåglar och nedskräpning i form av spillning och bomaterial upplevas som besvärande för människor.

I en dom i Mark- och Miljööverdomstolen från 2012 angående störande råkor i Rydebäck utanför Helsingborg[126] fastställdes att både skrän och spillning kan vara störande men att det inte på ett så påtagligt sätt inverkar på människors välbefinnande att det kan anses utgöra en olägenhet för människors hälsa.

Baserat på ovanstående gör Naturvårdsverket den samlade bedömningen att skyddsjakt på årsunge av råka i Skåne län inte är befogad.

27.4. Konsekvens

Om det finns behov att förebygga skador orsakade av råkor finns enligt gällande bestämmelse möjlighet till skyddsjakt under hela året med stöd av JF bilaga 4 punkt 2. Dessutom finns liksom för andra situationer då risk för skada orsakad av vilt föreligger, möjlighet att ansöka om skyddsjakt hos länsstyrelsen.

[126] Mark- och miljööverdomstolen, mål nr M 8510-11

28. Skyddsjakt JF bilaga 4, punkt 13 och 14, sädgås

28.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4 punkt 13		
Sädgås	som uppträder vid fält med oskördad gröda i Östergötlands och Örebro län samt i Falköpings, Grästorps, Lidköpings, Mariestads, Skara, Skövde och Töreboda kommuner i Västra Götalands län får jagas, om det behövs för att förebygga skada	den 1 sept.-den 31 okt.

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4 punkt 14		
Sädgås	som uppträder vid fält besådda med höstgrödor i Blekinge och Skåne län får jagas om det behövs för att förebygga skada	den 1 jan.-den 15 mars.

28.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4		
Sädgås	som uppträder vid fält med oskördade morötter får jagas i hela landet	den 1 juli - den 30 juni.

Förslaget innebär att tidigare två punkter ersätts med att sädgås får skyddsjagas på enskilds initiativ i hela landet för att förebygga skada på oskördade morötter.

28.3. Motivering

Sädgås är rödlistad av ArtDatabanken som nära hotad. Sädgås delas in i två underarter; tajgasädgås (*Anser fabalis fabalis*) respektive tundrasädgås (*Anser fabalis rossicus*) som båda ses i Sverige i stora antal. Majoriteten av sädgässen i Sverige utgörs av underarten tajgasädgås[127] som är rödlistad som nära hotad. Underarterna är mycket svåra, i stort sett omöjliga, att särskilja i fält och deras flyttvägar och övervintringslokaler överlappar delvis varandra. Fler underarter kan förekomma av vissa mindre populationer som kan rasta lokalt. Naturvårdsverket följer dock den uppdelning i två underarter av sädgås som tillämpas i AEWA:s förvaltningsplan.

Sädgässen övervintrar i våtmarker och jordbruksområden i västra och centrala Europa, men även i Sverige under framförallt milda vintrar. Under flytten rastar de talrikt i Sverige, främst i mars- maj och september-november. Under hösten och våren befinner sig större delen av världens tajgasädgäss i svenska jordbruksområden och därför bedöms det som mycket viktigt att Sverige tar erforderligt ansvar för skydd av sädgässen[128].

Eftersom det årliga jaktuttaget av tajgasädgås i Sverige tangerar det maximala i AEWA:s åtgärdsplan för tajgasädgås[129] har Naturvårdsverket föreslagit att den allmänna jakten på sädgås avskaffas i Sverige, se kapitel 3 allmän jakt på sädgås. Istället bör det möjliga jaktuttaget användas för skyddsjakt.

[127] Liljebäck N. 2019
[128] pers. komm. Adriaan de Jong
[129] AEWA 2015

På jordbruksmark kan gäss genom framförallt bete orsaka kostsamma skador på oskördade grödor. Under 2018 beviljade länsstyrelserna 64 000 kr i ersättningar för uppkomna skador orsakade av sädgås på jordbruksgrödor. Ersättningarna betalades framförallt ut i Skåne och Västmanlands län[130].

Sädgässen orsakar skador på framförallt på vall, korn, höstvete och morötter. Tillsammans utgjorde dessa grödor 67 % av besiktigade skador åren 1995–2013[131].

Skador som besiktigats räknas om till ett skördebortfall. Det ekonomiska värdet erhålls genom att koppla skördebortfallet till aktuellt marknadspris för respektive gröda. Av de grödor på vilka sädgåsen framförallt orsakar skador kategoriseras morötter i värdegrupp ”hög” medan slåttervall (ensilage, hö) och höstvete kategoriseras i värdegrupp ”mellan” enligt Hushållningssällskapets produktionsgrenskalkyler (2009)[132].

Naturvårdsverket anser att skyddsjakt på enskilds initiativ på sädgås enbart bör tillåtas i mycket begränsad omfattning med hänsyn till tillåten jaktkvot och att arten är rödlistad som nära hotad. Det begränsade jaktuttaget bör användas där det gör störst nytta, dvs på de grödor som är ekonomiskt mest värdefulla av de grödor där sädgås framförallt orsakar skada. Baserat på detta föreslår Naturvårdsverket att skyddsjakt på sädgås på enskilds initiativ tillåts endast vid fält med växande morötter. Naturvårdsverket föreslår skyddsjakt på enskilds initiativ under hela året och i hela landet för att skyddsjakten ska kunna bedrivas omgående när skada kan förhindras på denna ekonomiskt värdefulla gröda.

Sädgåsen orsakar till skillnad från övriga gäss mindre olägenhet för människas hälsa[133] och därför föreslår inte Naturvårdsverket att detta villkor förs in i punkten.

28.4. Konsekvens

Frågan om rapportering vid skyddsjakt på enskilds initiativ behöver ägnas ytterligare uppmärksamhet i samband med att jakttiderna ses över, se kapitel 26.3 Rapportering vid skyddsjakt på enskilds initiativ. Detta förslag aktualiserar behovet av rapporteringsmöjlighet vid skyddsjakt på enskilds initiativ.

Det kan vid omfattande behov av skyddsjakt finnas en risk att det maximala jaktuttaget på sädgås skulle tangeras eller överskridas. Naturvårdsverket gör bedömningen att denna risk är liten eftersom förslaget enbart medger mycket begränsad skyddsjakt. Därför ser heller inte Naturvårdsverket att det finns behov av någon form av avlysningsjakt, dvs att avbryta skyddsjakten när kvoten är fylld, på motsvarande sätt som görs för säl.

Under 2018 beviljades inga skyddsjaktsansökningar för sädgäss av länsstyrelsen[134]. Naturvårdsverkets bedömning är att antalet ansökningar till

[130] Frank J. et al. 2019
[131] Månsson J. et al. 2011
[132] Månsson J. et al. 2011
[133] Pers. komm. Adriaan de Jong
[134] Habidesrapporteringen 2018

länsstyrelsen om skyddsjakt på sädgås inte kommer att öka särskilt mycket om förslaget införs.

Naturvårdsverkets förslag innebär en begränsning av möjligheten till skyddsjakt på enskilds initiativ för några kommuner i Västra Götalands län under hösten och för Bleking och Skåne län under senvintern. Markägare på dessa ställen kan nu möjligtvis behöva ansöka om skyddsjakt istället för att bedriva den på enskilds initiativ. Fördelen blir att länsstyrelsen kan följa upp hur många gäss som fälls vid skyddsjakten. Det kan dock behövas vägledning till länsstyrelsen för att tydliggöra när det är lämpligt att bevilja skyddsjakt på sädgäss pga. den begränsande jaktkvoten.

En ny konstruktion för skyddsjakt på enskilds initiativ införs där den oskördade grödan är specificerad till en viss värdefull gröda vilket minskar enhetligheten mellan skyddsjaktsvillkoren.

Kostnaden för ersättning av skador från allmänna medel kan komma att öka eftersom möjligheten till allmän jakt på sädgås avskaffas vilket kan medföra att skadedrabbad kan få möjlighet till ersättning från viltskadeanslaget. Naturvårdsverket gör dock bedömningen att förslaget medför tillräckliga möjligheter för skadedrabbade att bedriva skyddsjakt så att ersättningen inte ska behöva öka.

29. Skyddsjakt JF bilaga 4, punkt 15, grågås

29.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4 punkt 15		
Grågås	Om det behövs för att förebygga skada, får grågås som uppträder vid fält med oskördad gröda eller som orsakar sanitär olägenhet jagas	den 1 juli-den 30 juni.

29.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4		
Grågås	som uppträder vid fält med oskördad gröda eller kan medföra olägenhet för människors hälsa får jagas i hela landet	den 1 juli-den 30 juni.

Förslaget innebär en språklig anpassning till miljöbalken samt att det har förtydligats att det är hela landet som avses. I praktiken innebär förslaget ingen ändring.

29.3. Motivering

De svenska grågässens flyttningsvanor har förändrats drastiskt och Sveriges häckande population har vuxit sedan den tid grågåsen var en ren långflyttare. De flesta svenska grågäss hämtar det allra mesta av sin föda i jordbrukslandskapet.

Grågässen anländer generellt till Sverige i mars och är normalt kvar till oktober. De övervintrar framförallt i västra och sydvästra Europa, men under milda vintrar även i södra Sverige i allt större antal. De äter många olika typer av vegetabilisk föda och är speciellt förtjusta i att beta gräs på vallodlingar. Antalet grågäss har ökat kraftigt de senaste 30 åren[135].

På jordbruksmark kan gäss genom framförallt bete orsaka kostsamma skador på oskördade grödor. Under 2018 beviljade länsstyrelserna ca 750 000 kr i ersättningar för uppkomna skador av grågås på jordbruksgrödor. Ersättningar betalades framförallt ut i Västra Götalands, Skåne, Västmanlands, Östergötlands och Jönköpings län[136]. Grågäss gör främst skada på vall, bete, korn och höstvete. Tillsammans utgjorde dessa grödor 67 % av besiktigade skador under åren 1995–2013[137].

Grågås kan bidra till att smittämnen sprids till tamdjur eller människa och av försiktighetsskäl bibehålls villkoret sanitär olägenhet, som dock anpassats språkligt till miljöbalken och istället skrivs som olägenhet för människas hälsa.

Allt detta sammantaget gör att det finns ett fortsatt stort behov av skyddsjakt på grågås. Naturvårdsverket föreslår att gällande villkor för skyddsjakt på enskilds initiativ som omfattar hela landet under hela året lämnas oförändrade.

[135] Månsson J. et al. 2011
[136] Månsson J. et al. 2019
[137] Månsson J. et al. 2011

Punkten kan slås samman ihop med JF bilaga 4 punkt 16 (vitkindad gås) och punkt 17 (kanadagås) eftersom punkterna enligt förslaget omfattar samma villkor, tid och område.

30. Skyddsjakt JF bilaga 4, punkt 16, vitkindad gås

30.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4 punkt 16		
Vitkindad gås	som uppträder vid fält med oskördad gröda får jagas om det behövs för att förebygga skada i Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Kalmar, Gotlands, Blekinge och Skåne län	den 21 aug.-den 15 nov.

30.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4		
Vitkindad gås	som uppträder vid fält med oskördad gröda eller kan medföra olägenhet för människors hälsa får jagas i hela landet	den 1 juli-den 30 juni.

Förslaget innebär att skyddsjakt på enskilds initiativ på vitkindad gås möjliggörs i hela landet under hela året och att villkoret även omfattar olägenhet för människans hälsa.

30.3. Motivering

Flera förslag har lämnats in till jakttidsöversynen om skyddsjakt på vitkindad gås året runt i hela landet, på samma sätt som för andra gäss som orsakar motsvarande skador.

De vitkindade gässen har ökat kraftigt i antal från tidigare låga populationer under senare årtionden och är nu en av de talrikaste gässen i Europa. På EU-nivå konstaterades statusen som tryggad/säkerställd i rapporteringen enligt FD artikel 12 år 2013. I samma rapportering beskrevs artens populationsutveckling inom EU som ökande på såväl kort som lång sikt för både övervintrande individer och häckande par.

I Sverige häckar arten över stora delar av landet framförallt på öar och skär längs våra kuster och rastar i landet på sin flyttväg till häckplatser på ryska tundran[138]. Även om arten ännu inte förekommer i större omfattning i alla län, kan man mot bakgrund av populationsökningen anta att fler län kan påverkas i allt högre grad. Sverige rapporterade följande underlag inom ramen för FD artikel 12 rapporteringen i juli 2019:

Vitkindad gås *Branta leucopsis*							
	Individer/ Par	Population (min)	Population (max)	Population (trolig)	Pop.utv. kort sikt	Pop.utv. lång sikt	Hot
Övervintrande	Individer	6 000	27 000	50 000	Ökande	Ökande	Info saknas
Häckande	Par	2 400	3 400	2 900	Minskande	Ökande	Info saknas
Flyttande	Individer	167 000	317 000	232 000	Ökande	Ökande	Info saknas

På jordbruksmark kan gäss genom framförallt bete orsaka kostsamma skador på oskördade grödor och de vitkindade gässen bidrar till denna skadeproblematik. De största skadorna orsakade av vitkindade gäss uppstår framförallt under

[138] Ottosson U. 2012

perioden april-maj och då framförallt på Gotland och runt Sveriges södra kuster, men även under hösten (september-november) i samma områden[139]. Vitkindade gäss orsakar framförallt skador på vall och korn. Tillsammans utgjorde dessa grödor 71 % av de besiktigade skadorna åren 1995–2013[140]. Under 2018 beviljade länsstyrelserna ca 1,3 mnkr i ersättningar för uppkomna skador av vitkindad gås på jordbruksgrödor. Ersättningar betalades framförallt ut i Gotlands, Skåne och Kalmar län[141].

Under 2018 fattade länsstyrelserna totalt 99 skyddsjaktbeslut på vitkindad gås i följande län: Östergötland, Örebro, Västernorrland, Värmland, Uppsala, Stockholm, Skåne, Halland, Gävleborg samt Gotland.

Inom ramen för avtalet AEWA har en förvaltningsplan för vitkindad gås antagits[142]. Av planen framgår att arten har gynnsam bevarandestatus och att den orsakar ökande skador på jordbruksgrödor i alla utom ett av de länder som planen omfattar. Att minska konfliktnivån och skadorna för jordbruksnäringen har angivits som ett av förvaltningsplanens mål. Ett annat mål som har angivits är att möjliggöra jaktmöjligheter som är förenliga med att bevara populationerna på en tillfredsställande nivå. Vitkindad gås är AEWA-listad som tillåten för jakt. Den vitkindade gåsen är dock inte listad i FD bilaga 2 och allmän jakt är därför inte möjlig.

Vitkindad gås är listad i FD bilaga 1, vilket innebär att speciella åtgärder ska vidtas för att skydda livsmiljöerna för arten. Det innebär dock inte att arten har ytterligare skydd under exempelvis häckningen, se kapitel 26.4 Skyddsjakt på fåglar vars livsmiljö ska bevaras.

Vitkindade gäss kan bidra till att smittämnen sprids till tamdjur eller människa. Sverige har som ett av tre medlemsländer rapporterat förorening av rekreationsområden som en förvaltningsfråga[143]. Av detta skäl läggs villkoret olägenhet för människas hälsa till.

Allt detta sammantaget gör att Naturvårdsverket gör bedömningen att det finns ett behov av ökad möjlighet för skadedrabbad att förhindra skada genom skyddsjakt på enskilds initiativ på vitkindad gås i fler delar av landet, under längre period och med villkoret att förhindra olägenhet för människas hälsa.

Punkten kan slås samman ihop med JF bilaga 4 punkt 16 (grågås) och punkt 17 (kanadagås) eftersom punkterna enligt förslaget omfattar samma villkor, tid och område.

30.4. Konsekvens

Naturvårdsverket bedömer att en utökad möjlighet till skyddsjakt inte kommer att påverka arten på så sätt att dess bevarandestatus påverkas negativt.

---

[139] Pers. komm. Johan Månsson
[140] Månsson, J. et al. 2011
[141] Månsson J. 2019
[142] AEWA 2018 (B)
[143] AEWA 2018 (B)

Antalet ansökningarna om skyddsjakt till länsstyrelserna kommer att minska om förslaget införs.

För skadedrabbad kan förslaget innebära att ersättning för uppkomna skador inte behöver utgå, vilket innebär besparing av allmänna medel.

31. Skyddsjakt JF bilaga 4, punkt 17, kanadagås

31.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4 punkt 17		
Kanadagås	Om det behövs för att förebygga skada, får kanadagås som uppträder vid fält med oskördad gröda eller som orsakar sanitär olägenhet jagas	den 1 juli-den 30 juni.

31.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4		
Kanadagås	som uppträder vid fält med oskördad gröda eller kan medföra olägenhet för människors hälsa får jagas i hela landet	den 1 juli-den 30 juni.

Förslaget innebär en språklig anpassning till miljöbalken samt att det har förtydligats att det är hela landet som avses. I praktiken innebär förslaget ingen ändring.

31.3. Motivering

På jordbruksmark kan gäss genom framförallt bete orsaka kostsamma skador på oskördade grödor. Skador från kanadagäss besiktigas vanligtvis inte, eftersom de inte berättigar till skadeersättning. I litteraturen redovisas skador på framförallt olika spannmålsgrödor såsom vall, bete och raps[144].

Rekommendationen för hantering av utbetalning av ersättningar och bidrag för kanadagås är att inte ge bidrag till förebyggande åtgärd, ersätta skada samt besiktiga skador[145]. Under 2018 beviljade dock länsstyrelserna 44 000 kronor i ersättning för uppkomna skador av kanadagås på jordbruksgrödor. Ersättningar betalades framförallt ut i Västmanlands och Skåne län[146].

Kanadagås kan bidra till att smittämnen sprids till tamdjur eller människa och av försiktighetsskäl bibehålls villkoret olägenhet för människas hälsa.

Allt detta sammantaget gör att det finns ett fortsatt behov av skyddsjakt på kanadagås i motsvarande grad som idag. Naturvårdsverket föreslår därför att nuvarande villkor för skyddsjakt på enskilds initiativ som omfattar hela landet under hela året lämnas oförändrade.

Punkten kan slås samman ihop med JF bilaga 4 punkt 15 (grågås) och punkt 16 (vitkindad gås) eftersom punkterna enligt förslaget omfattar samma villkor och samma tid och område.

[144] Månsson J. et al. 2011
[145] Månsson J. et al. 2015
[146] Månsson J. et al. 2019

32. Skyddsjakt JF bilaga 4, punkt 20, ringduva

32.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4 punkt 20		
Ringduva som uppträder i flock och som orsakar skada i yrkesmässiga odlingar får jagas i sådana odlingar i:	Blekinge, Skåne och Hallands län	den 1 mars-den 31 aug.
	Värmlands, Örebro, Västmanlands, Dalarnas, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län	den 1 maj-den 31 juli.
	Övriga delar av landet	den 1 maj-den 15 aug.

32.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4		
Ringduva som uppträder i flock och som orsakar skada i yrkesmässiga odlingar får jagas i sådana odlingar i:	Hela landet	den 1 dec - den 31 juli

Förslaget innebär att ett tidigare datum för skyddsjakt i samtliga län och att jaktslut tidigareläggs i flera län.

32.3. Motivering

Ringduvan är allmänt förekommande i hela landet, i jordbrukslandskapet men även i många andra livsmiljöer. Ringduvan är en art som gynnats av jordbrukets utveckling och kan orsaka skador vid nysådd och i växande gröda. I syfte att ge tillräcklig möjlighet för markägare att förhindra skador har starttidpunkten för skyddsjakt på enskilds initiativ tidigarelagts och harmoniserats över landet. Både start- och sluttidpunkten tangerar den allmänna jakttiden.

Skyddsjakten villkoras med att ringduvan ska uppträda i flock. Villkoret, som inte finns vid skyddsjakt för någon annan fågelart i gällande bestämmelser, är utformat på detta vis för att minska risken att skjuta bort individer som har ungar. Ringduvan kan få flera kullar varje år och har en lång och utdragen häckningsperiod. Arten kan därför ha ungar i boet senare än många andra fåglar. De ringduvor som har ungar uppträder ofta ensamma, medan ringduvor som inte har ungar mestadels uppträder i flock. Dessutom är det framförallt i flock som arten bidrar till stora skador.

Förslag har framförts att det bör finnas en minimiareal på 1 hektar för att få bedriva skyddsjakt. Syftet ska vara att komma till rätta med den ”falska skyddsjakt” på ringduva som anses förekomma på mindre ärtfält som ska ha anlagts i jaktligt syfte. Enligt villkoret för skyddsjakt på ringduva, ska skyddsjakten ske i syfte att förebygga skada i yrkesmässiga odlingar. Naturvårdsverket gör bedömningen att skador även kan uppstå på mindre sådana odlingar och att det därför saknas skäl för att införa en minimiareal. Förslaget skulle dessutom vara inkonsekvent gentemot övriga villkor, vilka inte omfattar någon arealbegränsning. De rättsvårdande myndigheterna har att avgöra om den som har bedrivit skyddsjakten har uppfyllt kriterierna i JF bilaga 4.

Då villkor för skyddsjakt vid liknande förutsättningar som i denna punkt framgår av JF bilaga 4 punkt 2 kan en sammanslagning av dessa punkter övervägas.

33. Bilaga: Jakttider i jaktförordning

Nedan framgår samtliga jakttider ur jaktförordningen. I förekommande fall framgår också vilken art som avses. Vissa av dessa jakttider har lämnats okommenterade och det beror i så fall på att antingen har inga förslag kommit in om ändring av dessa eller så har inte Naturvårdsverket funnit skäl för översyn.

Jaktförordningen	Lydelse	Art	Kommentar
2 § första st	Jakt efter vilt av olika slag är tillåten under de **tider** av jaktåret (den 1 juli-den 30 juni) som anges i bilaga 1 till denna förordning (allmänna **jakttider**). Ingrepp får dock inte göras i fåglarnas bon. Deras ägg får inte heller tas eller förstöras.	Ospec	Central i översynen
2 § andra st	Länsstyrelsen får meddela föreskrifter om en begränsning av den allmänna eller särskilda **jakttiden** för viss viltart om det behövs med hänsyn till snö-, is- eller temperaturförhållandena.	Ospec	Central i översynen
2 § tredje st	Naturvårdsverket ska minst en gång vart sjätte år se över de **jakttider** som regleras i denna förordning och vid behov föreslå ändringar till regeringen. Förordning (2018:639).	Ospec	Central i översynen
3 a §	Jakt efter älg är tillåten under de **tider** som anges i bilaga 2 till denna förordning. Förordning (1991:1770).	Älg	Central i översynen
4 §	Ett område som har sådan storlek och arrondering att det medger vård av en i huvudsak egen kronhjortsstam får av länsstyrelsen registreras som kronhjortsskötselområde. Inom ett sådant område får kronhjort jagas utan licens. För Skåne län gäller dock att länsstyrelsen beslutar om inrättande av kronhjortsområden i länet. Inom ett sådant område får kronhjort jagas endast under särskild jakttid och efter licens av länsstyrelsen. Förordning (1998:1000).	Kron	Översyn jakttid kron Skåne ryms inte inom detta uppdrag.
5 §	Jakt efter kronhjort är tillåten under de **tider** som anges i bilaga 3 till denna förordning. Förordning (1998:1000).	Kron	Översyn jakttid kron Skåne ryms inte inom detta uppdrag.
8 § första stycket	Inom ett vilthägn som uppfyller de krav som Naturvårdsverket har föreskrivit får djur av den viltart som hägnet är avsett för jagas **trots bestämmelserna om fredning**.	Hägnat vilt	Vår rekommendation är att hägnat vilt hanteras samlat. Därför hanteras inte jakttidsfrågan inom ramen för jakttidsöversynen.
8 § andra stycket	För användning av hund gäller dock bestämmelserna i 16 §.	Hägnat vilt	Se ovan. Hundanvändning ses över RU Djurvälfärd test i hägn.
9 § första stycket punkt 1	Älg får jagas bara under tiden fr.o.m. en timme före solens uppgång till solens nedgång.	Älg	Central i översynen
9 § första stycket punkt 2	Björn får jagas bara under **tiden** fr.o.m. en timme före solens uppgång till två timmar före solens nedgång.	Björn	Central i översynen
9 § första stycket punkt 3	Varg, järv, lo, hjort, rådjur och mufflonfår får jagas bara fr.o.m. en **timme** före solens uppgång t.o.m. en **timme** efter solens nedgång. Under **timmen** efter solens nedgång får jakten endast bedrivas som vaktjakt eller smygjakt.	Flera	Central i översynen
9 § andra stycket	Länsstyrelsen får i det enskilda fallet medge undantag från första stycket. Om flera län är berörda, prövas frågan av länsstyrelsen i det län där huvuddelen av marken är belägen.	Flera	Jaktidsöversynen omfattar inte jakttider som regleras i föreskrifter eller beslut.
9 b § första stycket punkt 3	I föreskrifter eller beslut som avses i 11, 14 och 15 §§, 20 § 2 samt 21, 23 a-23 d, 24, 24 c, 29 och 31 §§ ska det anges […] vilken tid och vilket område som avses,	Flera	
16 §	Trots 16 § första stycket lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter, får jakthundar som är lämpade för respektive jaktändamål användas av jakträttshavaren eller av annan person med jakträttshavarens medgivande vid tillåten jakt och vid jaktträning enligt följande:	Flera	Central i översynen.
16 § andra stycket	Hund som förföljer vilt efter…		Central i översynen
16 § andra stycket	(forts) … älg den **21 aug.-den 31 dec.** eller den senare **tidpunkt** då jakten ska vara avslutad	Älg	Central i översynen
16 § andra stycket	(forts)... björn den **21 aug.-den 30 sep.** eller den senare **tidpunkt** då jakten ska vara avslutad	Björn	Central i översynen
16 § andra stycket	(forts)... hjort och rådjur den **1 okt. -den 31 jan.** eller den tidigare **tidpunkt** då jakten ska vara avslutad	Hjort och rådjur	Central i översynen
16 § andra stycket	(forts)… vildsvin den **1 aug. -den 31 jan.**	Vildsvin	Central i översynen

Jaktförordningen	Lydelse	Art	Kommentar
16 § andra stycket	(forts)… rödräv den **21 aug.-den 15 mars**	Rödräv	Central i översynen
16 § andra stycket	(forts)… lo den **1 feb. -den 31 mars** eller den senare **tidpunkt** då jakten ska vara avslutad	Lo	Central i översynen
16 § andra stycket	(forts)… grävling, mårdhund, tvättbjörn den **1 aug. -den 31 jan**.	Grävling, mårdhund och tvättbjörn	Central i översynen
16 § andra stycket	(forts)… annat vilt den **21 aug. -den 28 (29) feb.** eller den tidigare **tidpunkt** då jakten ska vara avslutad	Flera	Central i översynen
16 § tredje stycket	Hund som inte förföljer...		Central i översynen
16 § tredje stycket	(forts)… vilt efter fågel den **16 aug.-den 15 apr.**, i Värmlands, Dalarnas, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län dock **t.o.m. den 30 apr.**	Flera	Central i översynen
16 § tredje stycket	(forts)… annat vilt den **21 aug.-den 28 (29) feb.** eller den senare **tidpunkt** då jakten ska vara avslutad	Flera	Central i översynen
16 § fjärde stycket	Hund som används vid jakt under jord efter…		Central i översynen
16 § fjärde stycket	(forts)... vildkanin mårdhund den **1 juli-den 30 juni**	Vildkanin och mårdhund	Central i översynen
16 § fjärde stycket	(forts)... rödräv mink mård grävling **allmän jakttid** samt **jakt enligt bil. 4** till denna förordning	Rödräv, mink, mård, grävling	Central i översynen
16 a §	Trots 16 § första stycket lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter, får hundar som är lämpade för ändamålet användas för jaktträning och prov under **hela året** i gryt som är särskilt iordningställda för ändamålet.	Flera	Hanteras i RU "uppdrag att utvärdera djurvälfärden vid träning inför prov och vid anlagstest i vilthägn"
17 § första stycket	Vid all jakt får hund användas för spårning eller apportering av skadat eller fällt vilt, om hunden står under förarens kontroll. Trots 16 § första stycket lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter, får en hund som står under sådan kontroll också användas för att söka efter vilt för att hindra att viltet kommer till skada, **exempelvis vid slåtter**, eller för annat viltvårdsändamål.	Flera	Indikerar att detta är tillåtet året om, dygnet runt. Har ej omfattats av jakttidsöversynen.
17 § andra stycket	Vid jakt efter björn, varg, järv, lo, älg, hjort, rådjur, mufflonfår eller vildsvin ska en hund som är särskilt tränad i att spåra upp skadat vilt kunna finnas på skottplatsen inom högst **två timmar** från påskjutningen.	Flera	Har ej omfattats av jakttidsöversynen.
17 § tredje stycket	Vid jakt efter ringduva, gäss eller änder ska en hund som kan apportera eller markera nedskjuten fågel medföras. Vid jakt efter övrig fågel ska en hund som kan apportera eller markera nedskjuten fågel medföras under **tiden mellan solens nedgång och en timme före solens uppgång.** Skyldigheten att medföra hund gäller inte om jakten sker på snötäckt mark eller från båt i öppet vatten eller vid havskust med hjälp av vettar. Förordning (2011:188).	Fågel	Har ej omfattats av jakttidsöversynen.
18 §	En hund som vid jakt eller jaktträning under **tiden den 21 augusti-30 september** driver eller förföljer hjort eller rådjur eller annars jagar på ett olämpligt sätt ska snarast kopplas.	Flera	Central i översynen
19 § första stycket	Om det behövs till skydd för viltet eller av annat särskilt skäl, får länsstyrelsen trots 16 § första stycket lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter och 16 § denna förordning meddela föreskrifter om 1. att hundar som förföljer vilt inte får användas vid jakt efter älg, hjort, rådjur, mufflonfår eller vildsvin, 2. att hundar, i marker där det finns vilt, ska hållas under sådan tillsyn att de hindras från att löpa lösa också under **annan tid än den 1 mars-den 20 augusti**,	Älg, hjort, rådjur, mufflonfår eller vildsvin	Central i översynen. Observera att det finns en undantagsregel från punkten 2 i andra stycket samma paragraf.
20 § första stycket punkt 1	Jakt får bedrivas från båt försedd med motor under förutsättning att motorn är avstängd och minst en **minut** förflutit sedan motorn stängts av.	Säl och sjöfågel	Har ej omfattats av jakttidsöversynen.
20 a §	Trots bestämmelsen i 31 § första stycket jaktlagen (1987:259) får en rullstolsburen person med bestående rörelsehinder jaga däggdjur från ett motordrivet fordon under förutsättning att motorn är avstängd. Om jakten avser björn, varg, järv, lo, utter, mård, iller, bäver, skogshare, fladdermöss eller sådant annat vilt som har markerats med N, n eller F i bilaga 1 till artskyddsförordningen (2007:845) krävs dock att tillstånd i det enskilda fallet har meddelats av Naturvårdsverket eller länsstyrelsen. Sådan jakt får påbörjas när minst **fem minuter** förflutit sedan motorn stängts av.	Flera	Rör i första hand rörelsehindrades möjlighet att jaga, ej jakttider. Har ej omfattats av jakttidsöversynen.
20 b §	Länsstyrelsen får i det enskilda fallet besluta att en rullstolsburen person med bestående rörelsehinder får jaga vilda fåglar från ett motordrivet	Flera	Jaktidsöversynen omfattar inte jakttider

Jaktförordningen	Lydelse	Art	Kommentar
	fordon med avstängd motor under de tider som anges i bilaga 1 till denna förordning **(allmän jakttid)**. Sådan jakt får påbörjas när **minst fem minuter** förflutit sedan motorn stängts av. Om flera län är berörda prövas frågan av länsstyrelsen i det län där huvuddelen av marken är belägen. Förordning (2018:632). *Rör i första hand rörelsehindrades möjlighet att jaga, ej jakttider.*		som regleras i föreskrifter eller beslut. Har ej omfattats av jakttidsöversynen.
23 e §	Beslut om licensjakt efter varg får fattas senast **den 1 oktober** varje år. De år som miniminivåer för förekomsten av varg fastställs enligt 5 § förordningen (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn får beslut om licensjakt efter varg i stället fattas **senast den 15 oktober**. Förordning (2016:556). *Rör inte jakttider, reglerar när på året ett beslut om licensjakt på varg ska fattas.*	Varg	Jaktidsöversynen omfattar inte jakttider som regleras i föreskrifter eller beslut.
24 c §	Naturvårdsverket får meddela föreskrifter om beslut enligt 24 a §.	Rovdjur	Jaktidsöversynen omfattar inte jakttider som regleras i föreskrifter eller beslut.
26 §	För att förebygga skador av vilt får jakträttshavare bedriva jakt under de **tider** och övriga villkor som anges i bilaga 4 till denna förordning. Vidare får sådan jakt bedrivas av personer som avses i 23 § första stycket jaktlagen (1987:259) under de **tider** som anges i punkterna 2-4 samt, när det gäller vildkanin, punkten 1 i bilaga 4.	Flera	Central i översynen
28 -- 28 d §§	*Skyddsjakt som sker med stöd av dessa bestämmelser är tillåten dygnet runt och året om.*	Rovdjur	Har ej omfattats av jakttidsöversynen.
29 § tredje stycket	Länsstyrelsen får med stöd av första stycket ge tillstånd till att bävrars boplats och dammbyggnad förstörs. Tillstånd till sådan förstörelse under **tiden den 1 september-den 30 april** får dock bara lämnas om det är absolut nödvändigt för att förhindra allvarliga skador.	Bäver	Omhändertas i översynen
29 § fjärde stycket	Utan sådant tillstånd som avses i tredje stycket första meningen och trots att jakt med andra medel inte är tillåten får bävrars dammbyggnad, men däremot inte boplats, förstöras under **tiden den 1 maj-den 31 augusti** inom områden med allmän jakttid för bäver.	Bäver	Omhändertas i översynen
29 § femte stycket	Tillstånd till jakt på duvhök i syfte att skydda fåglar som är uppfödda för att sättas ut för jakt får endast avse fångst av duvhök för förflyttning till en annan plats för att åter släppas fri.	Duvhök	Jaktidsöversynen omfattar inte jakttider som regleras i föreskrifter eller beslut.
31 § första stycket	Även om jakt annars inte är tillåten får genom föreskrifter eller beslut i det enskilda fallet 1. Naturvårdsverket ge tillstånd till jakt om det behövs för forsknings- eller utbildningsändamål, för återinplantering eller återinförande av en art eller för den uppfödning som krävs för detta, och **2. länsstyrelsen ge tillstånd till en selektiv jakt efter ett litet antal djur under strängt kontrollerade förhållanden, om det behövs för att tillgodose viltförvaltningen.**	Flera	Jaktidsöversynen omfattar inte jakttider som regleras i föreskrifter eller beslut.
31 a §	Naturvårdsverket eller den till vilken myndigheten uppdrar detta får i syfte att åstadkomma en ökad genetisk variation i vargstammen fånga en varg på någon annans jaktområde för att flytta den till en annan plats och efter medgivande enligt 41 § tredje stycket släppa den fri där. Ägaren och jakträttshavaren till det jaktområde där djuret fångas ska underrättas om åtgärden.	Varg	Jaktidsöversynen omfattar inte jakttider som regleras i föreskrifter eller beslut.
32 §	Den som har Naturhistoriska riksmuseets uppdrag att ringmärka fåglar får för sådant ändamål fånga fåglar på annans jaktområde. Om ett fångstredskap kan komma att lämnas utan omedelbar tillsyn, skall jakträttshavaren underrättas innan redskapet sätts ut. Ringmärkningen får ske utan hinder av att fåglarna är fredade.	Fågel	Har ej omfattats av jakttidsöversynen.
32 a §	Naturvårdsverket eller den till vilken myndigheten uppdrar detta får för forskningsändamål fånga en varg på någon annans jaktområde i syfte att märka och undersöka djuret. Ägaren och jakträttshavaren till det jaktområde där djuret fångas ska underrättas om åtgärden.	Varg	Jaktidsöversynen omfattar inte jakttider som regleras i föreskrifter eller beslut.
40 c §	Om frilevande vilt anträffas så skadat eller i en sådan belägenhet att det snarast bör avlivas av djurskyddsskäl, får djuret avlivas även om det är fredat eller om avlivningen sker på någon annans mark. Förordning (2018:639). *Oreglerad jakttid för avlivning. Inte en jakttidsfråga.*	Alla	Har ej omfattats av jakttidsöversynen.
48 §	Jakttillstånd enligt 47 § bör avse en viss **tid** som inte överstiger tre år. Tillståndet får begränsas till att avse visst område eller vissa djurarter. *Detta rör tidsbegränsning av tillstånd att jaga på allmänt vatten.*	Flera	Har ej omfattats av jakttidsöversynen.

34. Bilaga: Omstruktureringsförslag jaktförordning

34.1. Nuläge – hur tiderna regleras idag

Sammanfattning

Jakttid på dygnet, jakttid under året samt tid för jakt och jaktträning med hund regleras på flera olika ställen i JF. För den enskilde jägaren kan detta uppfattas som oöverskådligt, svårbegripligt och otydligt. Dessutom regleras jakttider och vissa regler om hundanvändning vid licensjakt på de stora rovdjuren i Naturvårdsverkets föreskrifter.

Reglering av jakttider på dygnet

Olika arter får jagas under olika tider på dygnet och under vissa tider på dygnet får jakten endast bedrivas på visst sätt. Idag regleras jakttider på dygnet i 9 § JF (samt för vissa gäss i JF bilaga 1). Länsstyrelsen eller den myndighet som beslutar om jakt får i det enskilda fallet medge undantag från reglerna om jakttider på dygnet.

Reglering av jakttider under året

Jakttider under året för arter som är föremål för allmän jakt regleras i bilaga 1 till JF. Jakttid för älg beslutas av länsstyrelserna inom de ramar som anges i bilaga 2 till JF.

Jakttid för kronhjort regleras idag på tre olika ställen. Jakttider i kronhjortsområden och kronhjortsskötselområden regleras i bilaga 3 till JF. För jakt som sker inom kronhjortsområden i Skåne beslutar länsstyrelsen om jakttid inom angivna ramar på likartat sätt som för jakttider för älg. För jakt som sker inom kronhjortsskötselområden anges jakttider direkt i bilaga 3. Utöver regleringen av jakttider för kronhjort i bilaga 3 finns kronhjort även upptagen i bilaga 1 där tider för den allmänna jakten (dvs utanför kronhjortsområden och kronhjortsskötselområden) på kronhjort framgår.

I bilaga 4 regleras jakttider vid skyddsjakt som sker på enskilds initiativ. Skyddsjakt på enskilds initiativ på björn, varg, järv och lo regleras dock direkt i 28–28 d §§ JF utan begränsning av jakttid. Sådan skyddsjakt får ske under hela året givet att förutsättningarna för skyddsjakten i nyss nämnda paragrafer är uppfyllda.

Jakttider för licensjakt på björn, varg och lo regleras i Naturvårdsverkets föreskrifter.[147] Dessa föreskrifter är för närvarande under översyn.[148] Förslaget till nya föreskrifter innehåller även förslag på regler för länsstyrelsernas beslut om licensjakt på järv, inklusive jakttider för licensjakt på järv.

[147] Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2010:7) för länsstyrelsens beslut om licensjakt efter björn, Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2014:24) för länsstyrelsens beslut om licensjakt efter varg och Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2010:15) för länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lo.
[148] Naturvårdsverket. 2019 (E).

I förslag till nya föreskrifter om rovdjursförvaltning föreslås jakttider för licensjakt på järv. Grunderna för förslagen om jakttider finns utförligt beskrivna i förslagens konsekvensutredningen.[149] Jakttider för licensjakt på gråsäl är inte reglerat vare sig i bilagor till JF eller i föreskrifter.

Det finns möjlighet att utifrån JF besluta om skyddsjakt på arter som saknar reglerade jakttider på året. Vid sådana beslut ska 9 b § JF tillämpas och i beslut ska bland annat anges vilken tid som avses. I sådana fall kan andra jakttider än de som regleras direkt i JF och dess bilagor beslutas.

Reglering av tid för jakt med och jaktträning av hund
Vilka tider då jakt med respektive jaktträning av hund är tillåtet regleras i 16–19 §§ JF. Nuvarande reglering i 16 § JF utgår från två perspektiv, dels hundens jaktliga egenskaper och dels det vilt som hunden ska jaga. Vissa viltslag anges uttryckligen medan andra faller in under beteckningen ”annat vilt” i bestämmelsen.

Av 18 § följer att jakt eller jaktträning med hund ska bedrivas på ett sådant sätt att viltet inte utsätts för onödiga påfrestningar, med hänsyn tagen till hundens egenskaper samt snö-, is- och temperaturförhållandena.

I JF 18 § tredje stycket ges Naturvårdsverket möjlighet att föreskriva om ytterligare undantag från 16 § första stycket lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter, det vill säga att hundar under tiden 1 mars till 20 augusti ska hållas under sådan tillsyn att de hindras från att springa lösa i marker där det finns vilt. Under den övriga tiden av året ska hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att driva eller förfölja vilt, när de inte används vid jakt.

I gällande bestämmelser återfinns jakt och jaktträning med hund på björn, varg, järv och lo under olika punkter. Förslagsvis samlas dessa arter under samma punkt. På så sätt skulle reglerna vara tydliga, konsekventa och väl sammanhållna för den som ska tillämpa reglerna.

Sammanfattningsvis är reglerna för jakt med och jaktträning av hund i huvudsak samlade i 16–17 §§ JF. Dock bör det påpekas att reglerna till sin struktur i stora delar liknar en bilaga snarare än en paragraf i en författning.

34.2. Önskat nyläge – möjliga lösningar

Som en av flera ändringar på nationell nivå föreslår Naturvårdsverket i *Strategi för svensk viltförvaltning* att Naturvårdsverket bör få i uppdrag att besluta om (de allmänna) jakttiderna, med möjlighet att delegera vissa beslut till länsstyrelsen. En sådan ordning ökar möjligheterna att anpassa förvaltningen till regionala och lokala förhållanden. Detta förutsätter ett bemyndigande från regeringen.

Ökad tydlighet och överskådlighet
Regler om jakttider och regler om hundanvändning och träning av hund bör upplevas som tydliga och ändamålsenliga av den som ska tillämpa dem.

[149] Naturvårdsverket. 2019 (F). se avsnitt 5.4.1

Reglerna bör så långt som möjligt samlas på ett överskådligt och logiskt sätt så att de som berörs lättare kan agera inom sina roller. Om detta kan åstadkommas, skulle det sammantaget medföra att regleringen av jakttider och regler för hundanvändning upplevs som enklare och blir mer rättssäker än vad som är fallet idag.

Att samla ihop likartade regler tematiskt kan göras på olika sätt, beroende på vilken logik som ges företräde. Till exempel kan alla regler om hundar samlas på ett ställe och alla regler om jakttider på ett annat. För den som exempelvis endast ägnar sig åt jakt med hund på björn kommer denna logik att vara mindre stödjande, men för den som bedriver tillsyn över hundanvändning kommer den att ge ett bra stöd.

Ett annat alternativ är att samla alla regler som rör exempelvis licensjakt på lo på ett ställe, även regler om jakttider på dygnet och användning av hund. Detta skulle vara logiskt för exempelvis den som endast bedriver licensjakt på lo men inte för den som jagar annat vilt också, eftersom alla andra jakttider regleras i bilagor till JF.

Nedan ges olika förslag på hur jakttid på dygnet, jakttid samt tid för jakt och jaktträning med hund skulle kunna regleras för att bättre överensstämma med modern författningsskrivning.[150]

Alternativ 1 – nollalternativet
Enligt nollalternativet görs ingen förändring. För den enskilde bör detta rimligtvis uppfattas som lika oöverskådligt som tidigare. Samtidigt finns det ett värde i att strukturen för reglerna behålls oförändrade eftersom de som tidigare är bekanta med reglerna kommer att känna igen hur de är uppställda.

Alternativ 2 – samla regler om tider i bilagor till JF
<u>Bilaga 1. Allmänna jakttider</u>
Denna bilaga skulle till allt övervägande del i sin utformning likna nu gällande bilaga 1. Graden av igenkänning för användaren skulle därmed vara hög, justering av hänvisningar och liknande skulle minimeras. Notera att förslaget är att samla samtliga jakttider för kronhjort, det vill säga även allmänna jakttider, i en egen bilaga, se nedan.

<u>Bilaga 2. Tider för jakt på älg</u>
Denna bilaga skulle i sin utformning till helt övervägande del likna den nu gällande bilaga 2. Graden av igenkänning för användaren skulle därmed vara hög och behovet av justering av hänvisningar och liknande mycket små.

<u>Bilaga 3. Tider för jakt på kronhjort</u>
Samtliga jakttider på året för kronhjort läggs samman i denna bilaga. De jakttider som idag finns i bilaga 1 flyttas alltså hit så att alla jakttider på året för kronhjort samlas på ett ställe.
<u>Bilaga 4. Jakt för att förebygga skada av vilt</u>

[150] Ds 2014:1. Gröna boken Riktlinjer för författningsskrivning.

Denna bilaga skulle i sin utformning till helt övervägande del likna nu gällande bilaga 4. Graden av igenkänning för användaren skulle därmed vara hög, och behovet av justering av hänvisningar och liknande mycket små. Vid en framtida översyn kan man överväga att i denna bilaga även reglera skyddsjakt på enskilds initiativ på björn, varg, järv eller lo som angriper tamdjur. Dessa regleras idag i 28–28 d §§ JF. Även 29 § JF förstörelse av bäverdamm, är i delar aktuell på enskilds initiativ och skulle kunna regleras i denna bilaga.

Bilaga 5. Tider för jakt med och jaktträning av hund

Reglerna för jakt med och jaktträning av hund som idag återfinns i 16 § JF förs över till denna nya bilaga. Detta är lämpligt då reglerna till sin struktur och uppställning redan likar en bilaga snarare än en författningsparagraf. Detta kräver en marginell ändring av nuvarande 16 § enligt följande:

Nuvarande lydelse	**Föreslagen lydelse**
16 § Trots 16 § första stycket lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter, får jakthundar som är lämpade för respektive jaktändamål användas av jakträttshavaren eller av annan person med jakträttshavarens medgivande vid tillåten jakt och vid jaktträning enligt ~~följande:~~	**16 §** Trots 16 § första stycket lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter, får jakthundar som är lämpade för respektive jaktändamål användas av jakträttshavaren eller av annan person med jakträttshavarens medgivande vid tillåten jakt och vid jaktträning enligt *bilaga 6.*

Bilaga 6. Tider för jakt under dygnet

Tiderna då jakt på dygnet är begränsad förs till en ny bilaga. Detta skulle innebära att 9 § skulle behöva justeras enligt följande:

Nuvarande lydelse	**Föreslagen lydelse**
9 § För jakt med skjutvapen efter älg, björn, varg, järv, lo, hjort, rådjur och mufflonfår gäller ~~följande~~ begränsningar.	**9 §** För jakt med skjutvapen efter älg, björn, varg, järv, lo, hjort, rådjur och mufflonfår gäller *de* begränsningar *som framgår av bilaga 7.*

Notera att föreslagen lydelse ovan innehåller de arter som finns i nu gällande bestämmelser, ändringsförslag föreligger i detta dokument.

Bilaga 7. Förbjudna medel och metoder för fångst och dödande

Bilagan överensstämmer i sin helhet med nu gällande bilaga 5, men numreras om till bilaga 7 för att hamna sist bland bilagorna.

Beträffande tider för hundanvändning och träning av hund finns flera alternativ. Reglerna kan samlas:

- som idag i 16–19 §§ JF,
- i ny bilaga till JF,
- i Naturvårdsverkets föreskrifter, jämför JF 18 § tredje stycket, eller
- kopplas ihop med jakttider för respektive art i bilagorna 1–5 till JF enligt ovan.

Fördelar och nackdelar med alternativ 2

I förslagen ovan föreslås att nästan alla jakttider samlas i JF vilket underlättar för den som jagar så att hen kan få en bättre överblick över jakttiderna. Samtidigt föreslås regler för hundanvändning och träning av hund att samlas antingen i en

bilaga till JF eller i föreskrifter som beslutas av Naturvårdsverket. Med denna konstruktion kommer nästan allt som har med tider att göra att finnas på samma ställe, särskilt om reglerna för hundar och jakttider på dygnet samlas i bilagor till JF.

Alternativ 3 – slå ihop nuvarande bilaga 1–4

Bilagorna 1–4 samt regler för jakttid på dygnet, hundanvändning, hundträning hjälpmedel med mera läggs samman och struktureras efter art. På så sätt samlas alla regler som gäller för en art på samma ställe. Detta skulle exempelvis kunna göras enligt nedan. (Observera att de tider med mera som anges i tabellen nedan är hämtade från nu gällande JF med bilagor. De återger alltså inte Naturvårdsverket förslag om ändringar av jakttider.)

Rödräv		
Allmän jakttid	Blekinge, Skåne, Hallands län	1 aug–28 (29) feb.
	Värmland, Örebro, Gävleborg, Dalarnas län utom Älvdalens kommun	1 aug–31 mars
	Älvdalens kommun, Västernorrland, Jämtland, Västerbotten och Norrbottens län	1 aug–15 april
	Övriga delar av landet	1 aug–15 mars
Tillåten tid för jaktträning av hund som förföljer rödräv		21 aug–15 mars
Tillåten tid för jakt med hund som förföljer rödräv		21 aug– 15 mars
Tillåten tid för jakt med hund som arbetar under jord		Hela året
Jakt för att förebygga skada som får ske på eget initiativ	Rödräv som kommer in på gård eller i en trädgård och där kan orsaka skada eller annan olägenhet får jagas.	Hela året
	Rödräv som förekommer tillfälligt på ö, holme eller skär, får jagas om det behövs med hänsyn till viltvården.	Hela året
	Rödräv får jagas, om det behövs för att skydda ungar av tamdjur inom område för uppfödning av tamdjur och i renskötselområdets kalvningsland.	Hela året
	Årsunge av rödräv får jagas, om det behövs för att tillgodose viltvården.	Hela året
	Rödräv får jagas inom område för viltuppfödning, hönsgård eller liknande anläggning samt inom ett avstånd av 200 meter från sådana anläggningar, om det behövs för att förhindra skada inom anläggningarna	Hela året
Tillåtna hjälpmedel	Fast belysning vid väg eller byggnad som satts upp i	

	annat syfte än att underlätta jakten. Ficklampa	

En struktur som utgår från art skulle bli mycket överskådlig för den som jagar då all information rörande tider, hundanvändning, hjälpmedel med mera rörande den art man har för avsikt att jaga finns samlad på ett ställe. Detta förslag skulle kräva ett relativt omfattande arbete.

Alternativ 4

Ett fjärde alternativ kan vara att bibehålla nuvarande struktur rörande bilagorna, men flytta över reglerna om jakttid på dygnet (9 § JF) och reglerna om hundar (16–18 §§ JF) för respektive art till bilagorna 1–4. Detta skulle åtminstone samla reglerna om jakttider och hundanvändning per art på samma ställe. Det skulle dock också innebära ett visst mått av dubblering av dygns- och hundtider. Exempelvis skulle regler för hundanvändning behöva anges likartat för många arter som idag ingår i beteckningen ”annat vilt” i 16 § JF.

Alternativ att gå vidare med

Naturvårdsverket anser att alternativ 2 är det mest intressanta alternativet att gå vidare med av de skäl som anges ovan.

35. Bilaga: Aktörer som lämnat förslag

Intresseorganisationer
Jämtlands län dreverklubb
Jämtland/Härjedalens Beagleklubb
Svenska Gråhundklubben
Svenska Vorstehklubben
Jämtland/Västernorrland
Svenska Kennelklubben
Sveriges Jordägarförbund
Lantbrukarnas riksförbund
Skogsindustrierna, Bergvik och Sveaskog
Internationella viltförvaltningsrådet, CIC
Jägarnas Riksförbund
Svenska Jägareförbundet
Svenska Jägareförbundet, Värmland
Finspångs Jaktvårdskrets
Blekinge Sjöjaktvårdsförening
Jaktledarna, Järnäshalvön
Allaboda jaktlag, Fridlevstads ÄSO
Tuhundra härads södra V.V.O
Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund
Djurskyddet Sverige
Svenska Djurskyddsföreningens
Svenska Rovdjursföreningen
Naturskyddsföreningen Östergötland
BirdLife Sverige
Skånes Ornitologiska Förening
Jaktkritikerna
Jaktkritikerna Gotland
Jaktkritikerna Västra Götaland

Myndigheter
Länsstyrelsen Blekinge
Länsstyrelsen Kronobergs län
Länsstyrelsen i Gävleborgs län
Länsstyrelsen Gotland
Länsstyrelsen Norrbotten
Länsstyrelsen Södermanland
Länsstyrelsen Stockholm
Länsstyrelsen Skåne
Länsstyrelsen i Örebro län
Länsstyrelsen i Kalmar län
Länsstyrelsen Uppsala län
Länsstyrelsen i Hallands län
Länsstyrelsen Västernorrland
Länsstyrelsen i Jämtlands län
Länsstyrelsen Västra Götalands län
Länsstyrelsen i Västerbotten
Sametinget
Statens Fastighetsverk
Högskolan i Halmstad
Statens veterinärmedicinska anstalt

Privatpersoner
39 st, namnges ej av integritetsskäl.

36. Bilaga: Inlämnade förslag utan beröringspunkt för översynen av jakttider

En del av de inlämnade förslagen från förslagsperioden innehöll synpunkter som inte har någon beröringspunkt för jakttider. Dessa förslag redovisas nedan. Utgångspunkten för uppdraget har varit den befintliga regleringen av jakt och det har därmed inte ingått i översynen att se över hela regleringen av jakt från grunden. Förslagen har inte tagits vidare inom ramen för översynen av jakttider.

Förslagslämnare	**Art(er)**	**Förslag**	**Naturvårdsverkets kommentar**
Privatperson	Lodjur	Tidigarelägg jaktstart på lodjur till 15/2.	Regleras i Naturvårdsverkets föreskrifter om licensjakt på rovdjur, ej inom jakttidsberedningen.
Allaboda jaktlag, Fridlevstads älgskötselområde, Karlskrona kommun	Rådjur	Möjliggör de metoder som tillåts vid jakt på vildsvin under dygnets mörka timmar.	Vildsvin, älg och hjort är de klövvilt som framför allt orsakar skador på jord- och skogsbruk i ett regionalt och nationellt perspektiv. Rådjur kan möjligen orsaka skador lokalt och om problemet inte kan hanteras under allmän jakt finns möjlighet till enskilda beslut om skyddsjakt där jaktmedel som annars inte är tillåtna kan tillåtas. Detta bör dock fortsatt prövas i enskilda beslut och inte regleras i förordning.
Lantbrukarnas riksförbund	Älg	Inför bestämmelsen i 3 e § jaktförordningen: Länsstyrelsen får besluta om att avlysningsjakt ska tillämpas,	Förslaget avser jaktform, ej jakttid och hanteras därför ej i jakttidsberedningen.
BirdLife Sverige	Fåglar	Förbjud bly i någon form av jaktammunition	Hanteras ej inom jakttidsberedningen.
BirdLife Sverige	Fåglar	Äggprickning eller s.k. oljering av ägg som skyddsjaktmetod ska inte användas på skär och öar med fågelkolonier	Bedömning av jaktmetod görs i beslut om skyddsjakt, hanteras ej inom jakttidsberedningen.
BirdLife Sverige	Fåglar	All form av skyddsjakt ska regelmässigt kontrolleras och utvärderas. Dessutom ska individer, skjutna under skyddsjakt, ingå i jaktstatistiken. När det gäller jaktstatistiken måste denna förbättras så att den ger en realistisk bild av jaktens omfattning. Det gör den inte idag.	Krav på tillsyn, uppföljning och kontroll hanteras ej inom jakttidsberedningen.
Privatperson	Björn	senarelägg jaktstarten på Björn till den 1/9.	Regleras i Naturvårdsverkets föreskrifter om licensjakt på rovdjur, ej inom jakttidsberedningen.
Privatperson	Allt vilt	Jakt på vilda djur ska stoppas.	Utgångspunkten för uppdraget har varit den befintliga regleringen av jakt och det har därmed inte ingått i översynen att se över hela regleringen av jakt från grunden.
Jaktkritikerna Gotland	Fåglar	Utsättning av massuppfödda fasaner, gräsänder och rapphöns bör upphöra.	Regleras i Naturvårdsverket föreskrifter om hägn mm, ej inom jakttidsberedningen.
Jaktkritikerna Gotland	Allt vilt	Jakt i anknytning till djurs bon måste upphöra.	Vid översyn av jakttider vägs bland annat arternas reproduktionstid mm in i förslagen. Huvudregeln är att allmän jakt inte ska ske under reproduktionstiden.

Förslagslämnare	Art(er)	Förslag	Naturvårdsverkets kommentar
Jaktkritikerna Gotland	arter som inte konsumeras	Förbjud nöjesjakt på djur som inte tas tillvara för konsumtion	Utgångspunkten för uppdraget har varit den befintliga regleringen av jakt och det har därmed inte ingått i översynen att se över hela regleringen av jakt från grunden.
Jaktkritikerna Gotland	N/A	Kartlägg omfattning lidande pga skadeskjutningar samt vidta kraftfulla åtgärder.	Hanteras inte inom jakttidsberedningen.
Jaktkritikerna Gotland	N/A	Inför jaktförbud i flertalet av naturreservat, nationalparker och fågelskyddsområden	Regleras i föreskrifter för respektive skyddat område, hanteras ej inom jakttidsberedningen.
Jaktkritikerna Gotland	N/A	Förbjud jakt vid åtel	Hanteras inte inom jakttidsberedningen.
Jaktkritikerna Gotland	Säl	Förbjud jakt mot simmande säl	Hanteras inte inom jakttidsberedningen.
Jaktkritikerna Gotland	N/A	Förbjud alla slags fällor.	Hanteras inte inom jakttidsberedningen.
Jaktkritikerna Gotland	Allt vilt	Inför inte jakt med pilbåge.	Hanteras inte inom jakttidsberedningen.
Jaktkritikerna Västra Götaland	Fåglar	Tillsätt en utredning hur omfattande skadeskjutning är speciellt fåglar.	Hanteras inte inom jakttidsberedningen.
Jaktkritikerna Västra Götaland	Fåglar	Utsättning av massuppfödda fasaner, gräsänder och rapphöns bör upphöra.	Regleras i Naturvårdsverket föreskrifter om hägn mm, ej inom jakttidsberedningen.
Jaktkritikerna Västra Götaland	Allt vilt	Jakt i anknytning till djurs bon måste upphöra.	Vid översyn av jakttider vägs bland annat arternas reproduktionstid mm in i förslagen. Huvudregeln är att allmän jakt inte ska ske under reproduktionstiden.
Jaktkritikerna Västra Götaland	N/A	Kartlägg omfattning lidande pga skadeskjutningar samt vidta kraftfulla åtgärder.	Hanteras inte inom jakttidsberedningen.
Jaktkritikerna Västra Götaland	N/A	Inför jaktförbud i flertalet av naturreservat, nationalparker och fågelskyddsområden	Regleras i föreskrifter för respektive skyddat område, hanteras ej inom jakttidsberedningen.
Jaktkritikerna Västra Götaland	N/A	Förbjud jakt vid åtel	Hanteras inte inom jakttidsberedningen.
Jaktkritikerna Västra Götaland	Säl	Förbjud jakt mot simmande säl	Hanteras inte inom jakttidsberedningen.
Jaktkritikerna Västra Götaland	N/A	Förbjud alla slags fällor.	Hanteras inte inom jakttidsberedningen.
Jaktkritikerna Västra Götaland	Allt vilt	Inför inte jakt med pilbåge.	Hanteras inte inom jakttidsberedningen.
Svenska Djurskyddsföreningens	Allt vilt	Lägg in i lagtexten att registrering av dräktiga hondjur ska ske under jakt i januari som grund för beslut om januarijakt på klövvilt ska tillåtas eller inte.	Jakttider för klövvilt är en avvägning mellan jord- och skogsbrukets behov av att begränsa stammarna och den aktuella artens biologi. Att inte jaga klövvilt under januari är inte samhällsekonomiskt möjligt i dagsläget.
Skånes Ornitologiska Förening	Gräsand	Utsättning av gräsand, fasan och rapphöna bör upphöra.	Regleras i Naturvårdsverket föreskrifter om hägn mm, ej inom jakttidsberedningen.
Skånes Ornitologiska Förening	Fasan	Utsättning av gräsand, fasan och rapphöna bör upphöra.	Regleras i Naturvårdsverket föreskrifter om hägn mm, ej inom jakttidsberedningen.

Förslagslämnare	Art(er)	Förslag	Naturvårdsverkets kommentar
Skånes Ornitologiska Förening	Rapphöna	Utsättning av gräsand, fasan och rapphöna bör upphöra.	Regleras i Naturvårdsverket föreskrifter om hägn mm, ej inom jakttidsberedningen.
Skånes Ornitologiska Förening	Fåglar	Jaktstatistiken måste förbättras	Hanteras inte inom jakttidsberedningen.
Länsstyrelsen Västernorrland	Allt vilt	Hundförbud 1 mars - 15 aug	Kräver lagändring, hanteras ej inom jakttidsberedningen.
Svenska Rovdjursföreningen	Fällfångat vilt	Tiderna för användning av varje typgodkänd fälla måste ses över.	Tillåten tid för jakt beror inte på vilken jaktmetod som används utan ska vara densamma oavsett om jaktvapen eller fångstredskap används vid jakten.
Svenska Rovdjursföreningen	Rovdjur	Föreningen efterlyser en utvärdering av den jakt som skett på stora rovdjur under 2000-talet.	Eventuell utvärdering av jakt på rovdjur hanteras inte inom jakttidsberedningen.
Svenska Rovdjursföreningen	rovdjur	Avskaffa licensjakt på de stora rovdjuren	Licensjakt används bl.a. för att begränsa rovdjursstammarnas storlek. Syftet med skyddsjakt är främst att ta hand om rovdjur som orsakar eller riskerar att orsaka allvarlig skada. (prop 2012/13:191 s. 56). Frågan hanteras inte inom jakttidsberedningen.
Jaktkritikerna	Rovdjur	Jakt bör upphöra på rovdjur.	Hanteras inte inom jakttidsberedningen.
Jaktkritikerna	Allt vilt	Jakt med snaror eller fällor måste upphöra.	Regleras i Naturvårdsverkets föreskrifter om användande av fångstredskap, ej inom jakttidsberedningen.
Jaktkritikerna	Allt vilt	Jakt med lock, ljud, doftsignaler och åtel, samt mineralsten.	Hanteras inte inom jakttidsberedningen.
Jaktkritikerna		Ingen jakt med GPS, GPS på hund eller liknande skall tillåtas.	Hanteras inte inom jakttidsberedningen.
Jaktkritikerna	Allt vilt	Ingen jakt med hagelvapen.	Regleras i Naturvårdsverkets föreskrifter om jaktmedel, ej inom jakttidsberedningen.
Jaktkritikerna		Begränsa/förbjud (?) Blyammunition	Hanteras ej inom jakttidsberedningen.
Jaktkritikerna		Allmänheten ska tryggt och säkert kunna vistas i Sveriges marker.	Jakt är en rätt som följer av äganderätten som är en grundlagsskyddad rätt. Allmänheten har också möjlighet att nyttja naturen med stöd av allemansrätten. Det vilar ett ansvar på den som har rätt att jaga att göra detta på ett hänsynsfullt sätt så att inte konflikter mellan olika intressen uppstår i onödan i enlighet med 27 § JL. Det finns också ett ansvar för den som utövar allemansrätt att vistas i naturen på ett sätt som inte stör jakten.
Jaktkritikerna		Ingen jakt utan hög säkerhet	Säkerhet är en ansvarsfråga för varje enskild jägare i enlighet med 27 § JL som reglerar att jakten skall bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidande och så att människor och egendom inte utsätts för fara.
Jaktkritikerna		Nedsmutsning och förfulande av naturen på grund av jakt	Ansvaret ligger på enskilda jägare, tillsyn och nedskräpning är bl a en kommunal ordningsfråga. Fastighetsägare och Trafikverket har också visst ansvar. Frågan hanteras ej inom jakttidsberedningen.
Jaktkritikerna		Minst samma krav på säkerhet som på godkända skjutbanor	Säkerhet är en ansvarsfråga för varje enskild jägare i enlighet med 27 § JL som reglerar att jakten skall bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidande och så att människor och egendom inte utsätts för fara.

Förslagslämnare	Art(er)	Förslag	Naturvårdsverkets kommentar
Jaktkritikerna		All nöjesjakt, nöjesdödande skall ses som djupt oetisk.	Hanteras ej inom jakttidsberedningen.
Jaktkritikerna		All jakt i hägn skall totalförbjudas.	Hanteras ej inom jakttidsberedningen.
Jaktkritikerna	Björn	Inga utökade jakttider för björn	Regleras i Naturvårdsverkets föreskrifter om licensjakt på rovdjur, ej inom jakttidsberedningen.
Jaktkritikerna	Rovdjur	Rovdjursjakt	Regleras i Naturvårdsverkets föreskrifter om licensjakt på rovdjur, ej inom jakttidsberedningen.
Jaktkritikerna		Utökade jaktmetoder skall alltså icke godtas	Regleras i Naturvårdsverkets föreskrifter om jaktmedel, ej inom jakttidsberedningen.
Jaktkritikerna		Värdet av socioekonomiska konsekvenser skall översättas i siffror	Hanteras ej inom jakttidsberedningen.
Djurskyddet Sverige	Allt vilt	Fångstredskap ska under inga omständigheter användas under tider på året och timmar på dygnet då djuret kan utsättas för temperatur och väder som kan utsätta djuret för lidande. Larm med efterföljande snabb vittjning behöver vara obligatorisk ifall fångstredskap används, för att minska tiden som djuret kan lida.	Regleras i Naturvårdsverkets föreskrifter om användande av fångstredskap, ej inom jakttidsberedningen.
Jaktkritikerna		Jakt med rörliga eller fasta kameror eller från drönare.	Som det får förstås avser förslaget fråga om jaktmedel, hanteras ej inom jakttidsberedningen.

37. Bilaga: Viltforskare som konsulterats

Under jakttidsberedningen har utlåtanden från forskare för flera viltarter inhämtats rörande arternas reproduktions- och uppfödningstider. Dessutom har vi bett forskarna kommentera förslagens konsekvens ur biologiskt/ekologiskt perspektiv.

Vilka forskare som har konsulterats avseende vilka viltarter för paket 2 framgår nedan.

Att forskarna kommenterat ovanstående aspekter innebär inte nödvändigtvis att de ställer sig bakom Naturvårdsverkets förslag, motiveringar och konsekvensbeskrivningar.

Forskare	**Art**
Johan Elmberg, Kalmar högskola	Änder
Åke Lindström, Martin Green, Lunds universitet	Björktrast, nötskrika, kråka, kaja, skata, råka, gråtrut, havstrut, fiskmås och enkelbeckasin
Maria Hörnell Willebrand, Högskolan i innlandet (Norge)	Skogshöns och ripor
Annelie Jönsson, Lunds Universitet	Rapphöna
Jonas Lemel, Naturcentrum AB	Morkulla
Adriaan de Jong, SLU	Sädgås
Johan Månsson, SLU	Gäss
Eric Ringaby, pensionär f.d. SLU	Skogshöns

38. Bilaga: Förslagsuppdelning per paket

38.1. Paket 1 (föregående leverans)

Del av jaktförordning	Avser
Bilaga 1, punkt 1	Hare
Bilaga 1, punkt 2	Bäver
Bilaga 1, punkt 3	Rödräv
Bilaga 1, punkt 4	Iller
Bilaga 1, punkt 5	Mård
Bilaga 1, punkt 6	Grävling
Bilaga 1, punkt 7	Vildsvin
Bilaga 1, punkt 8	Dovhjort
Bilaga 1, punkt 9	Kronhjort
Bilaga 1, punkt 10	Rådjur
Bilaga 1	Ekorre
Bilaga 1	Hermelin
Bilaga 1	Skedand, korp, säl, svärta mfl
Bilaga 2	Älg
9 §	Begränsning tid på dygnet
16 §	Jakt och jaktträning med hund
18 §	Jakt och jaktträning med hund …olämpligt sätt
29 §	29 § Förstörelse av bäverdamm
NY	Licensjakt på säl
Bilaga 4, punkt 1	Främmande vilt
Bilaga 4, punkt 2	Flera vilt på gård eller trädgård, anläggning mm
Bilaga 4, punkt 3 och 4	Hare och vildkanin
Bilaga 4, punkt 5	Gråsparv och pilfink
Bilaga 4, punkt 6	Fåglar vid flygplatser
Bilaga 4, punkt 8	Grävling och rödräv
Bilaga 4, punkt 9	Rödräv och korp
Bilaga 4, punkt 10	Årsunge av rödräv
Bilaga 4, punkt 11	Årsunge av grävling
Bilaga 4, punkt 12	Älg
Bilaga 4, punkt 18	Flera vilt
Bilaga 4, punkt 19	Koltrast och stare
Bilaga 4, punkt 21	Fågel
Bilaga 4, punkt 22	Årskalv hjort
Bilaga 4, punkt 23	Årskalv kronhjort
Bilaga 4	Vildsvin
Bilaga 4	Storskarv
Bilaga 4	Sångsvan och trana
Bilaga 4	Gråhäger
Bilaga 4	Utter

38.2. Paket 2 (denna leverans)

Del av jaktförordning	Avser
Bilaga 1, punkt 11	Sädgås
Bilaga 1, punkt 12	Bläsgås
Bilaga 1, punkt 12	Grågås
Bilaga 1, punkt 14	Kanadagås
Bilaga 1, punkt 15	Gräsand, kricka och bläsand
Bilaga 1, punkt 16-20	Knipa, storskrake, sjöorre, vigg, småskrake, alfågel, ejder
Bilaga 1, punkt 21	Dalripa o fjällripa
Bilaga 1, punkt 22	Järpe, orre och tjäder
Bilaga 1, punkt 23	Orrtupp och tjädertupp
Bilaga 1, punkt 24	Rapphöna
Bilaga 1, punkt 25	Fasan
Bilaga 1, punkt 26	Morkulla
Bilaga 1, punkt 27	Havstrut, gråtrut och fiskmås
Bilaga 1, punkt 28	Ringduva
Bilaga 1, punkt 29	Björktrast
Bilaga 1, punkt 30	Nötskrika
Bilaga 1, punkt 31	Kråka, kaja och skata
Bilaga 1, punkt 32	Råka
Bilaga 1	Enkelbeckasin
Bilaga 1	Snatterand
Bilaga 1	Gränsälvsområdet
Bilaga 4, punkt 7	Årsunge av råka
Bilaga 4, punkt 13	Sädgås
Bilaga 4, punkt 14	Sädgås
Bilaga 4, punkt 15	Grågås
Bilaga 4, punkt 16	Vitkindad gås
Bilaga 4, punkt 17	Kanadagås
Bilaga 4, punkt 20	Ringduva

39. Bilaga: Faktaunderlag för respektive art

För samtliga arter som föreslås vara föremål för allmän jakt finns inledningsvis en faktaruta som ser ut enligt nedan.

Artnamn *Vetenskapligt namn*	
Adb rödlistning (2015)	ArtDatabankens rödlistningsbedömning från 2015 finns för respektive art på artfakta.se. Beskrivningen av rödlistningsbedömningen finns på https://www.artdatabanken.se/var-verksamhet/rodlistning/?gclid=EAIaIQobChMIqK73psuy5gIVSOWaCh1j8Qn8EAAYASAAEgLAEPD_BwE . Bedömningen gjordes 2015 och den kommer uppdateras under 2020. Preliminära bedömningar finns, men eftersom de är just preliminära har Naturvårdsverket valt att inte använda dessa som underlag. För vissa arter finns andra källor och dessa anges då i referensen.
Populationsstorlek och –utv i Sverige (FD art 12, 2019)	För fåglarna återges det troliga värdet för populationsantal enligt rapporteringen från juli 2019 i enlighet med FD artikel 12. I bilaga FD art 12 rapportering – Sverige nivå finns länk till rapporten samt en mer detaljerad sammanfattning för respektive art.
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	För fåglarna återges det troliga värdet för populationsantal enligt rapporteringen från juli 2019 i enlighet med FD artikel 12. I bilaga FD art 12 rapportering – EU nivå finns länk till rapporten samt en mer detaljerad sammanfattning för respektive art.
AEWA - listning	Enligt AEWA:s överenskommelse om listning för ett antal vattenfåglar enligt Agreement Text and Annexes As amended by MOP7 As amended at the 7th Session of the Meeting of the Parties to AEWA 4 - 8 December 2018, Durban, South Africa
Häckningstid och vårflytt inför häckning	Endast fåglar. Uppgiften kommer från SLU:s kunskapssammanställning, se kapitel 41.
Förekomst i Sverige	Endast fåglar. Beskriver respektive arts utbredningsområde i Sverige. Källa är som regel Fåglarna i Sverige 2012 om inget annat framgår.
Avskjutningsstatistik (st)	Uppgifterna kommer som regel från viltdata.se. I de fall avskjutningsstatistik saknats på viltdata.se, har SvJF bistått med uppgifter. SvJF har regeringens uppdrag att samla in statistik och beräkna avskjutningen av de jaktbara viltarter som inte rapporteras till en myndighet.
Övrigt	Övriga fakta om arten som kan vara relevant för jakttidsöversynen, exempelvis: Grannländernas jakttider: • Jakttider i Norge https://www.miljodirektoratet.no/verktoy/ • Jakttider i Danmark https://www.jaegerforbundet.dk/jagt/regler-og-sikkerhed/jagttider/ • Jakttider i Finland https://riista.fi/sv/jakt/jakttider/ • Jakttider på Åland Åland, regeringen Eventuell AEWA förvaltningsplan. ArtDatabankens riskklassificering av främmande vilt. https://www.artdatabanken.se/globalassets/ew/subw/artd/2.-var-verksamhet/publikationer/29.-artdatabankens-risklista/rapport_klassifisering_av_frammande_arter2.pdf
Gällande reglering av jakttid	Referens till reglering av artens jakttider.

40. Bilaga: Häcknings och uppfödningsperioder samt vårflytt inför häckning (enl KCD)

Enligt EU-kommissionens befintliga vägledning för fågeldirektivet artikel 7.4[151]. Vägledningen ska uppdateras med tider från kunskapssammanställningen.

ART	häcknings och uppfödningsperiod	vårflytt inför häckning
Sädgås	10/4-10/8	20/2-20/5
Bläsgås	N/A (icke häckande)	1/3- 31/4
Grågås	10/2- 20/8	20/1- 10/5
Kanadagås	10/3- 31/8	10/2- 20/5
Gräsand	1/3-10/9	1/3-1/6
Kricka	20/3- 31/8	10/3- 10/6
Bläsand	Häcknings och uppfödningsperiod är inte definierad i EU-kommissionens vägledningsdokument för fågeldirektivet för något land.	20/2- 20/6
Knipa	1/4- 10/9	1/3-10/6
Storskrake	10/4-31/8	10/4-31/5
Sjöorre	10/5-20/9	1/4- 20/6
Vigg	10/4-31/8	20/3-20/6
Småskrake	20/5 – 20/9	10/3– 10/6
Alfågel	10/5- 10/9	20/3- 20/6
Ejder	20/3-31/8	10/3-10/5
Dalripa	20/4-10/9	N/A
Fjällripa	20/4-10/9	N/A
Orre	1/3-10/8	N/A
Tjäder	20/3-31/7	N/A
Järpe	1/4 - 10/8	N/A
Rapphöna	20/4-31/7	N/A
Fasan	1/4-10/9	N/A
Morkulla	1/4-20/8	20/2-10/6
Havstrut	10/3-10/8	10/2-20/5
Gråtrut	1/4-20/8	10/2-31/5
Fiskmås	10/4-31/8	10/3-10/6
Ringduva	1/3-30/9	1/3-10/5
Björktrast	1/3-30/9	1/3-10/5
Nötskrika	10/4-20/8	N/A
Kråka	10/3-10/8	N/A
Kaja	10/4-31/7	N/A
Skata	10/3-31/7	N/A
Råka	10/3-30/6	20/2-31/3

[151] Key Concepts document on Period of Reproduction and prenuptial Migration of huntable bird Species in the EU

41. Bilaga: SLU kunskapssammanställning – tid för vårflytt inför häckning, häckningens olika stadier och uppfödningssäsong

Johan Månsson & Anders Jarnemo
Version – ”2020-01-20”

1. Uppdraget

Viltskadecenter (VSC) erhöll 20190901 ett uppdrag från Naturvårdsverket (NV) att uppdatera informationen om häcknings-, uppfödnings- och flyttningsperiod i Sveriges del av ”Key Concepts Document on Period of Reproduction and Prenuptial Migration of Huntable Bird Species in the EU”[152] (KCD). Uppdateringen ska baseras på bästa tillgängliga kunskap och forskning.

2. Bakgrund

EU-kommissionen och företrädare för medlemsstaterna i EU belyste behovet av att ha en tydlig tolkning av begreppen vårsträcks- och reproduktionsperiod i artikel 7.4 i fågeldirektivet (Directive 2009/147 / EC om bevarande av vilda fåglar). Bakgrunden till behovet av en tydlig tolkning kommer från ett domstolsbeslut 1994 (Association Pour la Protection des Animaux Sauvages m.fl. mot Préfet de Maine-et-Loire och Préfet de la Loire-Atlantique, domstolens dom i januari 1994 C-435/92) där det fastslogs att ett fullständigt skydd av jaktbara arter måste garanteras under dessa perioder. En första översyn, av den bästa tillgängliga informationen, för de jaktbara arterna i varje medlemsstat genomfördes 2001 och godkändes då av en kommitté bestående av företrädare för varje medlemsland. Dokumentet har sedan dess uppdaterats för att 1) inkludera data från nya medlemsstater, 2) komplettera med saknade data och 3) för att anpassa uppgifterna till förändringar och nya rön. Arbetet med uppdatering är ganska omfattande men anses vara av stor vikt för att ta hänsyn till de senaste uppgifterna i alla medlemsstater och för att lösa eventuella avvikelser mellan länderna.

3. Metod

Sedan den senaste uppdateringen av KCD har det inte tillkommit mycket vetenskaplig litteratur som täcker kunskap på nationell nivå och som kan ligga till grund för en uppdaterad rapportering om häcknings- och vårsträcksperiod. För uppdraget valde vi därför att använda utdrag från Artportalen[153]. Dessa data, antar vi, innehåller de mest uppdaterade uppgifterna för Sveriges arter.

3.1 Artportalen

Artportalen är en webbplats för observationer av Sveriges växter, djur och svampar. Vem som helst kan rapportera observerade arter och även söka bland de över 50 miljoner fynduppgifterna (jan 2016). Rapportörerna finns runt om i landet och består till största delen av amatörer och ideellt verksamma personer,

[152] https://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/wildbirds/hunting/key_concepts_en.htm.

[153] https://www.artportalen.se/

men också av naturvårdstjänstemän, forskare och andra som i tjänsten genererar fynduppgifter för arter.

Rapportören har ansvaret för fynduppgifternas kvalitet och det är ej tillåtet med anonym rapportering. Vissa av fynden kvalitetsgranskas av utvalda validerare (artexperter för olika organismgrupper). Vilka fynd som granskas beror bland annat på hur intressant arten är ur naturvårdssynpunkt, hur stor osäkerhet som råder kring fyndet eller hur stort intresse som finns kring aktuell artgrupp. När en fynduppgift blivit slutligt bedömd som godkänd eller underkänd låses redigeringsmöjligheten.

3.2 Datasök och kriterier i Artportalen

Data från artportalen laddades ner mellan 21okt-22nov 2019. Data mellan 2000-2019 inkluderades i analysen. Periodens längd är en avvägning mellan att få tillräckligt många observationer och samtidigt erhålla så aktuella uppgifter som möjligt.

På artportalen kan man, utöver art, datum, tid och plats, även rapportera fåglarnas aktivitet. Detta görs genom att välja förutbestämda kriterier i rullgardinsmenyer. Dessa kriterier kan användas för att söka efter observationer där de inkluderade arterna rapporterats som ”sträckande” eller ”häckande”.

3.2.1 Sökkriterier för att definiera häckning

Eftersom det finns fenologiska skillnader i häckningsperiod mellan olika landsdelar gjordes sökningen separat för Götaland, Svealand och Norrland (Nedre och Övre) för att kunna illustrera dessa eventuella skillnader (Fig 1). Rapporter med följande häckningskriterier (fyndegenskaper) antogs vara direkt relaterade till häckning i tid och rum och inkluderades i analysen: 1) ”bo/ägg ungar”; 2) ”bo, hörda ungar”; 3) ”ruvande”; 4) ”föda åt ungar”; 5) ”bär exkrementsäck”; 6) ”besöker bebott bo2; 7) ”pulli nyligen flygga ungar”; 8) ”avledningsbeteende”; 9) ”bobygge”; 10) ”ruvfläckar”; 11) ”parning/parningscermonier” (Fig 2).

Utöver dessa häckningskriterier finns fler kriterier som också indikerar häckning, men de är mer svårtolkade. Dels för att de lämnar mer utrymme för tolkning hos rapportören och dels för att de är svårare att härleda i tid och rum. Tex kan äggskal och bon hittas utanför häckssäsong och då rapporteras vid ”fel” tidpunkt för att indikera häckningssäsong. Likaså kan observationer av beteenden som frekvent förekommer utanför häckningstid som tex spel/sång, upprört beteende, revirhävdande och parbildning, besök i lämplig häckningsbiotop för vissa arter med stor sannolikhet ske utanför häckningstid. Följande häckningsrelaterade kriterier exkluderades från sökning: ”misslyckad häckning”; ”äggskal”; ”nyligen använt bo”; ”upprörd varnande”; ”bobesök?”, ”permanent revir”, ”par i lämplig häckningsbiotop”, ”spel/sång” och ”obs i häcktid, lämplig biotop”.

3.2.2 Sökkriterier för att definiera vårsträck

Sökning gjordes på nationell basis och inkluderade alla kriterier med sträck/migration dvs aktivitetskategori: ”sträckande/migrerande” under månaderna jan-juni. Vi antog att vårsträcket är över sista juni.

Figur 1. Sökning för de olika häckningskriterierna utfördes respektive landsdel i Sverige.

Figur 2. För de data som laddades ner för att belysa häckningsperiod inkluderades elva av totalt tjugo stycken häckningskriterier som var valbara i aktivitetsfältet. För att belysa vårsträcket inkluderades rapporter angivna som sträckande/migrerande enligt fältet aktivitetskategori.

3.3 Vecko- och tiodagarsperioder i Artportalen och KCD

Data exporterades från Artportalen i histogramformat. Artportalen levererar då antalet observationer för respektive art och månad (under perioden 2000-2019). Månaderna är i data-setet uppdelade i fyra stycken veckoperioder dvs det totala antalet veckor i histogrammet blir 48 (inte 52 som för ett år). Vi definierade första veckan i en månad som period 1/4, den andra perioden 2/4 följt av 3/4 och 4/4. I KCD delas däremot månaderna upp i tre 10 dagarsperioder, dvs 1/3, 2/3 och 3/3. För att göra dessa perioder jämförbara likställdes Artportalens första period (1/4) med KCDs första period (1/3), Artportalens andra och tredje period (2/4 & 3/4) likställdes med KCDs andra period (2/3) och Artportalens sista period (4/4) likställdes med KCDs sista period (3/3).

3.4 Trunkering av data

En nackdel med opportunistiska data som grundas på allmänhetens observationer är att rapporter av triviala arter tenderar till att bli underrepresenterade och att besök vid givna lokaler utan observationer inte rapporteras (dvs man saknar uppgifter om insats). Detta är framförallt ett problem när man vill ta fram data om förekomst/antal för vissa lokaler. I vårt fall kan det även leda till att ovanliga (extremt tidiga eller sena) fenologi-observationer rapporteras i högre grad än normalfallen. En annan nackdel med data i Artportalen är att rapportörer kan tolka aktivitetskriterier olika. Tex så kan förbiflygande fåglar rapporteras som sträckande även om det i själva verket handlar om lokala rörelser. Likaså kan rapportörer tolka häckningskriterierna olika. Sådana möjliga fel skapar ett brus i data som måste hanteras. Det förekommer dessutom alltid variation i naturliga system vilket också kan skapa en del brus kring normalvärden av häcknings- och sträckperioder. För att ta hänsyn till möjlig variation i rapportering och naturlig variation har vi utgått från fördelningskurvor och sedan trunkerat data för att minska påverkan av detta brus (dvs man tar inte med de värden som ligger allra längst från medel/median).

För att få en indikation om hur stor andel av data som är korrekt att trunkera jämfördes definitionerna av vårsträcks- och häckningsperiod erhållna från ”artportalenmetoden” och uppgifter från befintlig vetenskaplig litteratur för några av arterna där vi hittade jämförbara uppgifter i litteraturen (se Tabell 1 & 2).

För sträcksdata har vi utgått från medianvärdet och trunkerat vid 10e och 90e percentilen (dvs 80% av alla observationerna inkluderas). Den första veckoperioden i månaden med ett värde >10% definierades som start av perioden och den första veckan med ett värde >90% definierades som slut. Data för häckningsdata hanterades på samma sätt men här har data trunkerats vid 1a och 99e percentilen (dvs 98% av alla observationerna inkluderas). Den första veckan i månaden med värde >1% definierades som start och den första veckan med värde >99% definierades som slut. Skillnaden i mängden data som kan inkluderas för att få jämförbara resultat med uppgifter i litteratur beror troligen på hur stor variation i tolkning av aktivitetskriterierna som finns bland rapportörerna. För häckning valde vi ut de kriterier som vi antog var mer lättolkade både vad gäller aktiviteten i sig men också för att få observationen rätt i tid.

Tabell 1. Jämförelse av vårsträcksperiod definierat genom trunkering av data från Artportalen och uppgifter från vetenskaplig litteratur publicerad efter år 2000.

	Artportalen			Litteratur				
Art	**Start**	**Slut**	**Median**	**Start**	**Slut**	**Median**	**Område**	**Referens**
Ejder	Mars 2/3	Maj 2/3	April 1/3	Mars 3/3	-	April 1/3	Finska viken	Lehikoinen mfl 2006
Kricka	Mars 2/3	Maj 1/3	April 2/3	Mars 2/3	Maj 1/3	-	Europa	Guilleman & Elmberg 2014
Vitkind. gås	Mars 3/3*	Maj 2/3*	Maj 1/3	Mars 1/3-April 3/3**	Maj 1/3-Maj3/3**	-	Gotland	Black mfl 2014
Sångsvan	Jan 2/3	April 2/3	Mars 2/3	Feb 2/3	April 2/3	-	Mellansverige	Månsson & Hämäläinen 2012

**huvuddelen av gäss som passerar Sverige är de arktiska, **tidigare start för de Gotländska gässen jmfrt med de arktiska*

Tabell 2. Jämförelse av häckningsperiod definierat genom trunkering av data från Artportalen och uppgifter från vetenskaplig litteratur publicerad efter år 2000.

	Artportalen			Litteratur				
Art	**Start**	**Slut**	**Median**	**Start**	**Slut**	**Median**	**Område**	**Referens**
Ejder	Maj 1/3	Aug 2/3	Juni 1/3	April 3/3*	Aug 2/3 *oberoende 3mån efter äggläggn*[2]	-	Island	[1]Alba mfl 2009 [2]Larsson & Niemi 2018
Kricka	April 3/3	Aug 2/3	Juni 3/3	Maj 1/3*	Aug 2/3 *oberoende 9-11v efter äggläggn*[2]	-	Finland	Guilleman & Elmberg 2014
Vitkind. gås	April 1/3	Aug 1/3	Juni 2/3	April 3/3*	Aug 1/3	-	Gotland	Black mfl 2014
Sångsvan	April 1/3	Sept 3/3	Juni 1/3	Mars 3/3-April 1/3 *April 3/3-Maj2/3**	Sept 1/3-3/3 *oberoende 17v efter äggläggn*	-	Finland, Iceland, Norway	Brazil 2003

**äggläggning, **parning*

3.5 Datamängd och hantering av större avvikelser från tidigare KCD-rapportering

För några av arterna fanns väldigt få rapporterade observationer <300; alfågel, dalripa, fjällripa, sjöorre och sädgås. För dessa arter gjordes en komplettering av uppgifter genom litteratursök och genom personliga forskarkontakter.

Efter genomgång av de resultat vi erhöll från Artportalen gjorde vi en jämförelse med tidigare KCD-rapportering (se tabell 3 & 4). Där det förekom större avvikelser (>30dgr) gjorde vi ytterligare tre insatser för att utröna vad avvikelsen kunde bero på; 1) en granskning av när förändringen sker i antalet rapporter av sträckande fåglar (detta gjordes för alfågel, björktrast, fiskmås, gråtrut, havstrut och sångsvan) vilka mycket frekvent rapporteras sträckande under hela vintern), 2) en granskning av detalj i rapporterna i artportalen (tex kommentarsfält eller

fotodokumentation för att tex utröna storlek/stadie på ungfåglar som rapporterats som pulli/nyligen flygga sent under hösten tex fasan, orre, rapphöna och tjäder) 3) ett litteratursök för att om möjligt hitta färska publikationer/uppgifter för att få ytterligare stöd för definitionen av vårsträcks- och häckningsperiod.

4. Resultat

4.1 Vårsträck

Artportalens data visar en ganska tydlig normalfördelningskurva för sträckrörelserna hos samtliga sträckande arter (Appendix 1). Data visar också en tydlig topp av observationer av sträckande fåglar första veckan i januari för huvuddelen av de arter som förekommer i landet under vintern. Likaså är andelen sträckobservationer av några av de vanliga kustövervintrare hög i början av året (alfågel, gråtrut, havstrut och sångsvan). Liknande mönster ses även för björktrast. Generellt ses inga större förändringar i sträckmönster från tidigare KCD-rapportering (Tabell 3a). Möjligen finns det en trend till att ”artportalenmetoden” indikerar något tidigare sträckstart och sträckslut jämfört med tidigare KCD-rapportering. För fem arter avviker artportalen avsevärt från tidigare KCD-rapportering (alfågel, björktrast, fiskmås, gråtrut, havstrut och sångsvan) vilka frekvent rapporteras som sträckande under hela vintern. Tidpunkten för när en tydlig ökning av antalet observationer av sträckande individer sker sammanfaller dock väl med tidigare rapportering vilket stöder den tidigare rapporteringen snarare än flera veckors tidigare sträckstart.

4.2 Artportalen - Häckning

Artportalens data visar även för häckningsperioden en tydlig normalfördelningskurva för samtliga arter (Appendix 1). Data visar även en tydlig skillnad i fenologi, där häckningsperioden generellt ligger senare i Norrland jämfört med Svealand och Götaland men att den skillnaden minskar mot slutet av häckningssäsongen.

I de allra flesta fall så stöder artportalen tidigare KCD-rapportering med endast några små avvikelser i häckningsperioden (Tabell 4a). För vissa arter erhålls dock häckningsperioder som skiljer sig nämnvärt från tidigare. Kråkfåglarna har generellt en tidigare start än vad som rapporterats tidigare. I artportalen finns rapporter om bobygge redan i februari för kaja, råka och skata. Likaså skiljer sig hönsfåglarnas (fasan, järpe, orre, rapphöna och tjäder) häckningsperiod från tidigare rapportering. Artportalenmetoden ger generellt ett senare slut på häckningsperioden än vad som tidigare har rapporterats. Sena rapporter av ”pulli/nyligen flygga” där även fotodokumentation finns gäller i många fall fullt utvecklade ungar men där kullarna fortfarande hänger ihop långt in på hösten (aug/sept). Det finns dock även några få rapporter med fotodokumentation av ej fullt utvecklade ungfåglar i augusti av rapphöns. Det är dock svårt att genom rapporterna i Artportalen verifiera om det rör sig om mycket sena och ovanliga fynd av vilda fåglar eller om det rör sig om utsatta fåglar. Vi har på grund av svårigheterna att tolka fynden för hönsfåglarna (dels för att de håller ihop i kullar länge trots att de är fullt utvecklade och dels för att det rör sig om en blandning av vilda och utsatta rapphöns och fasaner) valt att gå på tidigare KCD-rapportering. För några arter (alfågel, dalripa, fjällripa, sjöorre och sädgås) fanns

få observationer, för dessa har vi sökt uppdaterad litteratur utan att lyckas. För riporna har däremot uppgifter hämtats från forskningsprojekt och medan vi för alfågel, sjöorre och sädgås har gått på den tidigare KCD-rapporteringen.

5. Diskussion

För uppdraget att ta fram vårsträcks- och häckningsperiod för de svenska arterna valde vi att använda Artportalen. Uppdateringen av KCD ska baseras på bästa tillgängliga kunskap och forskning och vi tillsammans med flera forskare (se 7 Forskarreferensgrupp) antar att Artportalens uppgifter är de mest uppdaterade för Sveriges fåglar.

Fördelen med Artportalen är att det finns en mycket stor mängd sentida och uppdaterad data att grunda resultat och slutsatser på. Nackdelen är att data även innehåller en del brus och tolkningssvårigheter som måste hanteras. Ett exempel på sådant brus är den topp av sträckrapporter som uppstår för samtliga arter första veckan i januari. Det visar snarare än högre aktivitet på fågelskådare som ska ”årskryssa” tidigt på det nya året än en ökad sträckaktivitet. Dessa fåglar är dessutom högst troligen inte vårsträckande utan övervintrare som kanske bara förflyttar sig lokalt. Vi valde att försöka nyttja fördelen med den stora mängden data och att bli av med extremvärden och felrapporteringar genom att utgå från normalfördelningarna och inte ta med data som ligger långt från medianvärdena (trunkering). Det är förstås svårt att veta exakt var man ska trunkera data för att få de mest rättvisande slutsatserna om periodernas längd. Genom att jämföra utfallet med vår metod med sentida vetenskapligt framtagna häcknings- och sträckuppgifter kan vi dock se att bruset är större för rapportering av sträckriterierna (80% av data inkluderades) jmfrt med häckningskriterierna (99% av data inkluderades). Det visar sig också att olika metoder kan vara nödvändigt för att hantera variationen och olikheterna mellan arter. Vissa arter visar tydligare mönster för start och slut av sträck och häckning. Detta kan även bero på att vissa arters beteenden är lättare att tolka och därmed blir aktivitetskriterierna till större grad korrekt rapporterade. Tex så tenderar rapportörer att rapportera morkullans spelflykt som sträck i många fall. Även hönsfåglarna visade sig skapa tolkningsproblem då många rapporter av pulli/nyligen flygga högst troligen rör fullt utvecklade ungar men som fortfarande håller ihop i kullar under andra hälften av augusti och september.

Vi valde att inte ta med alla häckningskriterier för att renodla de som vi antar är lättast för rapportörerna att tolka lika men också de där beteendet är direkt kopplat till tid och rum. Troligen så underskattar vi häckningsperiodens längde för några arter som anländer till häckplats men som inte direkt börjar med de direkta rena häckningsbestyren som spel och bobygge. Vi valde att inte ta med tex ”par i lämplig häckningsbiotop” efter som många av arterna bildar par tidigt och uppträder i lämpliga biotoper under hela flytten. En underskattning av häckningsstart är dock av mindre betydelse eftersom vårsträcket utgör starten för när en art ändå inte får jagas enligt EU:s fågeldirektiv. Det gäller dock inte de få arter som inte flyttar.

Tabell 3a. Vårsträck enligt rapporter från Artportalen (se appendix 1). Värdena bygger på fördelningen av antalet rapporter med median och trunkering vid 10e och 90e percentilen - dvs 80% av alla värden är inkluderade. Detta görs för att utesluta rapporter där kriteriet "sträckande" använts men som i själva verket rör lokala förflyttningar. För några stannfåglar har denna trunkering inte varit tillräcklig utan okulär kontroll av graferna har gjorts för att se när på våren en förändring i sträckrörelse sker (se appendix 1). Asterisks indikerar variation i data från Artportalen (se tabell 3b).

Art	N obs	JAN	JAN	JAN	FEB	FEB	FEB	MAR	MAR	MAR	APR	APR	APR	MAJ	MAJ	MAJ	JUN	JUN	JUN
Alfågel	9827			*															
Björktrast	3783		*																
Bläsand	7738																		
Bläsgås	4461																		
Dalripa	-																		
Ejder	29150																		
Enkelbeckasin	995																		
Fasan	-																		
Fiskmås	8951			*															
Fjällripa	-																		
Grågås	27995																		
Gråtrut	7776		*																
Gräsand	4300																		
Havstrut	3994		*																
Jarpe	-																		
Kaja	7437																		
Kanadagås	12260																		
Knipa	8536																		
Kricka	6083																		
Kråka	5974																		
Morkulla	738																		
Nötskrika	352																		
Orre	49																		
Rapphöna	-																		
Ringduva	15935																		
Råka	4591																		
Sjöorre	28832																		
Skata	230																		
Småskrake	13803																		
Snatterand	2003																		
Storskrake	13637																		
Sångsvan	44560		*																
Sädgås	17474																		
Tjäder	-																		
Trana	41444																		
Vigg	7832																		
Vitkindad gås	26937																		

Tabell 3b. Kommentarer gällande arter och värden i Tabell 3a.

Art	Kommentar
Alfågel	*Delvis stannfågel som rapporteras som sträckande under hela vintern. Ökning av antalet sträckrapporter enligt appendix sker första perioden i mars.
Björktrast	*Delvis stannfågel som rapporteras som sträckande under hela vintern. Ökning av antalet sträckrapporter enligt appendix sker andra perioden i mars.
Bläsand	
Bläsgås	
Dalripa	
Ejder	
Enkelbeckasin	
Fasan	
Fiskmås	*Delvis stannfågel som rapporteras som sträckande under hela vintern. Ökning av antalet sträckrapporter enligt appendix sker första perioden i mars.
Fjällripa	
Grågås	
Gråtrut	*Delvis stannfågel som rapporteras som sträckande under hela vintern. Ökning av antalet sträckrapporter enligt appendix sker sista perioden i februari.
Gräsand	
Havstrut	*Delvis stannfågel som rapporteras som sträckande under hela vintern. Ökning av antalet sträckrapporter enligt appendix sker sista perioden i februari
Järpe	
Kaja	Ej rapporterad som flyttande i tidigare KCD-rapportering
Kanadagås	
Knipa	
Kricka	
Kråka	Ej rapporterad som flyttande i tidigare KCD-rapportering
Morkulla	Sena sträckrapporter rör högst troligen "spel/sång" men rapporteras högst troligen som "morkullesträck".
Nötskrika	Ej rapporterad som flyttande i tidigare KCD-rapportering
Orre	Ej rapporterad som flyttande i tidigare KCD-rapportering
Rapphöna	
Ringduva	
Råka	
Sjöorre	
Skata	Ej rapporterad som flyttande i tidigare KCD-rapportering
Småskrake	
Snatterand	
Storskrake	
Sångsvan	*Ingen tidigare KCD-rapportering att jämföra mot. Delvis stannfågel som rapporteras som sträckande under hela vintern. Ökning av antalet sträckrapporter enligt appendix sker sista perioden i februari.
Sädgås	
Tjäder	
Trana	Ingen tidigare KCD-rapportering att jämföra mot.
Vigg	
Vitkindad gås	Ingen tidigare KCD-rapportering att jämföra mot.

Tabell 4a. Häckningstid enligt rapporter med angivna häckningskriterier från Artportalen (se appendix 1). Värdena bygger på fördelningen av antalet rapporter med median och trunkering vid 1a och 99e percentilen - dvs 98% av alla värden är inkluderade. Detta görs för att utesluta rapporter där kriterier "häckning" använts av misstag eller felaktigt. Där stora avvikelser förekommit från tidigare KCD-rapportering har stöd hämtats från litteratursök, kontakt med forskare (MH=Maria Hörnell Willebrand) och genom manuell granskning av rapporter i Artportalen. Asterisks indikerar variation i data från Artportalen (se tabell 4b).

Art	Percentil	N obs	JAN	JAN	JAN	FEB	FEB	FEB	MAR	MAR	MAR	APR	APR	APR	MAJ	MAJ	MAJ	JUN	JUN	JUN	JUL	JUL	JUL	AUG	AUG	AUG	SEP	SEP	SEP	OKT	OKT	OKT	NOV	NOV	NOV	DEC	DEC	DEC
Alfågel	1	235																																				
Björktrast	1	10014																																				
Bläsand	1	1443																																				
Bläsgås	1	-																																				
Dalripa	1	143																																				
Ejder	1	416																																				
Enkelbeckasin	1	700																																				
Fasan	1	1388																												*								
Fiskmås	1	16236																																				
Fjällripa	1	77																																				
Grågås	1	32669																																				
Gråtrut	1	5981																																				
Gräsand	1	27276																																				
Havstrut	1	4218																																				
Järpe	1	1832																									*											
Kaja	1	4901			*																										*							
Kanadagås	1	12931																						*														
Knipa	1	24437																																				
Kricka	1	4746																																				
Kråka	1	5762																																				
Morkulla	1	1037																																				
Nötskrika	1	1298																																				
Orre	1	1928																										*										
Rapphöna	1	829																										*										
Ringduva	1	5467																																				
Råka	1	3460																																				
Sjöorre	1	63																																				
Skata	1	9618																																				
Småskrake	1	307																																				
Snatterand	1	4249																																				
Storskrake	1	9497																																				
Sångsvan	1	27306																											*									
Sädgås	1	95																																				
Tjäder	1	12780	*																											*								
Trana	1	17476																																				
Vigg	1	467											*																									
Vitkindad gås	1	8855																																				

Tabell 4b. Kommentarer gällande arter och värden i Tabell 4a.

Art	Kommentar
Alfågel	Få observationer. Ingen färsk litteratur hittad. Har varit i kontakt med forskare vid Lunds universitet (Fredrik Haas mfl). Går på tidigare KCD-rapportering.
Björktrast	
Bläsand	Saknades uppgift att jämföra mot från tidigare KCD
Bläsgås	Häckar ej i Sverige. Finns ett fåtal "häckobsar" i Götaland.
Dalripa	Få observationer. Ingen färsk litteratur hittad. Har varit i kontakt med Maria Hörnell Willebrand som anger mittenperioden i augusti som slutdatum.
Ejder	
Enkelbeckasin	
Fasan	*Kullar (pulli/nyligen flygga)observerade sent-tidig september. Går ej att avgöra om det är vilda eller utsättningsfåglar. Går på tidigare KCD-rapportering
Fiskmås	
Fjällripa	Få observationer. Ingen färsk litteratur hittad. Har varit i kontakt med Maria Hörnell Willebrand som anger mittenperioden i augusti som slutdatum.
Grågås	*Stora massan av rapporter inom givet intervall. Sena kullar med ej flygga ungar finns dock obsade och rapporterade i augusti.
Gråtrut	
Gräsand	
Havstrut	
Järpe	*Rapporteras spelande på hösten vilket förlänger häckningstid enligt artportalen. Rapporter från mitten av augusti och framåt rör kullar/familjer med flygga ungar
Kaja	*Rapporter om bobygge från januari (3 obsar) och feb (23 obsar). De sena rapporterna är observationer när de besöker tidigare bon/hål men det rör inte häckning. Bara enstaka obsar av ungar senare än juli.
Kanadagås	*Stora massan av rapporter inom givet intervall. Sena kullar med ej flygga ungar finns dock obsade och rapporterade i första hälften av augusti.
Knipa	
Kricka	Häckstart rimlig enligt Johan Elmberg och litteratur
Kråka	
Morkulla	Små ungar obsas i början av september.
Nötskrika	
Orre	*Svårtolkade sena rapporter av pulli/nyligen flygga ungar i Artportalen. Några sena rapporter med fotodokumentation som visar fullt utvecklade ungar fast de hänger ihop i kullar. Ingen färsk litteratur. Går på tidigare KCD-rapportering.
Rapphöna	*Ej fullt utvecklad fåglar fotodokumenterade i aug. Går ej att avgöra om det är vilda eller utsättningsfåglar. Går på tidigare KCD-rapportering
Ringduva	
Råka	Rapporter om bobygge börjar redan i jan (~40 obsar) och feb (~95 obsar). Rapporter om matande av ungar i mitten av juli
Sjöorre	Få observationer. Ingen färsk litteratur hittad. Har varit i kontakt med forskare vid Lunds universitet (Fredrik Haas mfl). Går på tidigare KCD-rapportering.
Skata	Rapporter om bobygge börjar redan i jan (200 obsar) och feb (550 obsar). Få obsar verifierade av dunungar efter första perioden i augusti. En rapport om matning 22aug.
Småskrake	
Snatterand	
Storskrake	
Sångsvan	*Ingen tidigare KCD-rapportering att jämföra mot. Ej flygga ungar rapporterade i slutet av augusti. Fotodokumnetation på gränsfall i början av september. Senare septemberrapporter rör flygga ungar enligt kommentarer i artportalen.
Sädgås*	Få observationer. Går på tidigare KCD-rapportering.
Tjäder*	*Spelgalna tjädrar rapporteras året runt. Dessutom har spelplatser rapporterats som spel/sång vilket ger bias i data. Ökad rapportering av spel under mars. Svårtolkade sena rapporter av pulli/nyligen flygga ungar i Artportalen avtagande observationer av pulli I början av aug.
Trana	Ingen tidigare KCD-rapportering att jämföra mot. Ej flygga ungar rapporterade i slutet av augusti. Septemberrapporter rör flygga ungar. Erfarenheter från märkningsprojekt Månsson mfl.
Vigg	*Avvikande start från tidigare KCD. Sen häckning enligt äldre litteratur.
Vitkindad gås	Ingen tidigare KCD-rapportering att jämföra mot. Stämmer väl med Kjell Larssons uppgifter.

7. Forskarreferensgrupp

Diskussioner om metoden i denna rapport har kontinuerligt skett med Prof Henrik Andrén, SLU; Prof Johan Elmberg, HKR; Prof Tomas Pärt, SLU. De är alla eniga om att Artportalen högst troligen innehåller den mest relevanta informationen i både tid (sentida) och rum (Sverige) men att det finns svårigheter att få till en objektiv metod som passar för alla arter.

8. Referenser

Appendix 1 – Grafer över vårsträck och häckningsdata

Grafer över vårsträck och häckning för samtliga arter i bokstavsordning. Data från Artportalen för perioden 2000–2019. Se metod för sökkriterier. Varje månad är uppdelad i fyra veckoperioder, dvs v1-4 = januari, v5-8 = februari osv dvs totalt 48veckor inte 52.

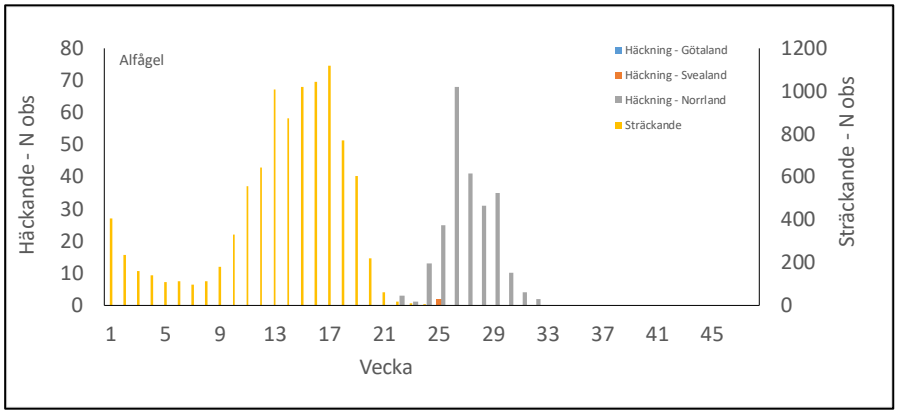

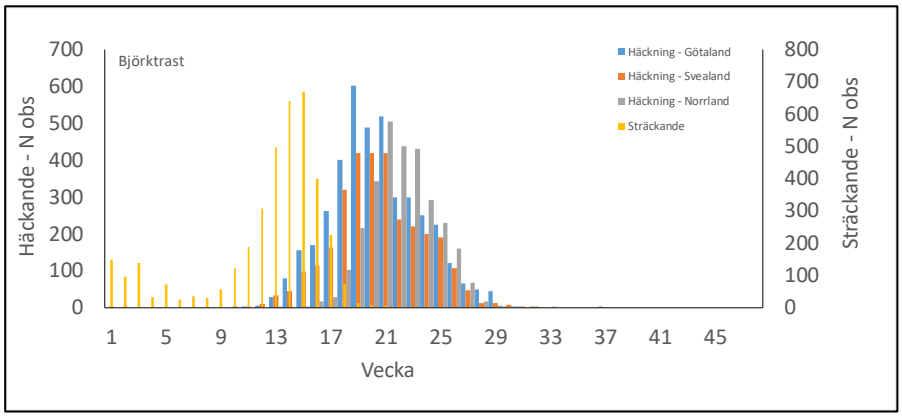

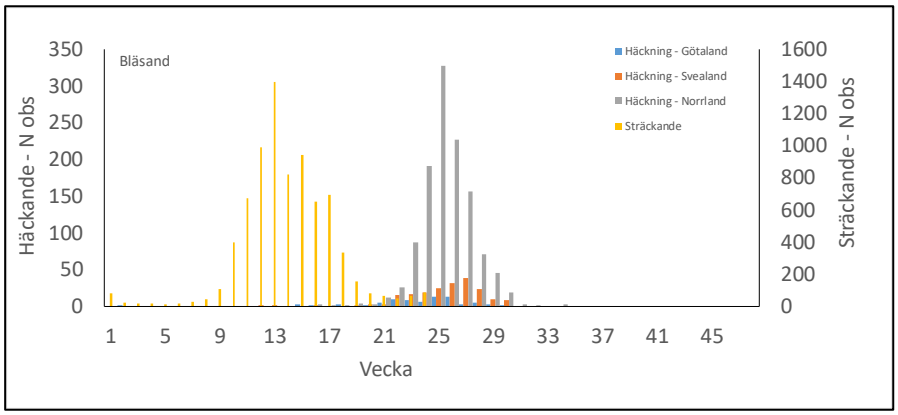

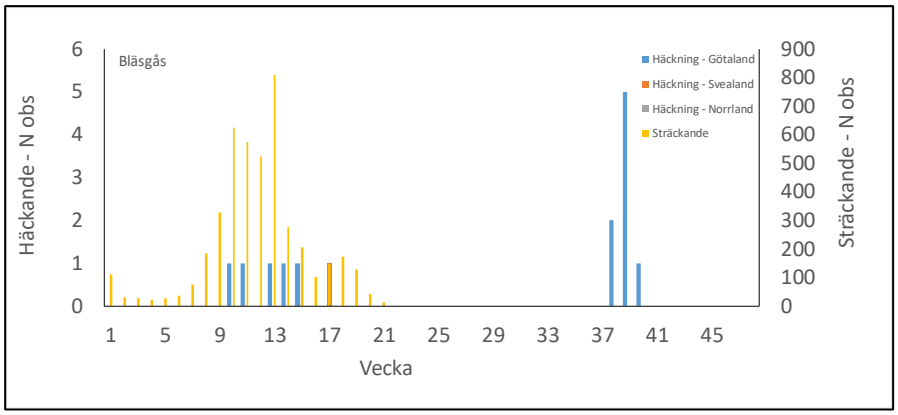
Bläsgås
Häckning - Götaland
Häckning - Svealand
Häckning - Norrland
Sträckande
Häckande - N obs
Sträckande - N obs
Vecka

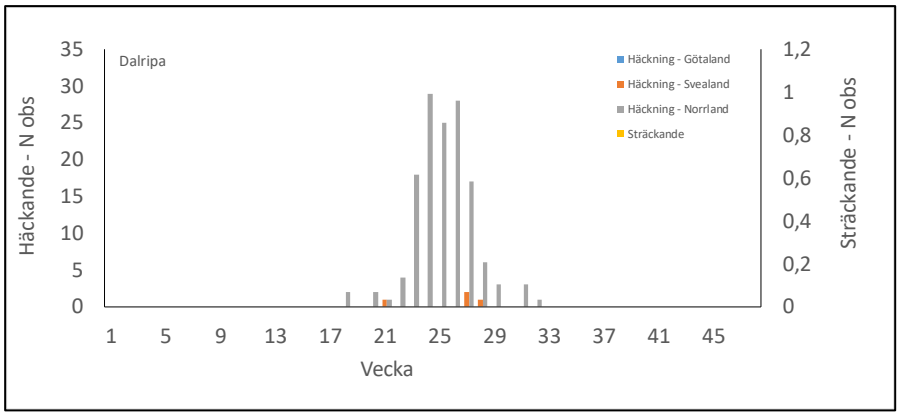
Dalripa
Häckning - Götaland
Häckning - Svealand
Häckning - Norrland
Sträckande
Häckande - N obs
Sträckande - N obs
Vecka

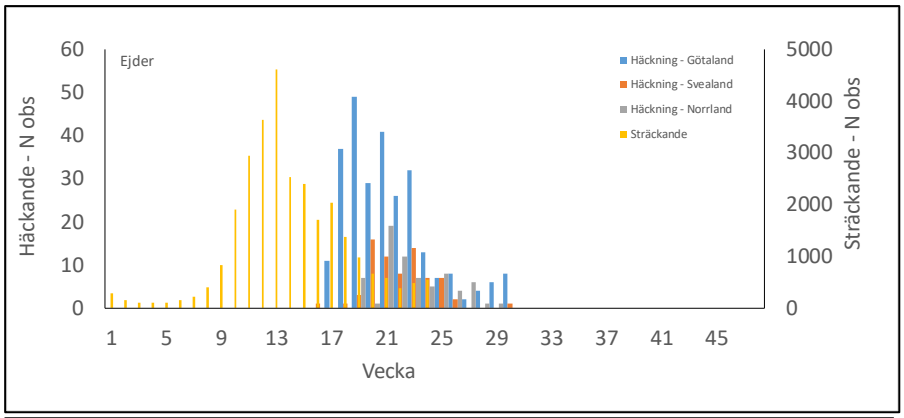
Ejder
Häckning - Götaland
Häckning - Svealand
Häckning - Norrland
Sträckande
Häckande - N obs
Sträckande - N obs
Vecka

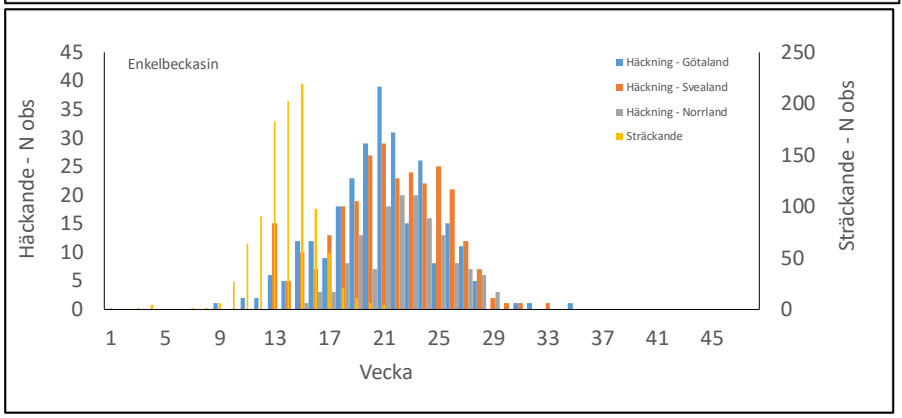
Enkelbeckasin
Häckning - Götaland
Häckning - Svealand
Häckning - Norrland
Sträckande
Häckande - N obs
Sträckande - N obs
Vecka

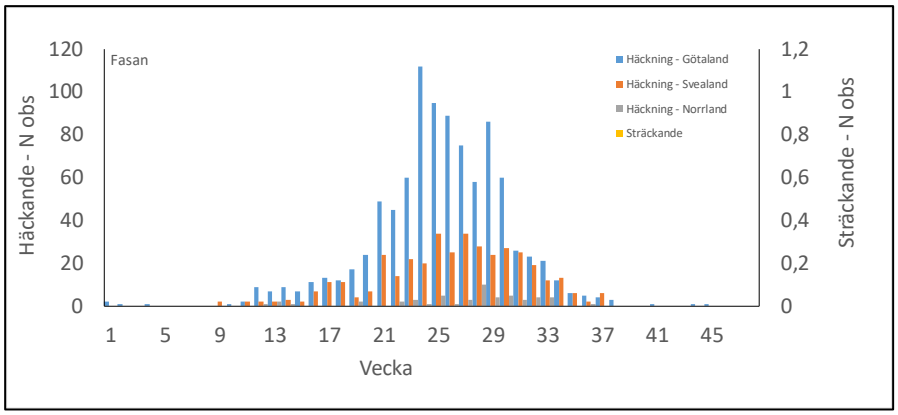
Fasan
Häckning - Götaland
Häckning - Svealand
Häckning - Norrland
Sträckande
Häckande - N obs
Sträckande - N obs
Vecka

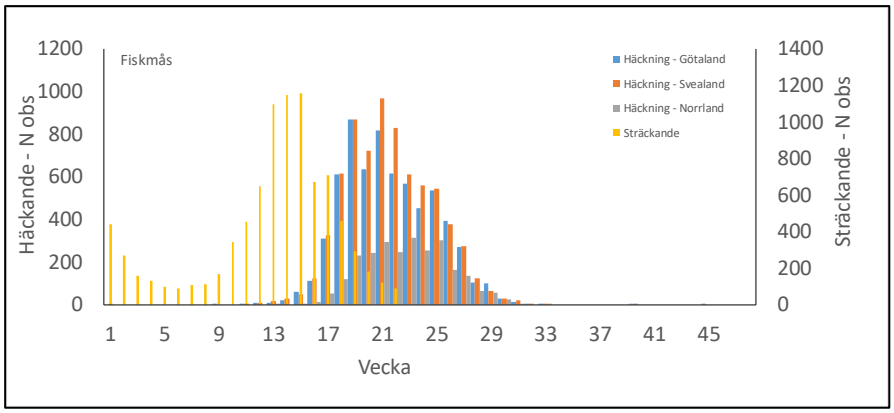
Fiskmås
Häckning - Götaland
Häckning - Svealand
Häckning - Norrland
Sträckande
Häckande - N obs
Sträckande - N obs
Vecka

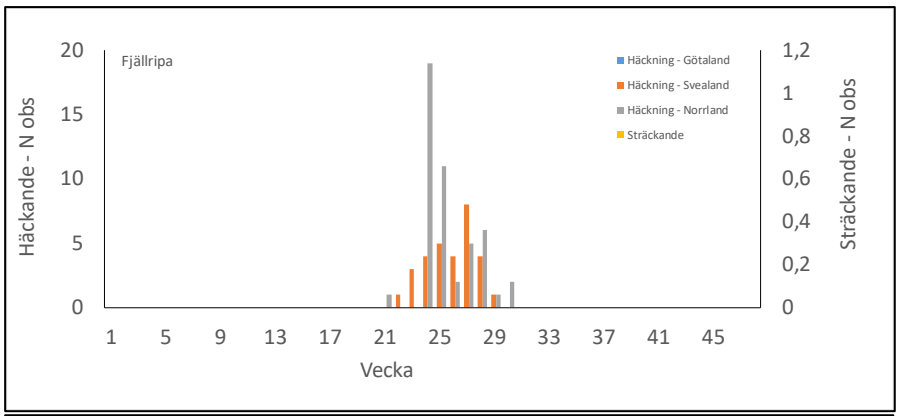
Fjällripa
Häckning - Götaland
Häckning - Svealand
Häckning - Norrland
Sträckande
Häckande - N obs
Sträckande - N obs
Vecka

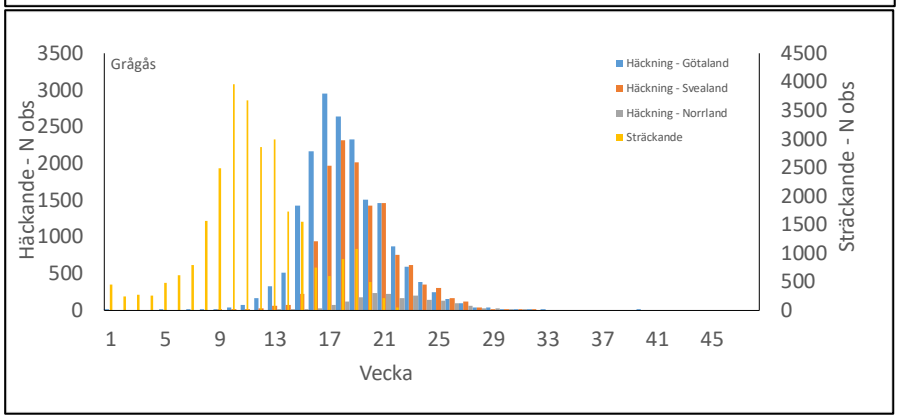
Grågås
Häckning - Götaland
Häckning - Svealand
Häckning - Norrland
Sträckande
Häckande - N obs
Sträckande - N obs
Vecka

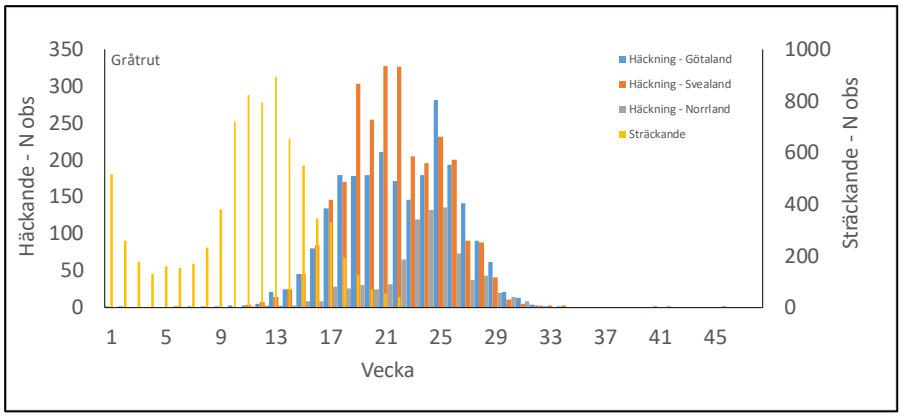
Gråtrut
Häckning - Götaland
Häckning - Svealand
Häckning - Norrland
Sträckande
Häckande - N obs
Sträckande - N obs
Vecka

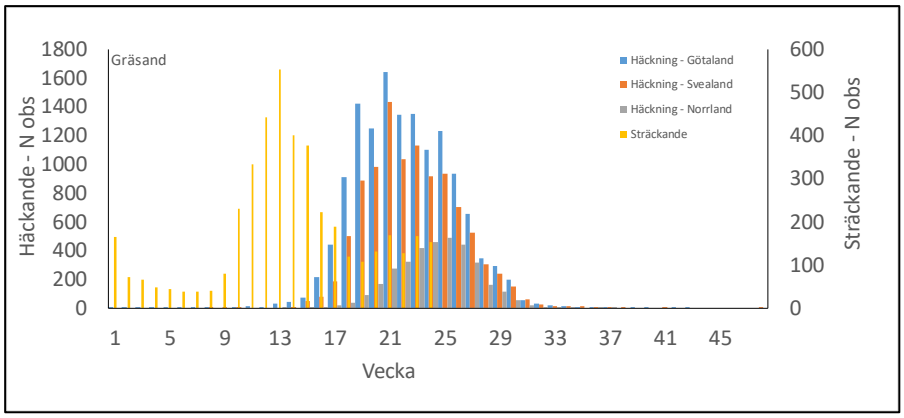
Gräsand
Häckning - Götaland
Häckning - Svealand
Häckning - Norrland
Sträckande
Häckande - N obs
Sträckande - N obs
Vecka

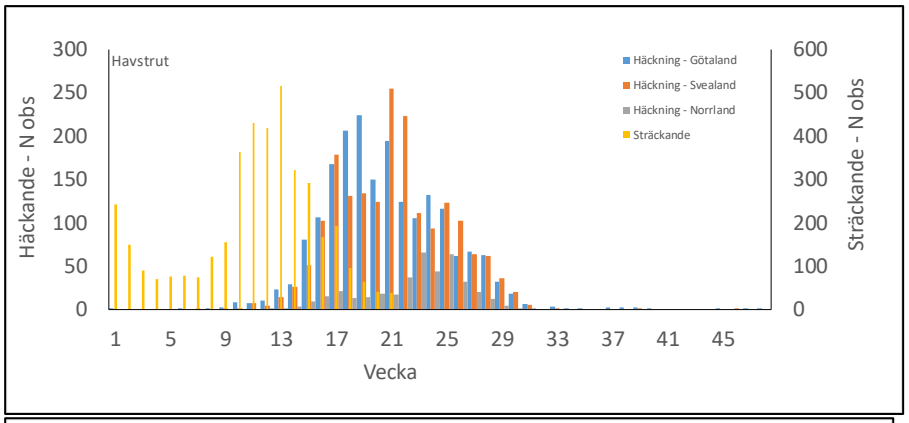
Havstrut
Häckning - Götaland
Häckning - Svealand
Häckning - Norrland
Sträckande
Häckande - N obs
Sträckande - N obs
Vecka

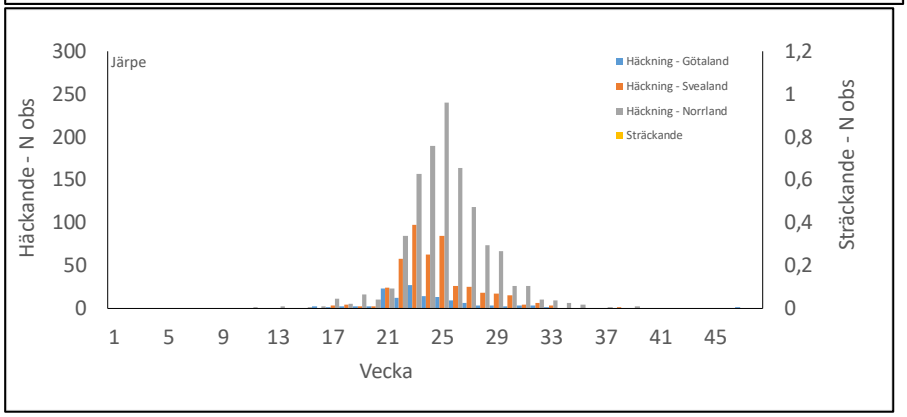
Järpe
Häckning - Götaland
Häckning - Svealand
Häckning - Norrland
Sträckande
Häckande - N obs
Sträckande - N obs
Vecka

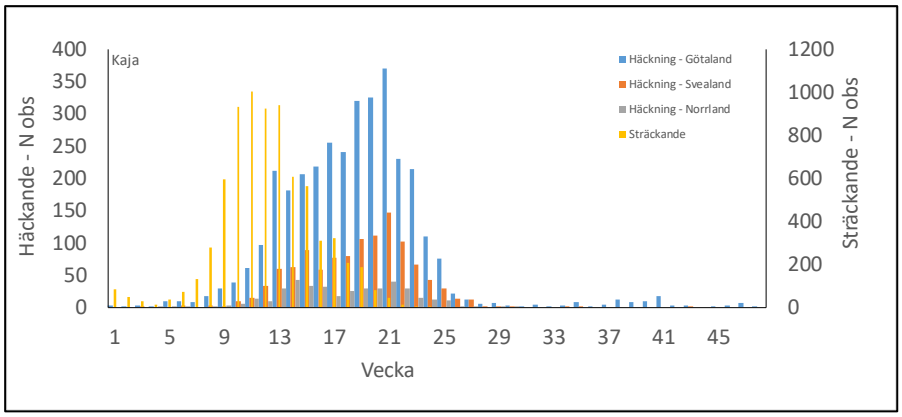
Kaja
Häckning - Götaland
Häckning - Svealand
Häckning - Norrland
Sträckande
Häckande - N obs
Sträckande - N obs
Vecka
0
50
100
150
200
250
300
350
400
0
200
400
600
800
1000
1200
1 5 9 13 17 21 25 29 33 37 41 45

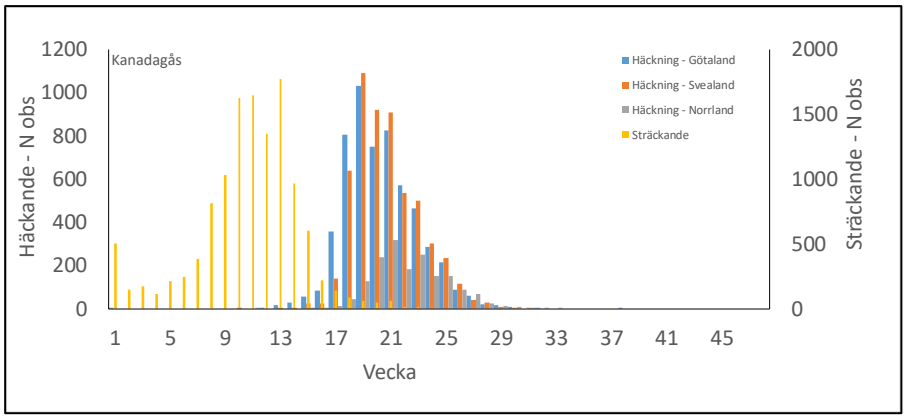
Kanadagås
Häckning - Götaland
Häckning - Svealand
Häckning - Norrland
Sträckande
Häckande - N obs
Sträckande - N obs
Vecka
0
200
400
600
800
1000
1200
0
500
1000
1500
2000
1 5 9 13 17 21 25 29 33 37 41 45

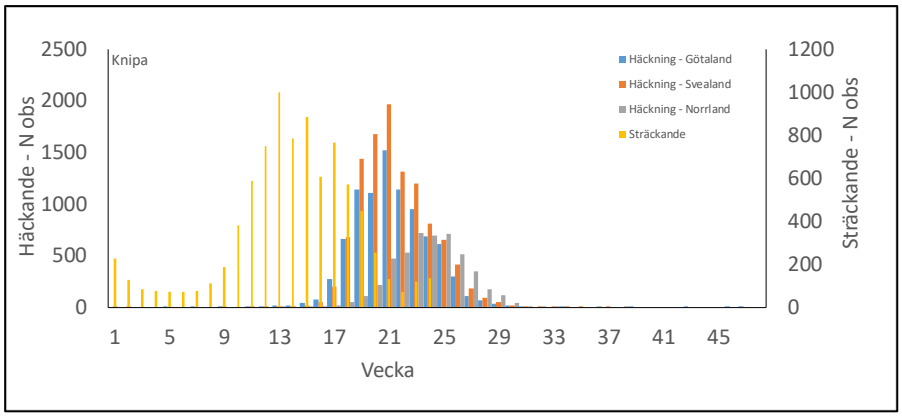
Knipa
Häckning - Götaland
Häckning - Svealand
Häckning - Norrland
Sträckande
Häckande - N obs
Sträckande - N obs
Vecka
0
500
1000
1500
2000
2500
0
200
400
600
800
1000
1200
1 5 9 13 17 21 25 29 33 37 41 45

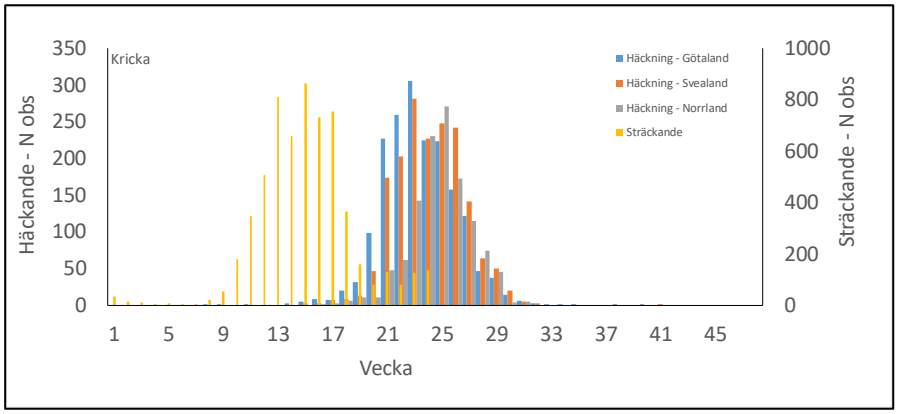
Kricka
Häckning - Götaland
Häckning - Svealand
Häckning - Norrland
Sträckande
Häckande - N obs
Sträckande - N obs
Vecka
0
50
100
150
200
250
300
350
0
200
400
600
800
1000
1 5 9 13 17 21 25 29 33 37 41 45

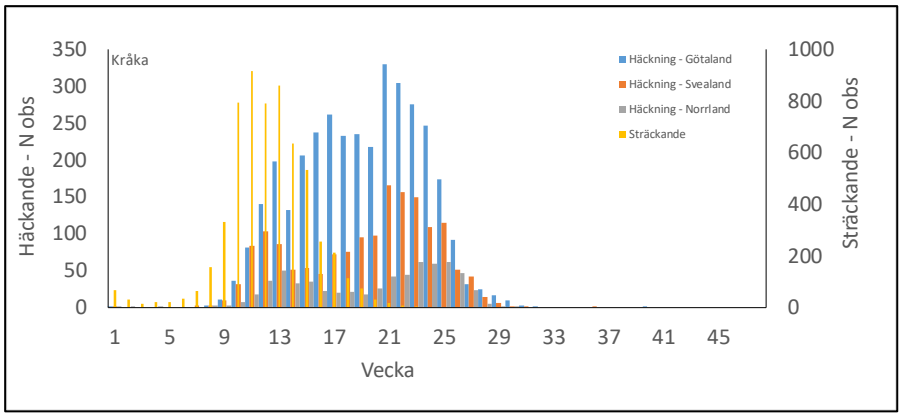
Kråka
Häckning - Götaland
Häckning - Svealand
Häckning - Norrland
Sträckande
Häckande - N obs
Sträckande - N obs
Vecka
0
50
100
150
200
250
300
350
0
200
400
600
800
1000
1 5 9 13 17 21 25 29 33 37 41 45

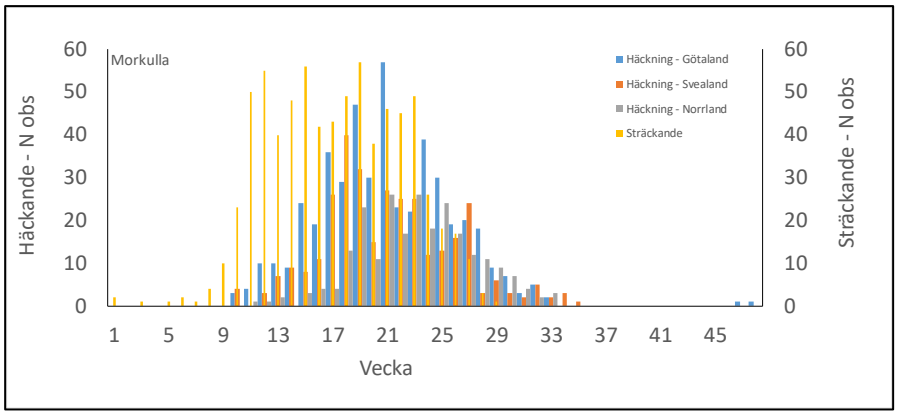
Morkulla
Häckning - Götaland
Häckning - Svealand
Häckning - Norrland
Sträckande
Häckande - N obs
Sträckande - N obs
Vecka
0
10
20
30
40
50
60
0
10
20
30
40
50
60
1 5 9 13 17 21 25 29 33 37 41 45

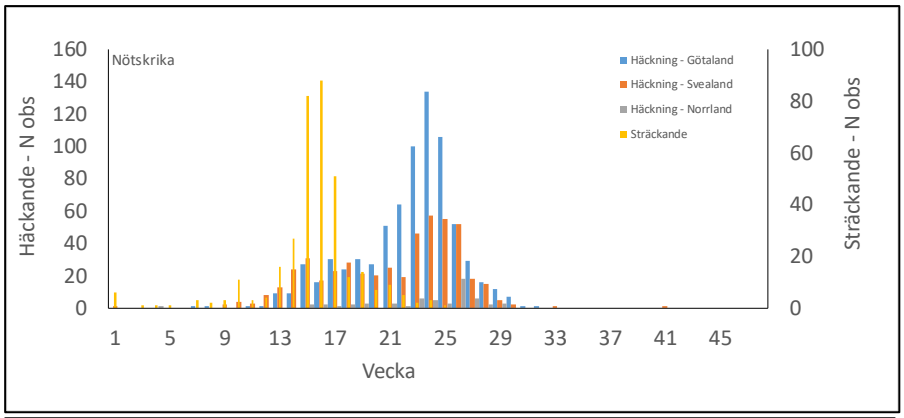
Nötskrika
Häckning - Götaland
Häckning - Svealand
Häckning - Norrland
Sträckande
Häckande - N obs
Sträckande - N obs
Vecka
0
20
40
60
80
100
120
140
160
0
20
40
60
80
100
1 5 9 13 17 21 25 29 33 37 41 45

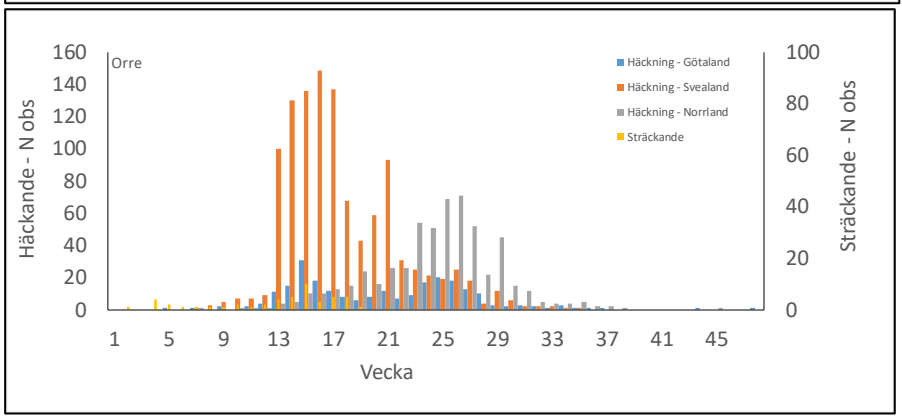
Orre
Häckning - Götaland
Häckning - Svealand
Häckning - Norrland
Sträckande
Häckande - N obs
Sträckande - N obs
Vecka
0
20
40
60
80
100
120
140
160
0
20
40
60
80
100
1 5 9 13 17 21 25 29 33 37 41 45

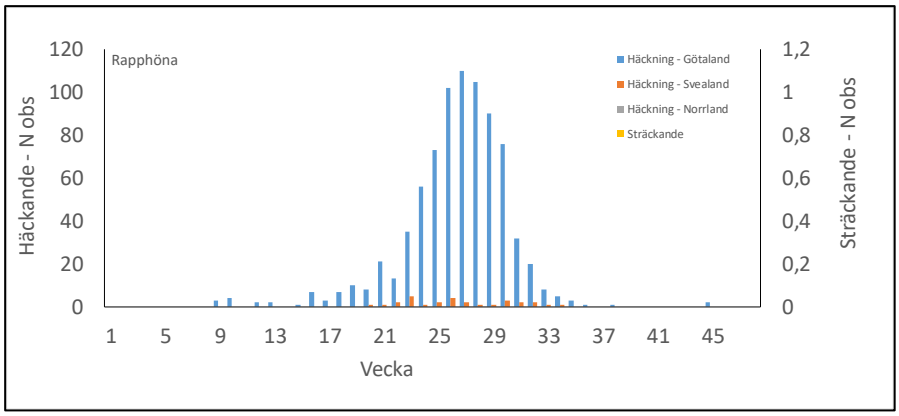
Rapphöna
Häckning - Götaland
Häckning - Svealand
Häckning - Norrland
Sträckande
Häckande - N obs
Sträckande - N obs
Vecka
0
20
40
60
80
100
120
0
0,2
0,4
0,6
0,8
1
1,2
1 5 9 13 17 21 25 29 33 37 41 45

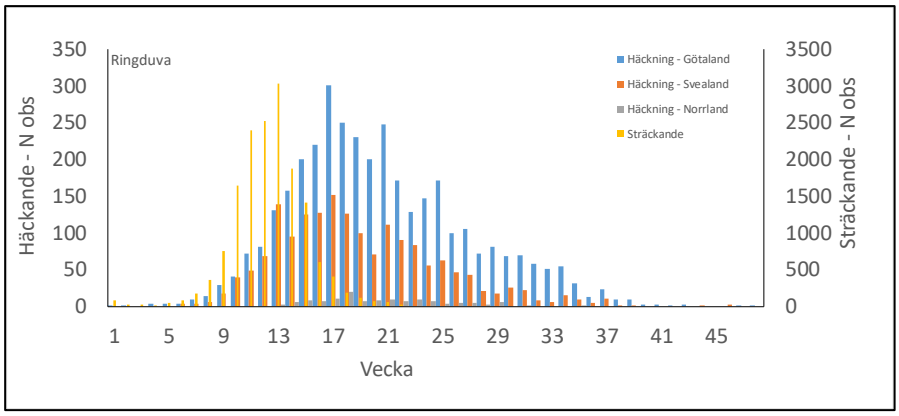
Ringduva
Häckning - Götaland
Häckning - Svealand
Häckning - Norrland
Sträckande
Häckande - N obs
Sträckande - N obs
Vecka
0
50
100
150
200
250
300
350
0
500
1000
1500
2000
2500
3000
3500
1 5 9 13 17 21 25 29 33 37 41 45

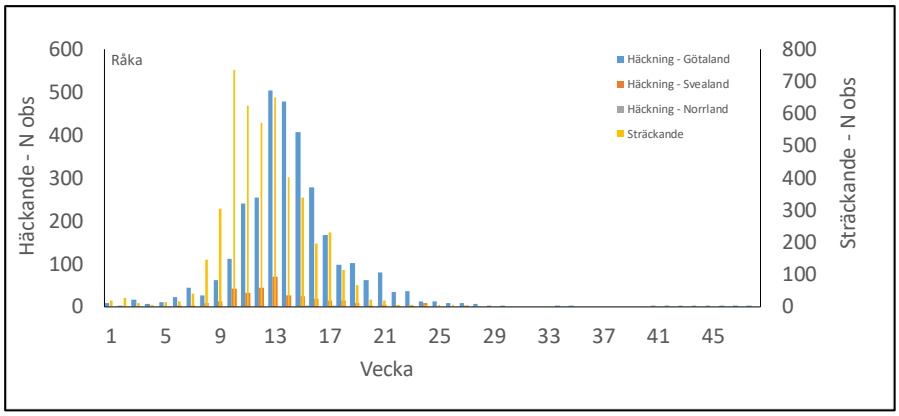
Råka
Häckning - Götaland
Häckning - Svealand
Häckning - Norrland
Sträckande
Häckande - N obs
Sträckande - N obs
Vecka
0
100
200
300
400
500
600
0
100
200
300
400
500
600
700
800
1 5 9 13 17 21 25 29 33 37 41 45

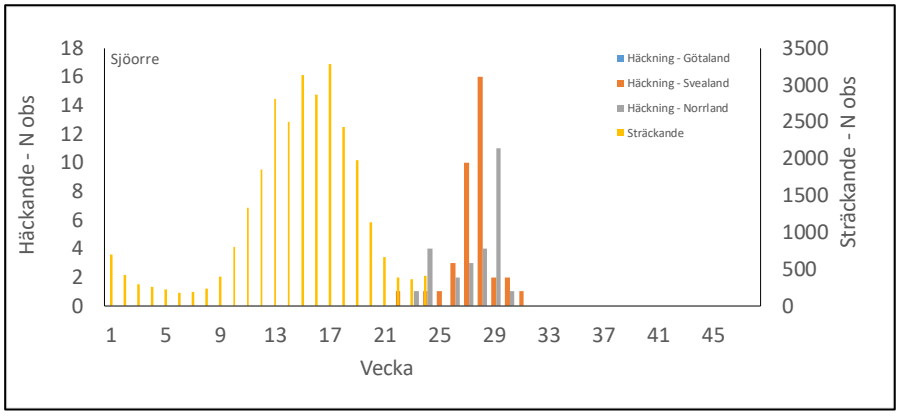
Sjöorre
Häckning - Götaland
Häckning - Svealand
Häckning - Norrland
Sträckande
Häckande - N obs
Sträckande - N obs
Vecka
0
2
4
6
8
10
12
14
16
18
0
500
1000
1500
2000
2500
3000
3500
1 5 9 13 17 21 25 29 33 37 41 45

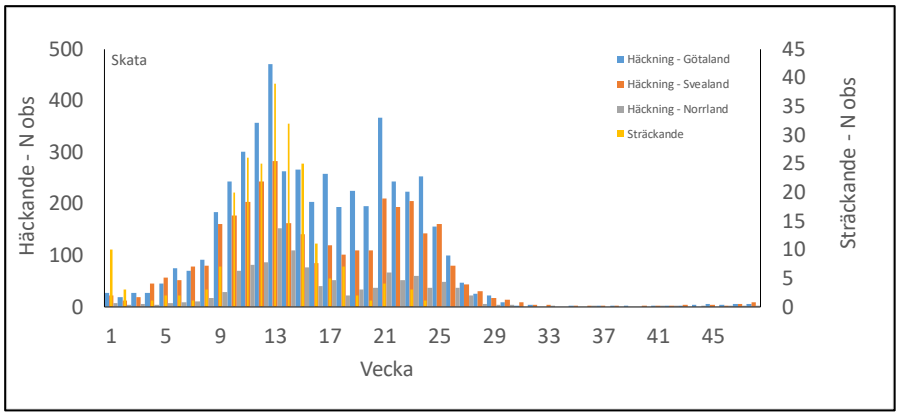
Skata
Häckning - Götaland
Häckning - Svealand
Häckning - Norrland
Sträckande
Häckande - N obs
Sträckande - N obs
Vecka

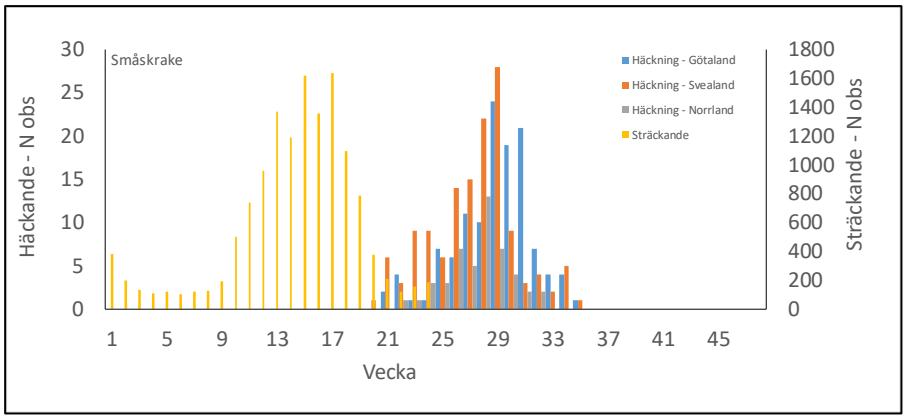
Småskrake
Häckning - Götaland
Häckning - Svealand
Häckning - Norrland
Sträckande
Häckande - N obs
Sträckande - N obs
Vecka

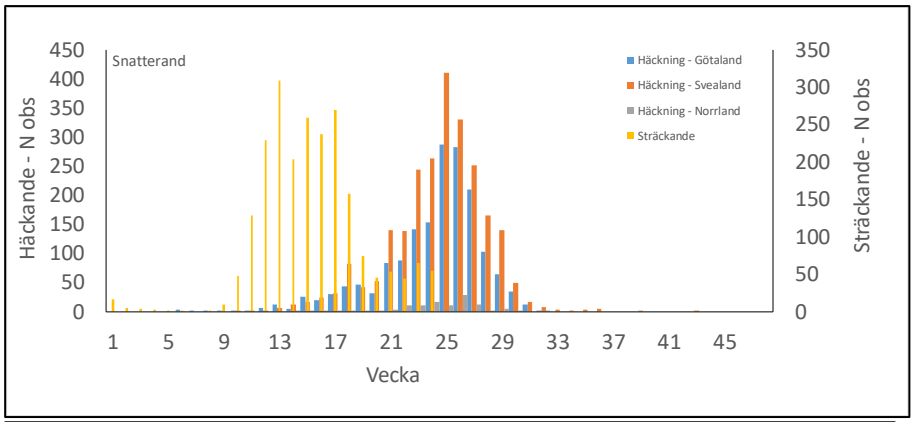
Snatterand
Häckning - Götaland
Häckning - Svealand
Häckning - Norrland
Sträckande
Häckande - N obs
Sträckande - N obs
Vecka

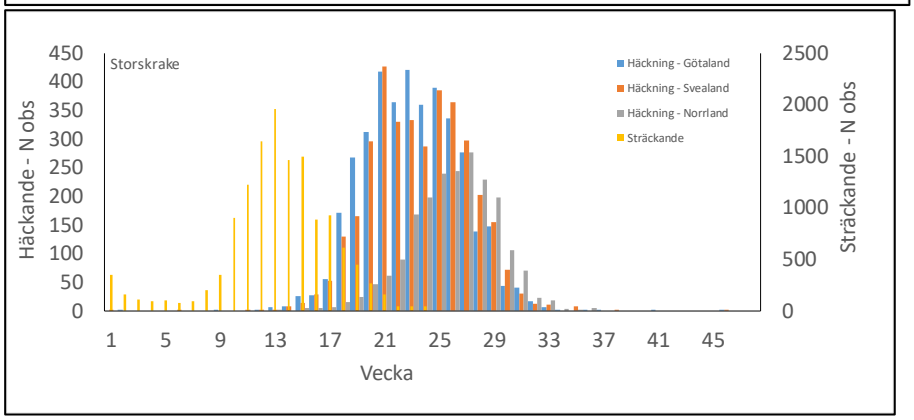
Storskrake
Häckning - Götaland
Häckning - Svealand
Häckning - Norrland
Sträckande
Häckande - N obs
Sträckande - N obs
Vecka

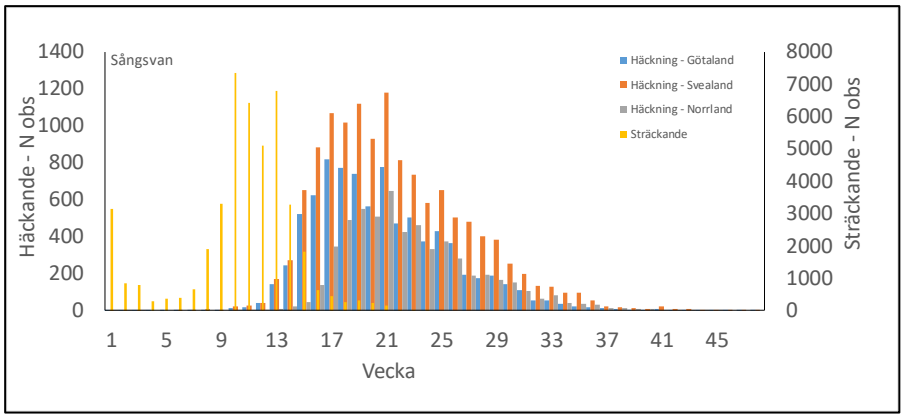
Sångsvan
Häckning - Götaland
Häckning - Svealand
Häckning - Norrland
Sträckande
Häckande - N obs
Sträckande - N obs
Vecka

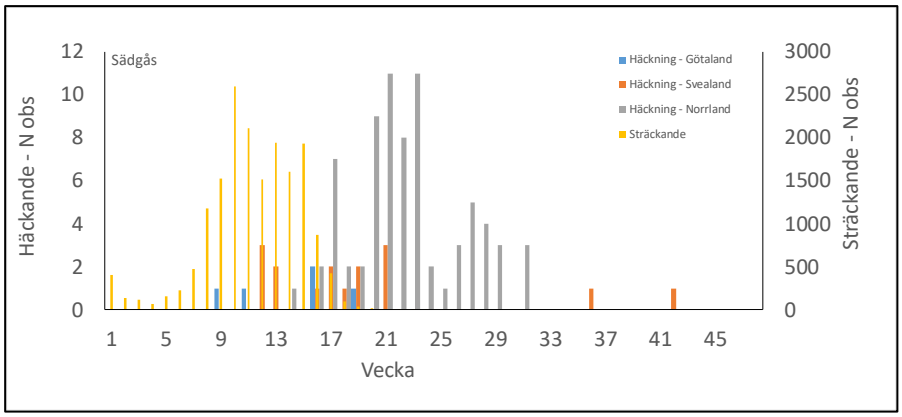
Sädgås
Häckning - Götaland
Häckning - Svealand
Häckning - Norrland
Sträckande
Häckande - N obs
Sträckande - N obs
Vecka

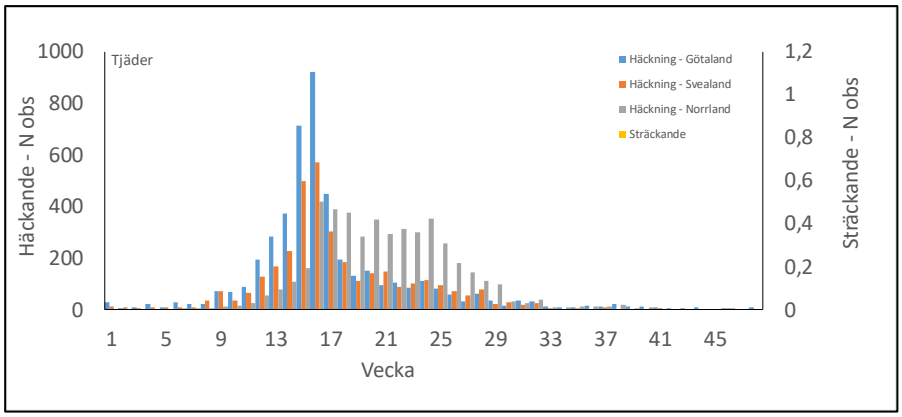
Tjäder
Häckning - Götaland
Häckning - Svealand
Häckning - Norrland
Sträckande
Häckande - N obs
Sträckande - N obs
Vecka

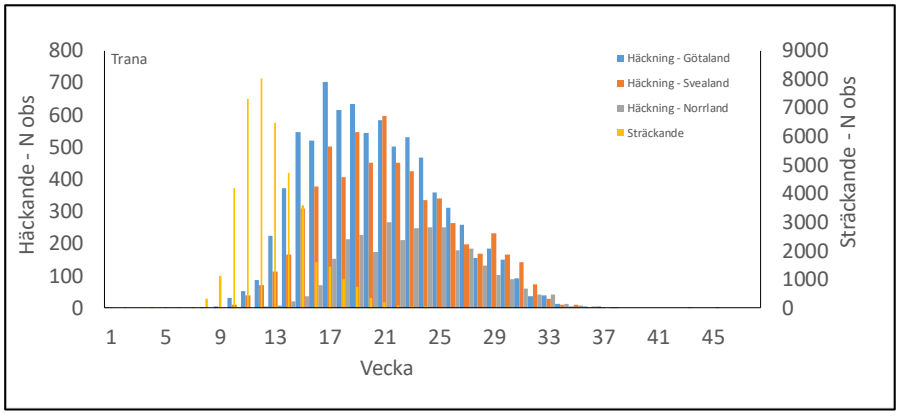
Trana
Häckning - Götaland
Häckning - Svealand
Häckning - Norrland
Sträckande
Häckande - N obs
Sträckande - N obs
Vecka

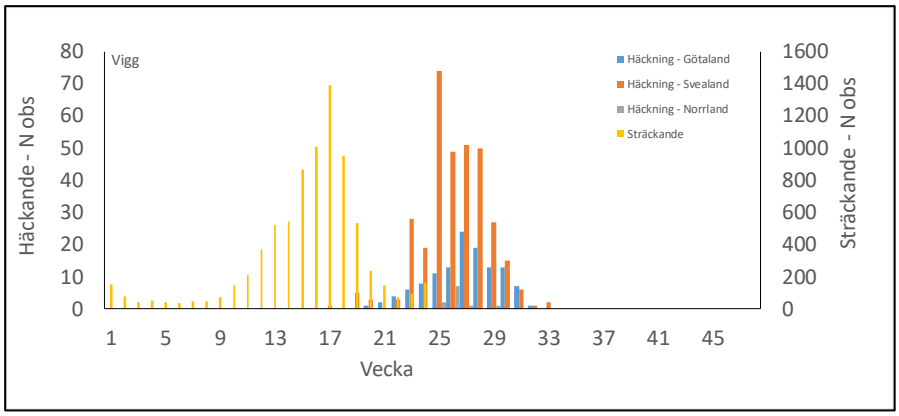
Vigg
Häckning - Götaland
Häckning - Svealand
Häckning - Norrland
Sträckande
Häckande - N obs
Sträckande - N obs
Vecka
0
10
20
30
40
50
60
70
80
0
200
400
600
800
1000
1200
1400
1600
1
5
9
13
17
21
25
29
33
37
41
45

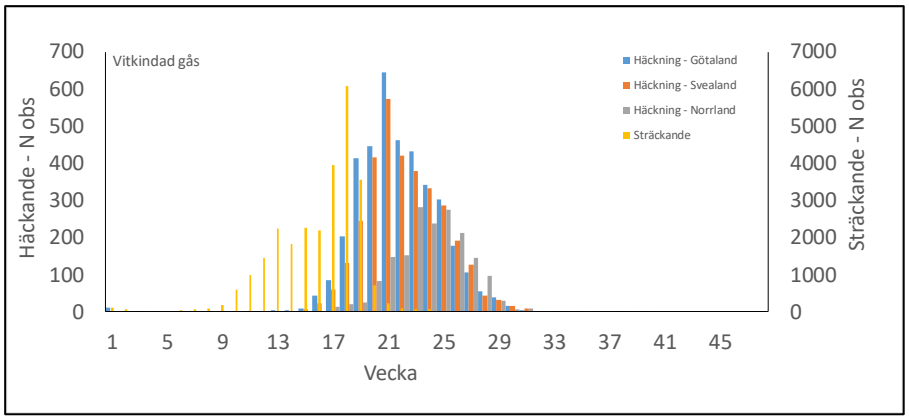
Vitkindad gås
Häckning - Götaland
Häckning - Svealand
Häckning - Norrland
Sträckande
Häckande - N obs
Sträckande - N obs
Vecka
0
100
200
300
400
500
600
700
0
1000
2000
3000
4000
5000
6000
7000
1
5
9
13
17
21
25
29
33
37
41
45

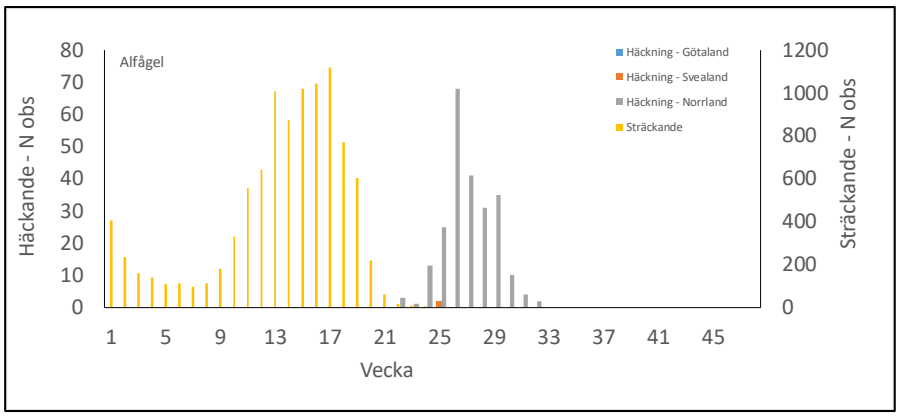
Alfågel
Häckning - Götaland
Häckning - Svealand
Häckning - Norrland
Sträckande
Häckande - N obs
Sträckande - N obs
Vecka
0
10
20
30
40
50
60
70
80
0
200
400
600
800
1000
1200
1
5
9
13
17
21
25
29
33
37
41
45

42. Bilaga: FD art 12 rapportering - Sverige nivå

Rapportering enligt fågeldirektivet artikel 12 rapporterades den 31 juli 2019. Rapporteringen avser perioden 2013-2018. Nedan sammanfattas populationsstatus och -utveckling för de fåglar som varit aktuella för jakttidsöversynen. Dessutom anges om jakt har rapporterats vara ett hot för populationen eller inte. Hela rapporten finns här: http://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=se/eu/art12/envxuagoa/SE_birds_reports_20190730-142955.xml&conv=612&source=remote

Med populationsutveckling på kort sikt avses de senaste 12 åren
Med populationsutveckling på lång sikt avses sedan 1980.

Beskrivning av vilka fält som uppgifterna har hämtats från:

	Individer/ Par	Antal (min)	Antal (max)	Antal (trolig)	Utv. Kort sikt	Utv lång sikt	Hot	
	2.2a	2.2b	2.2c	2.2d	3.1.2	3.2.2	7.1 a	

Utdrag ur art.12 rapportering:

Tajgasädgås *Anser fabalis fabalis*							
	Individer/ Par	Population (min)	Population (max)	Population (trolig)	Pop.utv. kort sikt	Pop.utv. lång sikt	Hot
Övervintrande	Individer	32 000	52 000	40 000	Ökande	Ökande	G07
Häckande	Par	260	600	420	Minskande	Minskande	B27, F07, G07
Flyttande	Individer	51 000	77 000	67 000	Stabil	Ökande	G07

Tundrasädgås *Anser fabalis rossicus*							
	Individer/ Par	Population (min)	Population (max)	Population (trolig)	Pop.utv. kort sikt	Pop.utv. lång sikt	Hot
Övervintrande	Individer	1 000	10 000	4 000	Okänd	Okänd	Inget
Häckande	Par	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Flyttande	Individer	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

Bläsgås *Anser albifrons albifrons*							
	Individer/ Par	Population (min)	Population (max)	Population (trolig)	Pop.utv. kort sikt	Pop.utv. lång sikt	Hot
Övervintrande	Individer	1 000	12 000	6 000	Minskande	Ökande	Inget
Häckande	Par	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Flyttande	Individer	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

Grågås *Anser anser*							
	Individer/ Par	Population (min)	Population (max)	Population (trolig)	Pop.utv. kort sikt	Pop.utv. lång sikt	Hot
Övervintrande	Individer	20 000	46 000	30 000	Stabil	Ökande	Inget
Häckande	Par	32 000	51 000	41 000	Stabil	Ökande	Inget
Flyttande	Individer	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

Kanadagås *Branta canadensis*							
	Individer/ Par	Population (min)	Population (max)	Population (trolig)	Pop.utv. kort sikt	Pop.utv. lång sikt	Hot
Övervintrande	Individer	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Häckande	Par	11 000	15 000	13 000	Minskande	Ökande	Saknas
Flyttande	Individer	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

Vitkindad gås *Branta leucopsis*							
	Individer/ Par	Population (min)	Population (max)	Population (trolig)	Pop.utv. kort sikt	Pop.utv. lång sikt	Hot
Övervintrande	Individer	6 000	27 000	50 000	Ökande	Ökande	Info saknas

Häckande	Par	2 400	3 400	2 900	Minskande	Ökande	Info saknas
Flyttande	Individer	167 000	317 000	232 000	Ökande	Ökande	Info saknas

Gräsand *Anas platyrhynchos*							
	Individer/ Par	Population (min)	Population (max)	Population (trolig)	Pop.utv. kort sikt	Pop.utv. lång sikt	Hot
Övervintrande	Individer	180 000	200 000	200 000	Stabil	Ökande	Inget
Häckande	Par	160 000	239 000	200 000	Stabil	Ökande	Inget
Flyttande	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

Kricka *Anas crecca*							
	Individer/ Par	Population (min)	Population (max)	Population (trolig)	Pop.utv. kort sikt	Pop.utv. lång sikt	Hot
Övervintrande	Individer	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Häckande	Par	61 000	97 000	76 000	Minskande	Minskande	Info saknas
Flyttande	Individer	100 000	200 000	150 000	Ökande	Ökande	Inget

Bläsand *Anas penelope / Mareca penelope*							
	Individer/ Par	Population (min)	Population (max)	Population (trolig)	Pop.utv. kort sikt	Pop.utv. lång sikt	Hot
Övervintrande	Individer	6 000	160 000	10 000	Ökande	Ökande	Inget
Häckande	Par	10 000	24 000	17 000	Minskande	Minskande	Info saknas
Flyttande	Individer	180 000	280 000	230 000	Ökande	Ökande	Inget

Knipa *Bucephala clangula*							
	Individer/ Par	Population (min)	Population (max)	Population (trolig)	Pop.utv. kort sikt	Pop.utv. lång sikt	Hot
Övervintrande	Individer	70 000	110 000	90 000	Stabil	Ökande	Inget
Häckande	Par	57 000	73 000	65 000	Minskande	Minskande	Info saknas
Flyttande	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

Storskrake *Mergus merganser*							
	Individer/ Par	Population (min)	Population (max)	Population (trolig)	Pop.utv. kort sikt	Pop.utv. lång sikt	Hot
Övervintrande	Individer	28 000	425 000	35 000	Osäker	Ökande	Info saknas
Häckande	Par	27 000	42 000	34 000	Stabil	Ökande	Inget
Flyttande	Individer	62 000	83 000	77 000	Ökande	Ökande	Inget

Sjöorre *Melanitta nigra s. str.*							
	Individer/ Par	Population (min)	Population (max)	Population (trolig)	Pop.utv. kort sikt	Pop.utv. lång sikt	Hot
Övervintrande	Individer	2 000	7 000	4 500	Ökande	Ökande	Info saknas
Häckande	Par	5 000	7 800	6 100	Osäker	Ökande	Info saknas
Flyttande	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

Vigg *Aythya fuligula*							
	Individer/ Par	Population (min)	Population (max)	Population (trolig)	Pop.utv. kort sikt	Pop.utv. lång sikt	Hot
Övervintrande	Individer	160 000	200 000	180 000	Ökande	Ökande	Inget
Häckande	Par	53 000	93 000	75 000	Stabil	Stabil	Info saknas
Flyttande	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

Småskrake *Mergus serrator*							
	Individer/ Par	Population (min)	Population (max)	Population (trolig)	Pop.utv. kort sikt	Pop.utv. lång sikt	Hot
Övervintrande	Individer	4 000	6 000	5 000	Minskande	Ökande	G03
Häckande	Par	17 000	26 000	21 000	Stabil	Ökande	Inget
Flyttande	Individer	16 000	23 000	19 000	Stabil	Minskande	Info saknas

Alfågel *Clangula hyemalis*

	Individer/ Par	Population (min)	Population (max)	Population (trolig)	Pop.utv. kort sikt	Pop.utv. lång sikt	Hot
Övervintrande	Individer	300 000	440 000	370 000	Minskande	Minskande	E02, G12, D01, G07
Häckande	Par	700	1200	900	Minskande	Ökande	Info saknas
Flyttande	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

Ejder *Somateria mollissima*

	Individer/ Par	Population (min)	Population (max)	Population (trolig)	Pop.utv. kort sikt	Pop.utv. lång sikt	Hot
Övervintrande	Individer	26 000	78 000	52 000	Ökande	Ökande	Info saknas
Häckande	Par	44 000	74 000	59 000	Minskande	Minskande	L06, Xt, E02
Flyttande	Individer	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

Dalripa *Lagopus lagopus lagopus*

	Individer/ Par	Population (min)	Population (max)	Population (trolig)	Pop.utv. kort sikt	Pop.utv. lång sikt	Hot
Övervintrande	Individer	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Häckande	Par	62 000	322 000	190 000	Stabil	Minskande	Info saknas
Flyttande	Individer	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

Fjällripa *Lagopus mutus all others*

	Individer/ Par	Population (min)	Population (max)	Population (trolig)	Pop.utv. kort sikt	Pop.utv. lång sikt	Hot
Övervintrande	Individer	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Häckande	Par	82 000	186 000	124 000	Ökande	Ökande	Info saknas
Flyttande	Individer	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

Järpe *Tetrastes bonasia / Bonasa bonasia*

	Individer/ Par	Population (min)	Population (max)	Population (trolig)	Pop.utv. kort sikt	Pop.utv. lång sikt	Hot
Övervintrande	Individer	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Häckande	Par	49 000	81 000	64 000	Minskande	Minskande	B02, B12, B15, B27
Flyttande	Individer	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

Orre *Lyrurus tetrix tetrix*

	Individer/ Par	Population (min)	Population (max)	Population (trolig)	Pop.utv. kort sikt	Pop.utv. lång sikt	Hot
Övervintrande	Individer	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Häckande	Spelande tuppar	102 000	132 000	116 000	Minskande	Minskande	B27, L02
Flyttande	Individer	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

Tjäder *Tetrao urogallus*

	Individer/ Par	Population (min)	Population (max)	Population (trolig)	Pop.utv. kort sikt	Pop.utv. lång sikt	Hot
Övervintrande	Individer	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Häckande	Spelande tuppar	244 000	458 000	350 000	Stabil	Stabil	B02, B27
Flyttande	Individer	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

Rapphöna *Perdix perdix*

	Individer/ Par	Population (min)	Population (max)	Population (trolig)	Pop.utv. kort sikt	Pop.utv. lång sikt	Hot
Övervintrande	Individer	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Häckande	Par	8 7000	18 500	13 600	Stabil	Decreeasing	Info saknas
Flyttande	Individer	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

Fasan *Phasianus colchicus*

	Individer/ Par	Population (min)	Population (max)	Population (trolig)	Pop.utv. kort sikt	Pop.utv. lång sikt	Hot
Övervintrande	Individer	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Häckande	Par	27 000	36 000	31 000	Minskande	Minskande	Info saknas
Flyttande	Individer	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

Morkulla *Scolopax rusticola*

	Individer/ Par	Population (min)	Population (max)	Population (trolig)	Pop.utv. kort sikt	Pop.utv. lång sikt	Hot
Övervintrande	Individer	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Häckande	Par	396 000	774 000	580 000	Stabil	Stabil	Inget
Flyttande	Individer	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

Havstrut *Larus marinus*

	Individer/ Par	Population (min)	Population (max)	Population (trolig)	Pop.utv. kort sikt	Pop.utv. lång sikt	Hot
Övervintrande	Individer	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Häckande	Par	6 500	10 300	8 000	Minskande	Minskande	Info saknas
Flyttande	Individer	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

Gråtrut *Larus argentatus argentatus*

	Individer/ Par	Population (min)	Population (max)	Population (trolig)	Pop.utv. kort sikt	Pop.utv. lång sikt	Hot
Övervintrande	Individer	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Häckande	Par	44 000	79 000	61 000	Stabil	Minskande	Inget
Flyttande	Individer	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

Fiskmås *Larus canus*

	Individer/ Par	Population (min)	Population (max)	Population (trolig)	Pop.utv. kort sikt	Pop.utv. lång sikt	Hot
Övervintrande	Individer	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Häckande	Par	71 000	132 000	100 000	Stabil	Minskande	Info saknas
Flyttande	Individer	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

Ringduva *Columba palumbus palumbus*

	Individer/ Par	Population (min)	Population (max)	Population (trolig)	Pop.utv. kort sikt	Pop.utv. lång sikt	Hot
Övervintrande	Individer	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Häckande	Par	705 000	1 254 000	980 000	Stabil	Ökande	Info saknas
Flyttande	Individer	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

Björktrast *Turdus pilaris*

	Individer/ Par	Population (min)	Population (max)	Population (trolig)	Pop.utv. kort sikt	Pop.utv. lång sikt	Hot
Övervintrande	Individer	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Häckande	Par	549 000	851 000	594 000	Minskande	Ökande	Info saknas
Flyttande	Individer	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

Nötskrika *Garrulus glandarius*

	Individer/ Par	Population (min)	Population (max)	Population (trolig)	Pop.utv. kort sikt	Pop.utv. lång sikt	Hot
Övervintrande	Individer	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Häckande	Par	178 000	407 000	294 000	Stabil	Minskande	Info saknas
Flyttande	Individer	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

Kråka *Corvus cornix*

	Individer/ Par	Population (min)	Population (max)	Population (trolig)	Pop.utv. kort sikt	Pop.utv. lång sikt	Hot
Övervintrande	Individer	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Häckande	Par	136 000	154 000	145 000	Minskande	Minskande	Info saknas
Flyttande	Individer	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

Kaja *Corvus monedula*

	Individer/ Par	Population (min)	Population (max)	Population (trolig)	Pop.utv. kort sikt	Pop.utv. lång sikt	Hot
Övervintrande	Individer	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Häckande	Par	149 000	249 000	199 000	Stabil	Ökande	Info saknas
Flyttande	Individer	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

Skata *Pica pica*							
	Individer/ Par	Population (min)	Population (max)	Population (trolig)	Pop.utv. kort sikt	Pop.utv. lång sikt	Hot
Övervintrande	Individer	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Häckande	Par	160 000	200 000	184 000	Minskande	Minskande	Info saknas
Flyttande	Individer	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

Råka *Corvus frugilegus*							
	Individer/ Par	Population (min)	Population (max)	Population (trolig)	Pop.utv. kort sikt	Pop.utv. lång sikt	Hot
Övervintrande	Individer	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Häckande	Par	43 000	53 000	48 000	Ökande	Ökande	Info saknas
Flyttande	Individer	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

Enkelbeckasin *Gallinago gallinago*							
	Individer/ Par	Population (min)	Population (max)	Population (trolig)	Pop.utv. kort sikt	Pop.utv. lång sikt	Hot
Övervintrande	Individer	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Häckande	Par	85 000	233 000	160 000	Stabil	Minskande	Inget
Flyttande	Individer	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

Snatterand *Anas strepera / Mareca strepera*							
	Individer/ Par	Population (min)	Population (max)	Population (trolig)	Pop.utv. kort sikt	Pop.utv. lång sikt	Hot
Övervintrande	Individer	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Häckande	Par	2 800	3 100	3 000	Ökande	Ökande	Inget
Flyttande	Individer	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

Storskarv *Phalacrocorax carbo sinensis*							
	Individer/ Par	Population (min)	Population (max)	Population (trolig)	Pop.utv. kort sikt	Pop.utv. lång sikt	Threats
Övervintrande	individer	7 000	21 000	14 000	Ökande	Ökande	Inga hot
Häckande	Par	35 000	45 000	40 000	Stabil	Ökande	Inga hot
Flyttande	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

Sångsvan *Cygnus cygnus*							
	Individer/ Par	Population (min)	Population (max)	Population (trolig)	Pop.utv. kort sikt	Pop.utv. lång sikt	Threats
Övervintrande	individer	12 000	20 000	16 000	Ökande	Ökande	Inget
Häckande	Par	7 200	9 800	8 500	Ökande	Ökande	Inget
Flyttande	Individer	61 000	131 000	104 000	Ökande	Ökande	Inget

Trana *Grus grus*							
	Individer/ Par	Population (min)	Population (max)	Population (trolig)	Pop.utv. kort sikt	Pop.utv. lång sikt	Threats
Övervintrande	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Häckande		39 000	50 000	44 000	Ökande	Ökande	Inget
Flyttande	Individer	130 000	200 000	155 000	Ökande	Ökande	Inget

Gråhäger *Ardea cinerea*							
	Individer/ Par	Population (min)	Population (max)	Population (trolig)	Pop.utv. kort sikt	Pop.utv. lång sikt	Threats
Övervintrande	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Häckande	par	5 500	8 600	7 000	Ökande	Ökande	Inget
Flyttande	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

Svärta *Melanitta fusca*							
	Individer/ Par	Population (min)	Population (max)	Population (trolig)	Pop.utv. kort sikt	Pop.utv. lång sikt	Threats

Övervintrande	individer	1 700	8 200	5 500	Ökande	Ökande	G12, E02, I02
Häckande	Par	6 100	8 100	7 100	Minskande	Minskande	G12, E02, I02, F08, F07
Flyttande	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

Skedand *Anas clypeata / Spatula clypeata*							
	Individer/ Par	Population (min)	Population (max)	Population (trolig)	Pop.utv. kort sikt	Pop.utv. lång sikt	Threats
Övervintrande	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Häckande	par	1 700	2 100	1 900	Minskande	Osäker	Inget
Flyttande	Individer	9 000	13 000	11 000	Ökande	Ökande	Inget

Årta *Anas querquedula / spatula querquedula*							
	Individer/ Par	Population (min)	Population (max)	Population (trolig)	Pop.utv. kort sikt	Pop.utv. lång sikt	Threats
Övervintrande	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Häckande	par	180	420	300	Minskande	fluctuating	A10, A31, G07
Flyttande	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

43. Bilaga: FD art 12-rapportering – EU nivå

I denna bilaga sammanfattas populationsstatus och -utveckling på EU nivå för de fåglar som varit aktuella för jakttidsöversynen. Uppgifterna har aggregerats från den rapportering i enlighet med Fågeldirektivet artikel 12 som medlemsländerna gjorde 2013 för perioden 2008-2012. Aggregerade värden på EU-nivå och slutsatser från rapporteringen från år 2019 finns tillgängliga först i slutet av år 2020.

Långtidstrenden är från ca 1980 till ca 2012, korttidstrenden är från ca 2000 till ca 2012.

Följande översättning har använts:
Secure: tryggad/säkerställd, Depleted: utarmad, threatened: hotad

Uppgifterna finns att hämta för respektive art på https://nature-art12.eionet.europa.eu/article12/summary?period=1&subject=A153.

Sammanställning per art

Tajgasädgås *Anser fabalis fabalis*			
	Populationsstorlek	Trend, kort sikt	Trend, lång sikt
Övervintrande individer	622 00 – 826 000	okänd	okänd
Häckande par	1 600 - 3 500	ökande	ökande
Populationsstatus	okänd		

Tundrasädgås *Anser fabalis rossicus*			
	Populationsstorlek	Trend, kort sikt	Trend, lång sikt
Övervintrande individer	622 00 – 826 000	okänd	okänd
Häckande par	1 600 - 3 500	ökande	ökande
Populationsstatus	okänd		

Bläsgås *Anser albifrons albifrons*			
	Populationsstorlek	Trend, kort sikt	Trend, lång sikt
Övervintrande individer	1 410 000 – 2 260 000	ökande	ökande
Häckande par	-	-	-
Populationsstatus	tryggad/säkerställd		

Grågås *Anser anser*			
	Populationsstorlek	Trend, kort sikt	Trend, lång sikt
Övervintrande individer	798 000 – 1 110 000	ökande	ökande
Häckande par	197 000 – 344 000	ökande	ökande
Populationsstatus	tryggad/säkerställd		

Kanadagås *Branta canadensis*			
	Populationsstorlek	Trend, kort sikt	Trend, lång sikt
Övervintrande individer	Saknas	saknas	saknas
Häckande par	saknas	saknas	saknas
Populationsstatus	saknas		

Vitkindad gås *Branta leucopsis*			
	Populationsstorlek	Trend, kort sikt	Trend, lång sikt
Övervintrande individer	633 000 – 804 000	ökande	ökande
Häckande par	18 600 – 38 000	ökande	ökande
Populationsstatus	tryggad/säkerställd		

Gräsand *Anas platyrhynchos*			
	Populationsstorlek	Trend, kort sikt	Trend, lång sikt
Övervintrande individer	3 990 000 – 4 640 000	stabil	stabil
Häckande par	1 700 000 – 2 920 000	minskande	minskande
Populationsstatus	tryggad/säkerställd		

Kricka *Anas crecca*			
	Populationsstorlek	Trend, kort sikt	Trend, lång sikt

Övervintrande individer	812 000 – 1 060 000	ökande	ökande
Häckande par	226 000 – 420 000	minskande	minskande
Populationsstatus	tryggad/säkerställd		

Bläsand *Anas penelope / Mareca penelope*			
	Populationsstorlek	Trend, kort sikt	Trend, lång sikt
Övervintrande individer	1 900 000 – 2 270 000	fluktuerande	ökande
Häckande par	79 500 – 124 000	minskande	minskande
Populationsstatus	hotad		

Knipa *Bucephala clangula*			
	Populationsstorlek	Trend, kort sikt	Trend, lång sikt
Övervintrande individer	322 000 - 426 000	stabil	ökande
Häckande par	267 000 - 382 000	minskande	ökande
Populationsstatus	tryggad/säkerställd		

Storskrake *Mergus merganser*			
	Populationsstorlek	Trend, kort sikt	Trend, lång sikt
Övervintrande individer	119 000 – 182 000	minskande	stabil
Häckande par	56 000 – 85 000	minskande	minskande
Populationsstatus	tryggad/säkerställd		

Sjöorre *Melanitta nigra s. str.*			
	Populationsstorlek	Trend, kort sikt	Trend, lång sikt
Övervintrande individer	673 000 - 793 000	ökande	fluktuerande
Häckande par	6 000 – 9 900	stabil	ökande
Populationsstatus	tryggad/säkerställd		

Vigg *Aythya fuligula*			
	Populationsstorlek	Trend, kort sikt	Trend, lång sikt
Övervintrande individer	1 030 000 – 1 410 000	minskande	stabil
Häckande par	181 000 – 293 000	minskande	minskande
Populationsstatus	tryggad/säkerställd		

Småskrake *Mergus serrator*			
	Populationsstorlek	Trend, kort sikt	Trend, lång sikt
Övervintrande individer	44 500 – 59 500	minskande	fluktuerande
Häckande par	48 600 – 68 700	minskande	minskande
Populationsstatus	hotad		

Alfågel *Clangula hyemalis*			
	Populationsstorlek	Trend, kort sikt	Trend, lång sikt
Övervintrande individer	1 220 000 – 2 280 000	minskande	minskande
Häckande par	2 400 – 3 800	okänd	okänd
Populationsstatus	hotad		

Ejder *Somateria mollissima*			
	Populationsstorlek	Trend, kort sikt	Trend, lång sikt
Övervintrande individer	638 000 – 696 000	minskande	minskande
Häckande par	224 000 – 321 000	minskande	minskande
Populationsstatus	hotad		

Dalripa *Lagopus lagopus lagopus*			
	Populationsstorlek	Trend, kort sikt	Trend, lång sikt
Övervintrande individer			
Häckande par	360 000 – 705 000	minskande	minskande
Populationsstatus	hotad		

Fjällripa *Lagopus mutus all others*			
	Populationsstorlek	Trend, kort sikt	Trend, lång sikt
Övervintrande individer			
Häckande par	24 000 – 82 000	minskande	osäker
Populationsstatus	hotad		

Järpe *Tetrastes bonasia / Bonasa bonasia*			
	Populationsstorlek	Trend, kort sikt	Trend, lång sikt
Övervintrande individer			
Häckande par	663 000 - 912 000	stabil	minskande
Populationsstatus	tryggad/säkerställd		

Orre *Lyrurus tetrix tetrix / Tetrao tetrix*			
	Populationsstorlek	Trend, kort sikt	Trend, lång sikt

Övervintrande individer			
Spelande tuppar	792 000 – 1 030 000	ökande	minskande
Populationsstatus	utarmad		

Tjäder *Tetrao urogallus*			
	Populationsstorlek	Trend, kort sikt	Trend, lång sikt
Övervintrande individer			
Spelande tuppar	554 000 - 819 000	ökande	minskande
Populationsstatus	utarmad		

Rapphöna *Perdix perdix*			
	Populationsstorlek	Trend, kort sikt	Trend, lång sikt
Övervintrande individer			
Häckande par	1 020 000 – 2 030 000	minskande	minskande
Populationsstatus	minskande		

Fasan *Phasianus colchicus*			
	Populationsstorlek	Trend, kort sikt	Trend, lång sikt
Övervintrande individer			
Häckande par	3 930 000 – 5 040 000	ökande	ökande
Populationsstatus	tryggad/säkerställd		

Morkulla *Scolopax rusticola*			
	Populationsstorlek	Trend, kort sikt	Trend, lång sikt
Övervintrande individer			
Häckande par	728 000 – 1 480 000 cmales	minskande	ökande
Populationsstatus	tryggad/säkerställd		

Havstrut *Larus marinus*			
	Populationsstorlek	Trend, kort sikt	Trend, lång sikt
Övervintrande individer			
Häckande par	40 500 - 47 000	Minskande	ökande
Populationsstatus	tryggad/säkerställd		

Gråtrut *Larus argentatus argentatus*			
	Populationsstorlek	Trend, kort sikt	Trend, lång sikt
Övervintrande individer			
Häckande par	414 000 – 493 000	minskande	minskande
Populationsstatus	hotad		

Fiskmås *Larus canus*			
	Populationsstorlek	Trend, kort sikt	Trend, lång sikt
Övervintrande individer			
Häckande par	262 000 - 353 000	stabil	ökande
Populationsstatus	tryggad/säkerställd		

Ringduva *Columba palumbus palumbus*			
	Populationsstorlek	Trend, kort sikt	Trend, lång sikt
Övervintrande individer			
Häckande par	19 000 000 – 26 400 000	ökande	ökande
Populationsstatus	tryggad/säkerställd		

Björktrast *Turdus pilaris*			
	Populationsstorlek	Trend, kort sikt	Trend, lång sikt
Övervintrande individer			
Häckande par	3 050 000 – 4 700 000	minskande	osäker
Populationsstatus	hotad		

Nötskrika *Garrulus glandarius*			
	Populationsstorlek	Trend, kort sikt	Trend, lång sikt
Övervintrande individer			
Häckande par	4 560 000 – 8 020 000	ökande	ökande
Populationsstatus	tryggad/säkerställd		

Kråka *Corvus cornix*			
	Populationsstorlek	Trend, kort sikt	Trend, lång sikt
Övervintrande individer			
Häckande par	5 850 000 – 9 640 000	ökande	ökande
Populationsstatus	tryggad/säkerställd		

Kaja *Corvus monedula*

	Populationsstorlek	Trend, kort sikt	Trend, lång sikt
Övervintrande individer			
Häckande par	5 280 000 – 9 330 000	stabil	stabil
Populationsstatus	tryggad/säkerställd		

Skata *Pica pica*			
	Populationsstorlek	Trend, kort sikt	Trend, lång sikt
Övervintrande individer			
Häckande par	7 050 000 – 11 200 000	stabil	stabil
Populationsstatus	tryggad/säkerställd		

Råka *Corvus frugilegus*			
	Populationsstorlek	Trend, kort sikt	Trend, lång sikt
Övervintrande individer			
Häckande par	3 740 000 – 6 630 000	minskande	osäker
Populationsstatus	tryggad/säkerställd		

Enkelbeckasin *Gallinago gallinago*			
	Populationsstorlek	Trend, kort sikt	Trend, lång sikt
Övervintrande individer			
Häckande par	378 000 – 699 000	minskande	minskande
Populationsstatus	minskande		

Snatterand *Anas strepera / Mareca strepera*			
	Populationsstorlek	Trend, kort sikt	Trend, lång sikt
Övervintrande individer	142 000 - 197 000	ökande	ökande
Häckande par	37 300 – 69 900	ökande	ökande
Populationsstatus	tryggad/säkerställd		

Storskarv *Phalacrocorax carbo sinensis*			
	Populationsstorlek	Trend, kort sikt	Trend, lång sikt
Övervintrande individer	384 000 - 503 000	ökande	ökande
Häckande par	223 000 - 259 000	ökande	ökande
Populationsstatus	tryggad/säkerställd		

Sångsvan *Cygnus cygnus*			
	Populationsstorlek	Trend, kort sikt	Trend, lång sikt
Övervintrande individer	93 300 - 123 000	ökande	ökande
Häckande par	13 900 – 19 200	ökande	ökande
Populationsstatus	tryggad/säkerställd		

Trana *Grus grus*			
	Populationsstorlek	Trend, kort sikt	Trend, lång sikt
Övervintrande individer	218 000 - 272 000	ökande	ökande
Häckande par	84 600 – 140 000	ökande	ökande
Populationsstatus	tryggad/säkerställd		

Gråhäger *Ardea cinerea*			
	Populationsstorlek	Trend, kort sikt	Trend, lång sikt
Övervintrande individer			
Häckande par	139 000 – 266 000	minskande	ökande
Populationsstatus	tryggad/säkerställd		

Svärta *Melanitta fusca*			
	Populationsstorlek	Trend, kort sikt	Trend, lång sikt
Övervintrande individer	301 000 – 519 000	fluktuerande	okänd
Häckande par	11 700 – 24 100	minskande	minskande
Populationsstatus	hotad		
Jaktrelaterad påverkan/hot			

Skedand *Anas clypeata / Spatula clypeata*			
	Populationsstorlek	Trend, kort sikt	Trend, lång sikt
Övervintrande individer	205 000 - 315 000	ökande	ökande
Häckande par	27 100 – 42 900	stabil	minskande
Populationsstatus	utarmad		

Årta *Anas querquedula / spatula querquedula*			
	Populationsstorlek	Trend, kort sikt	Trend, lång sikt
Övervintrande individer			
Häckande par	12 000 – 24 000	minskande	minskande
Populationsstatus	hotad		

44. Bilaga: AEWA-listning

I denna bilaga återfinns AEWA:s överenskommelse om listning för ett antal vattenfåglar enligt *Agreement Text and Annexes As amended by MOP7 As amended at the 7th Session of the Meeting of the Parties to AEWA 4 - 8 December 2018, Durban, South Africa*

Kolumn A	Populationer får inte jagas. Dock får jakt förekomma på populationer i kategori 2 och 3 (markerade med *) och i kategori 4 om den är hållbar, en internationell åtgärdsplan inkl. principer för adaptiv jaktförvaltning krävs. Undantag kan medges av specificerade skäl.
Kolumn B	Jakt får bedrivas om den är reglerad. Vad som avses med reglering framgår i bilaga 3, punkt 2.1.2. (exempelvis maxuttag där så är lämpligt, kontroll, jaktmetoder, handel) Undantag kan medges av specificerade skäl
Kolumn C	Populationer får jagas.

Ur bilaga 3, tabell 1, för populationer i geografisk region North-west Europe, Western Europé, North Europé och Baltic:

Art	A	B	C	Möjligheter/begränsning av jakt
Tajgasädgås *Anser fabalis fabalis*	3C*			Jakt får förekomma om den är hållbar. En internationell åtgärdsplan inkl. principer för adaptiv jaktförvaltning krävs. Undantag kan medges av specificerade skäl.
Tundrasädgås *Anser fabalis rossicus*			(1)	Får jagas.
Bläsgås *Anser albifrons albifrons*			1	Får jagas.
Grågås *Anser anser*			1	Får jagas.
Kanadagås *Branta canadensis*				LISTNING SAKNAS
Vitkindad gås *Branta leucopsis*			1	Får jagas.
Gräsand *Anas platyrhynchos*			1	Får jagas.
Kricka *Anas crecca*			1	Får jagas.
Bläsand *Anas penelope / Mareca penelope*		2 C		Jakt får bedrivas om den är reglerad.
Knipa *Bucephala clangula*			1	Får jagas.
Storskrake Mergus merganser merganeser			1	Får jagas.
Sjöorre *Melanitta nigra s. str.*		2a		Jakt får bedrivas om den är reglerad.
Vigg *Aythya fuligula*			1	Får jagas.
Småskrake *Mergus serrator*	3c			Får inte jagas.
Alfågel *Clangula hyemalis*	1b			Får inte jagas.
Ejder *Somateria mollissima*	4			Jakt får förekomma om den är hållbar. En internationell åtgärdsplan inkl. principer för adaptiv jaktförvaltning krävs. Undantag kan medges av specificerade skäl.
Morkulla *Scolopax rusticola*			1	Får jagas.
Havstrut *Larus marinus*			1	Får jagas.
Gråtrut *Larus argentatus argentatus*		2c		Jakt får bedrivas om den är reglerad.
Fiskmås *Larus canus*			1	Får jagas.
Enkelbeckasin *Gallinago gallinago*		2c		Jakt får bedrivas om den är reglerad.
Snatterand *Anas strepera / Mareca strepera*			1	Får jagas.
Storskarv *Phalacrocorax carbo sinensis*			1	Får jagas.
Sångsvan *Cygnus cygnus*	2			Får inte jagas.
Trana *Grus grus*			1	Får jagas.
Gråhäger *Ardea cinerea*			1	Får jagas.
Svärta *Melanitta fusca*	1b			Får inte jagas.
Skedand *Anas clypeata / Spatula clypeata*	1			Får inte jagas.
Årta *Anas querquedula / spatula querquedula*			1	Får jagas.

45. Bilaga: Inventeringsmetoden Distance sampling

Inventeringsmetoden som används årligen längs hela fjällkedjan kallas Distance sampling (avståndsinventering) och är en standardiserad metod för att inventera dalripa och fjällripa genom linjetaxering med hjälp av stående fågelhundar. Det inventeras mellan 25 och 30 områden vart år, från Härjedalens kommun i söder till Kiruna kommun i norr. Länsstyrelsen i Norrbotten var 1994 först ut med att använda den så kallade avståndsinventeringen och Jämtland började med sina inventeringar 1996, följd av Västerbotten 1999.

Årligen går drygt hundra inventerare totalt mellan 1 800–2 200 km linjer (provytor) som skall representera de områden där riporna finns, cirka 73 000 ha av den statligt ägda marken i den svenska fjällkedjan. De flesta inventeringsområdena täcker ett jaktområde så att man får både inventeringsresultat och avskjutningsdata från samma enheter. Minst 340 fågelkontakter (ripa) behövs inom varje inventeringsområde. För att uppnå detta får inventerarna gå linjer om minst 100 km. Varje område har ett inventeringslag med en gruppledare som rapporterar in resultaten till en forskare som sköter bearbetning och analyser. Resultaten från inventeringarna rapporteras sedan till respektive länsstyrelse. Vid låga tätheter av dalripa ger forskaren även en rekommendation kring eventuell minskning av jakttryck. Resultatet från inventeringarna ger ett mått på antal ripor per km^2 och antal kycklingar per par.

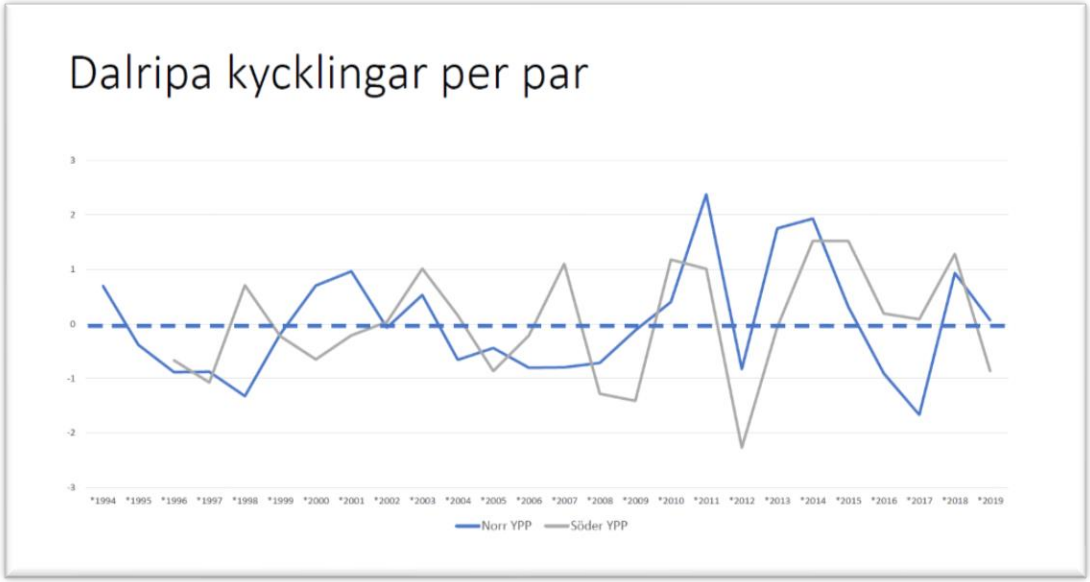

Graf över utvecklingen antal kycklingar per par för dalripa enligt Distance Sampling.

46. Bilaga: Svensk fågeltaxering, populationsutveckling ripor

Nedan finns trender för arterna dal- och fjällripa utifrån svensk fågeltaxerings standardrutter[154].

För dalripa visar trenderna en signifikant minskning av beståndet medan fjällripan inte är signifikant men ger utfallet stabil. Stabil innebär att konfidensintervallet för trenden är litet. Ordet stabil är vidare ett missvisande ord för en art som varierar mycket över tid. I det här sammanhanget är innebörden att arten visar så väl toppar som dalar. Materialet baseras på relativt få observationer, totalt för sextonårsperioden för fjällripa ca 2070 st, och för dalripa ca 980 st. observationer.

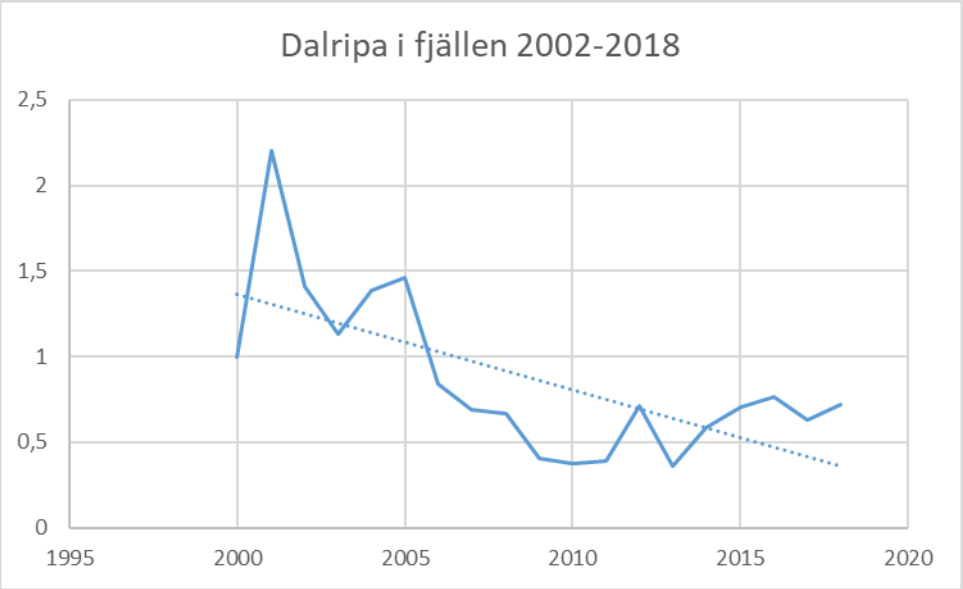

[154] Green, M. et al. 2019.

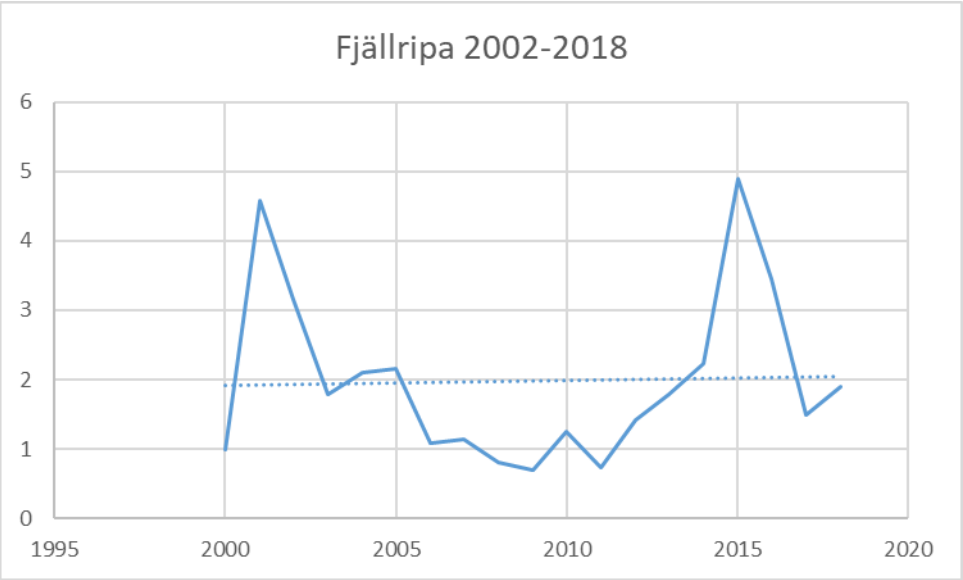
Fjällripa 2002-2018
6
5
4
3
2
1
0
1995
2000
2005
2010
2015
2020

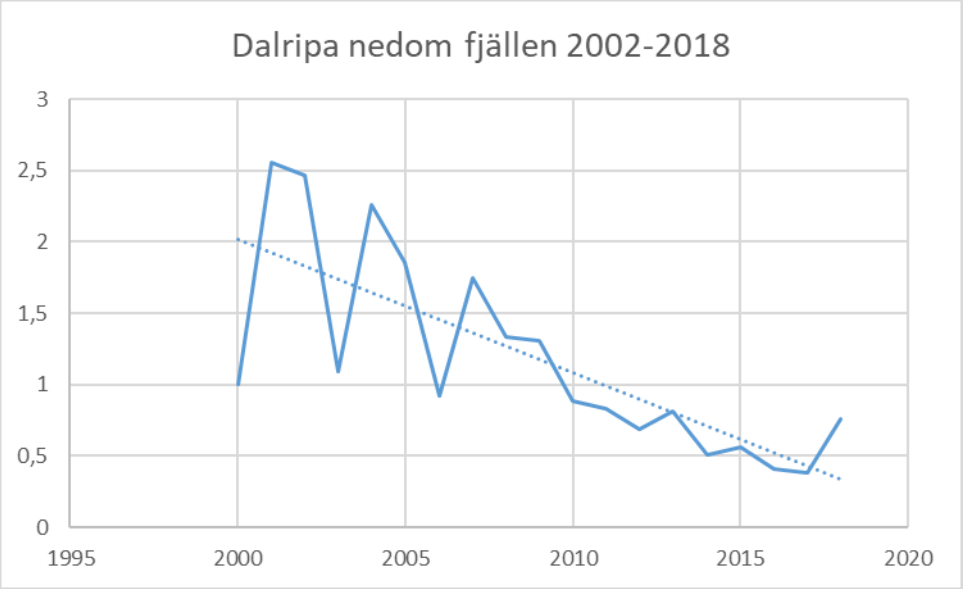
Dalripa nedom fjällen 2002-2018
3
2,5
2
1,5
1
0,5
0
1995
2000
2005
2010
2015
2020

47. Bilaga: Svensk fågeltaxering, populationsutveckling skogshöns i Södra Sverige

Nedan finns trender för orre, tjäder och järpe för södra Sverige (=Östergötlands, Kronobergs, Kalmar, Jönköpings, Blekinge, Hallands och Västra Götalands län) under perioden 2000-2018. Trenderna kommer från fågeltaxeringen, totalt 131 standardrutter i södra Sverige.

Det finns inga säkra förändringar för någon av arterna och trenderna baseras på relativt få observationer, totalt för hela perioden för orre 1424 st, för tjäder 357 st och för järpe 64 st. Dataunderlaget för järpe är särskilt svagt. TRIM ger utfallet "stabil" för både orre och tjäder och osäker för järpe. Stabil innebär att konfidensintervallet för trenden är litet.

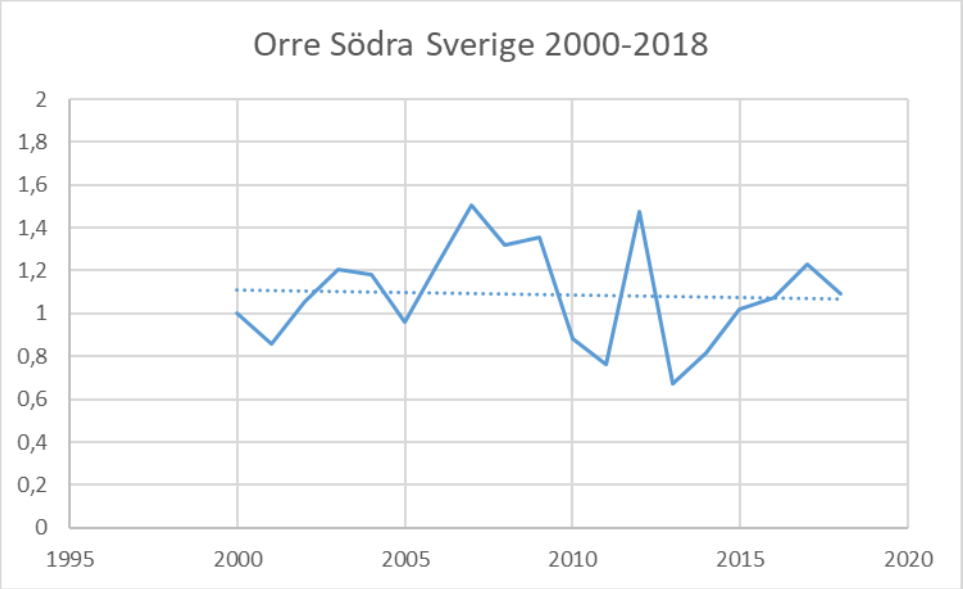

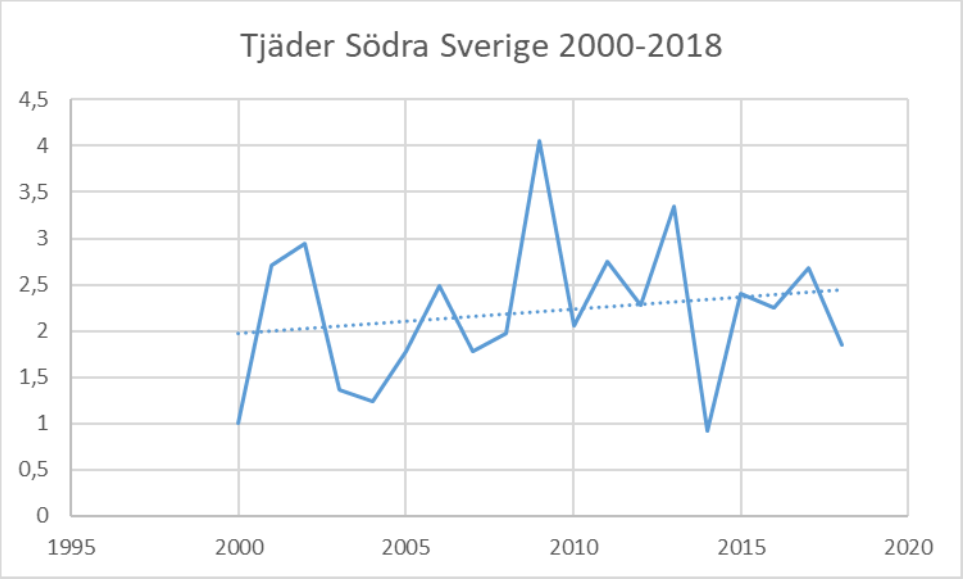

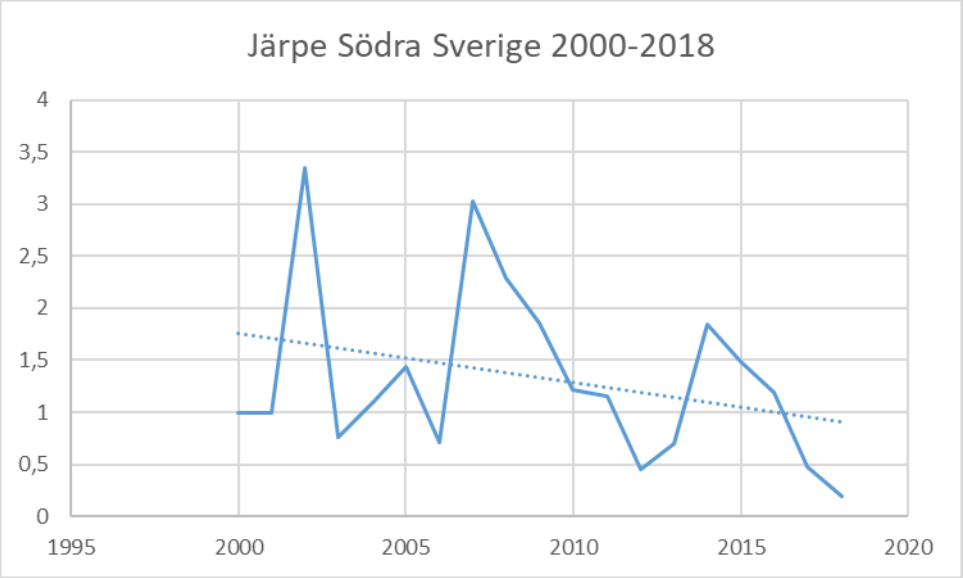
Järpe Södra Sverige 2000-2018
4
3,5
3
2,5
2
1,5
1
0,5
0
1995
2000
2005
2010
2015
2020

48. Bilaga: Referenser / källförteckning

Boman M., Mattsson L., Ericsson G. och Kristrom B. (**2011**). *Moose hunting values in Sweden now and two decades ago: The Swedish hunters revisited.* Environmental and Resource Economics 50, 515–530. DOI.ORG/10.1007/s10640-011-9480-z.

Bergqvist G., Bergström R., von Essen C., Jensen P.-E., Karlsson B. och Widemo F. **2009**. *Viltvårdsboken*. Utgivare: Stockholm: Svenska jägareförbundet.

Chamagnon J. et al **2016**. *Contribution of released captive-bred Mallards to the dynamics of the natural population. Ornis Fennica, 93(1)*

Elmberg J. och Månsson J. (red.) **2018**. *Fakta för förvaltare: gäss och svanar. Kunskapssammanställning om bete, övergödning, smittspridning och skyddsjakt.* Naturvårdsverket. ISBN: 978-91-620-8793-7

Fog M. **1989.** *Lär känna rapphönan.* Utgivare: Stockholm: Svenska jägareförbundet.

Kunskapssammanställningen **2020.** Månsson, J. och Jarnemo, A. *Uppdatering av informationen om häcknings-, uppfödnings- och flyttningsperiod i Sveriges del av ”Key Consepts Document on Period of Reprocuction and Prenuptial Migration of Huntable Bird Species in the EU” (KCD).* Viltskadecenter vid SLU.

Jensen P.-E. och von Essen C. **2019.** *Fältvilt.* Malou K Media i samarbete med Svenska jägareförbundet, Skåne.

Liljebäck N. och Ohlsson T. **2019**. *Classification to subspecies among harvested Bean Geese in Skåne hunting-year 2017/2019.* Utgivare: Naturvårdsverket. ISBN 978-91-620-0000-0

Lindberget M. **2009.** *Användande av avskjutningsstatistik i förvaltning. Påverkar tidigare jakt CPUE?* Sveriges lantbruksuniversitet Umeå. Examensarbete i ämnet biologi 2009:1.

Marcström V. **1992**. *Lär känna morkullan som viltart och som resurs: en artmonografi*. Utgivare: Stockholm: Svenska jägareförbundet.

Naturvårdsverket rapport 6434. **2011**. *Åtgärdsprogram för Fjällgås 2011–2015.*

Naturvårdsverket rapport 6568. **2012**. *Naturvårdsverkets riktlinjer för beslut om skyddsjakt.*

Naturvårdsverket. **2015**. Regeringsuppdrag.
Strategi för svensk viltförvaltning. ISBN 978-91-620-8736-4.

Nilsson L.och Haas F. **2016**. *Distribution and numbers of wintering waterbirds in Sweden in 2015 and changes during the last fifty years*. Ornis Svecica, 26(1), 3-60. Utgivare: Sveriges ornitologiska förening

Ottosson U., Ottvall R., Elmberg J., Green M., Gustafsson R., Haas F., Holmqvist N., Lindström Å., Nilsson L., Svensson M., Svensson S. och Tjernberg M. **2012**. *Fåglarna i Sverige – antal och förekomst.* Utgivare: Sveriges ornitologiska förening. ISBN: 9789188124005.

Proposition 1997/98:45. *Miljöbalk.*

Mattsson L, Boman M, Ericsson G och Widemo F. *Jakten i Sverige – Ekonomiskavärden och attityder jaktåren 1985/86, 2005/06 och 2016/17*. Under bearbetning.

Månsson J., Levin M., Larsson I., Hake M., Ängsteg I. och Wiberg A. **2011**. *Besiktning av viltskador på gröda– med inriktning på fredade fåglar.* Uppsala: Viltskadecenter. ISBN: 978-91-86331-37-5

Månsson J., Risberg P., Ängsteg I. och Hagbarth U. **2015**. *Riktlinjer för förvaltning av stora fåglar i odlingslandskapet – åtgärder, ersättningar och bidrag.* Naturvårdsverket och Viltskadecenter. ISBN: 978-91-86331-86-3.

Rudebeck G., Durango S. och Wright F. **1984**. *Våra svenska fåglar i färg.* Stockholm: Esselte kartor.

Rymešová D., Tomášek O. och Šálek M. **2012**. *Differences in mortality rates, dispersal distances and breeding success of commercially reared and wild grey partridges in the Czech agricultural landscape.* European Journal of Wildlife Research 2013 Vol. 59, pp.147-158.

Strand M., Aronsson M. och Svensson M. **2018**. *Klassificering av främmande arters effekter på biologisk mångfald i Sverige – ArtDatabankens risklista*. ArtDatabanken Rapporterar 21. Uppsala: ArtDatabanken Sveriges Lantrbruksuniversitet.

Svensk fågeltaxering **2019**. Green M., Haas F. och Lindström Å. *Övervakning av fåglarnas populationsstatus - Årsrapport för 2018.* Lunds universitet

Söderquist, P. **2015**. *Large-scale releases of native species: the mallard as a predictive model system.* Diss. Sveriges lantbruksuniversitet Umeå.

EU LIFE project. Special publication of the LIFE+10 NAT/GR/000638 Project. *Safeguarding the Lesser White-fronted Goose Fennoscandian population at key staging and wintering sites within the European flyway.*

Vägledning för jakt enligt rådets direktiv 79/409/EEG om bevarande av vilda fåglar. **2008**. *Fågeldirektivet.*

Widemo F. **2008**. Viltforum 1/2008. *Predatorkontroll inom viltförvaltning och naturvård - en kunskapsöversikt över predationens betydelse och effekter av predatorkontroll.* Utgivare: Svenska Jägareförbundet.

Willebrand, T. **1996**. Ripan och småviltsjakten på statens mark ovan odlingsgränsen och på renbetesfjällen. Naturvårdverket, Stockholm.

Willebrand, T. & Hörnell. M. **2001**. *Understanding the effects of harvesting willow ptarmigan Lagopus lagopus in Sweden.* Wildlife Biology, 7: 205–212.

Frank J., Månsson J. och Höglund L. **2019**. *Viltskadestatistik 2018 Skador av fredat vilt på tamdjur, hundar och gröda.* Utgivare: Viltskadecenter, Institutionen för ekologi, Sveriges Lantbruksuniversitet. ISBN: 978-91-984194-7-4

Mark- och miljööverdomstolen, mål nr M 8510-11 den 10 april 2012 angående *Åtgärder mot störande råkor vid Frösögatan i Rydebäck, Helsingborgs kommun.* https://databas.infosoc.se/rattsfall/23193/fulltext

Webblänkar

AEWA. **2019**. *Report of the 4th meeting of the AEWA European goose management internernational working group.* https://egmp.aewa.info/sites/default/files/meeting_files/reports/AEWA_EGM_IWG_4_final_report.pdf

AEWA. **2018** (A). *International Single Species Management Plan for the Greylag Goose*. https://www.unep-aewa.org/sites/default/files/publication/ts71_issmp_greylag%20goose_complete.pdf

AEWA. **2018** (B). *International Single Species Management Plan for the Barnacle Goose. https://www.unep-aewa.org/sites/default/files/publication/ts70_issmp_barnacle%20goose_complete.pdf*

AEWA. **2015** (A). *International Single Species Action Plan for the Conservation of the Taiga Bean Goose.* https://www.unep-aewa.org/sites/default/files/publication/ts56_issap_tbg_0.pdf

AEWA. **2015** (B). *International Single Species Action Plan for the Conservation of the Long-tailed Duck.* https://www.unep-aewa.org/sites/default/files/publication/aewa_ts57_issap_ltd.pdf

Artfakta. **2019** (A). *Sädgås.* https://artfakta.se/artbestamning/taxon/anser-fabalis-100009

Artfakta. **2019** (B). *Bläsgås.* https://artfakta.se/artbestamning/taxon/anser-albifrons-103058

Artfakta. **2019** (C). *Fjällgås.* https://artfakta.se/artbestamning/taxon/100008

Artfakta. **2019** (D). *Alfågel.* https://artfakta.se/artbestamning/taxon/clangula-hyemalis-102108

Artfakta. **2019** (F). *Rapphöna*. https://artfakta.se/artbestamning/taxon/perdix-perdix-100099

Artfakta. **2020** (A). *Vigg.* https://artfakta.se/artbestamning/taxon/aythya-fuligula-102934

Artfakta. **2020** (B). *Havstrut.* https://artfakta.se/artbestamning/taxon/larus-marinus-102967

Artfakta. **2020** (C). *Ringduva.* https://artfakta.se/artbestamning/taxon/columba-palumbus-102971

Artfakta. **2020** (D). *Enkelbeckasin.*
https://artfakta.se/artbestamning/taxon/gallinago-gallinago-102954

Artfakta. **2020** (E). https://artfakta.se/artbestamning

Europeiska kommissionen. **2008**. *Vägledning för jakt enligt rådets direktiv 79/409/EEG om bevarande av vilda fåglar*
https://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/wildbirds/hunting/docs/hunting_guide_sv.pdf

European Commission. **2009**. *Key Concepts document on Period of Reproduction and prenuptial Migration of huntable bird Species in the EU*
http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/wildbirds/hunting/key_concepts_en.htm

FD artikel 12 rapportering **2018** – Sverige nivå, (period 2012-2018)
http://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=se/eu/art12/envxuagoa/SE_birds_reports_20190730-142955.xml&conv=612&source=remote

FD artikel 12 rapportering **2013** – aggregerad EU nivå, (period 2002-2012)
https://nature-art12.eionet.europa.eu/article12/summary?period=1&subject=A153

Green M., Haas F. och Lindström Å. 2018. *Övervakning av fåglarnas populationsutveckling Årsrapport för 2018.*
http://www.fageltaxering.lu.se/resultat/arsrapporter

HABIDES **2018**
Habitatdirektivet - http://cdr.eionet.europa.eu/se/eu/colrooghw/
Fågeldirektivet - http://cdr.eionet.europa.eu/se/eu/colqg2zug/

HELCOM. **2013**. *Species information sheet, Clangula hyemalis.*
http://www.helcom.fi/Red%20List%20Species%20Information%20Sheet/HELCOM%20Red%20List%20Clangula%20hyemalis.pdf

IUCN Red List. **2018**. *Long-tailed Duck.*
https://www.iucnredlist.org/species/22680427/132528200

Jakttider i Finland https://riista.fi/sv/jakt/jakttider/

Jakttider i Danmark https://www.jaegerforbundet.dk/jagt/regler-og-sikkerhed/jagttider/

Jakttider i Norge https://www.miljodirektoratet.no/verktoy/

Jakttider på Åland
https://www.regeringen.ax/sites/www.regeringen.ax/files/attachments/page/landskapsforordning_om_jakt.pdf

Naturvårdsverket. **2019** (A). *Strategi för svensk viltförvaltning.* http://www.naturvardsverket.se/viltstrategi

Naturvårdsverket. **2019** (B). Ärendenummer: NV-08122-18. *Riktlinjer för utformning av jakttider*. https://www.naturvardsverket.se/upload/var-natur/jakt/jakttider/riktlinjer-jakttider-2019-2020.pdf

Naturvårdsverket. **2019** (C). *Jakttiderna ses över*. https://www.naturvardsverket.se/Var-natur/Jakt/jakttid/

Naturvårdsverket. **2019** (D). *Naturvårdsverkets preliminära förslag på förändringar av jakttider*. https://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Remisser-och-Yttranden/Remisser/Remisser-2019/Naturvardsverkets-preliminara-forslag-pa-forandringar-av-jakttider/

Naturvårdsverket. **2019** (E). *Remiss om förslag till nya föreskrifter om rovdjursförvaltning.* http://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Remisser-och-Yttranden/Remisser/Remisser-2019/Nya-foreskrifter-om-rovdjursforvaltning/

Naturvårdsverket. 2019 (F). Ärendenummer: NV-06012-18. *Konsekvensutredning.* http://www.naturvardsverket.se/upload/stod-i-miljoarbetet/remisser-och-yttranden/remisser-2019/konsekvensutredning-rovdjursfovaltning-remissversion.pdf

Viltdata. *Avskjutningsstatistik.* https://www.viltdata.se/ *(samt via mail från Svenska Jägareförbundet för ekorre, hermelin, snatterand och enkelbeckasin, dal- och fjällripa, gräsand, fasan och rapphöna).*